

SÅ TYCKER UNGA 2025

DEMOKRATI OCH VIKTIGA SAMHÄLLSFRÅGOR

ATTITYD- OCH VÄRDERINGSSTUDIE

© **Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2025**

Uppdragsansvarig: Emma Thornström

Omslagsfoto: Alexandr Davydov, Mostphotos

Övriga foton:

Sid 14: Samsung, Unsplash

Sid 26: IvanaCajina, Unsplash

Sid 28: Alex Magnusson, Pexels

Sid 31: Juan Mendez, Pexels

Sid 34: Kirill Ryzhov, Mostphotos

Sid 42: Samantha Garrote, Pexels

Sid 50: Ethan Garvey, Unsplash

Sid 58: Vitaly Gariev, Unsplash

Sid 66: Thirdman, Pexels

Sid 80: Yuri Arcurs, Mostphotos

Sid 84: Tampa Bay Program, Unsplash

Sid 90: Bildkoll, Mostphotos

Sid 94: Andrey Popov, Mostphotos

Sid 96: Dotshock, Mostphotos

Sid 102: Ivan Samkov, Pexels

Sid 105: Thirdman, Pexels

Sid 108: Karolina Grabowska, Pexels

Sid 112: Ivan Samkov, Pexels

Sid 118: Khalid Boutchich, Unsplash

Sid 124: Zen Chung, Pexels

Sid 138: Anete Lusina, Unsplash

Sid 148: Yuri Arcurs, Mostphotos

Tryck: Tryckservice i Ängelholm AB

Kontaktuppgifter MUCF:

Telefon: 010-160 10 00

E-post: info@mucf.se

Webb: mucf.se

SÅ TYCKER UNGA 2025

**DEMOKRATI OCH
VIKTIGA SAMHÄLLS-
FRÅGOR**

Förord

Unga har rätt att påverka hur vårt samhälle utvecklas på samma villkor som övriga befolkningen. Under ungdomsåren har de allt större möjlighet att utnyttja den rättigheten. Att dessa tidiga erfarenheter av inflytande blir positiva är viktigt – för att tilltron till demokratin ska vara fortsatt hög och för att skapa en grund för ett fortsatt engagemang i samhället. Vi behöver skapa goda förutsättningar för att ungas engagemang ska kunna växa. I det arbetet är det viktigt att veta hur unga idag tänker om demokrati och om sina möjligheter att delta i den. Är de nöjda med hur demokratin fungerar? Hur ser de på medborgares ansvar att påverka samhällets utveckling? Vad tänker de om möjligheten att föra fram sina åsikter? Den här rapporten ger en viktig inblick i hur dagens unga ser på samhället och demokrati.

Så tycker unga 2025 – Demokrati och viktiga samhällsfrågor är en av tre delrapporter som tillsammans beskriver resultaten i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) attityd- och värderingsstudie. Nästan alla unga värderar demokrati högt och en majoritet är nöjda med hur den fungerar. Många unga tycker att medborgare har ett ansvar att sätta sig in i hur landet styrs och att det är viktigt att uttrycka sin åsikt i samhället. Men jämfört med den äldre befolkningen är det

mindre vanligt att unga tycker att de har stora möjligheter att föra fram sina åsikter, särskilt unga tjejer. Det är också mindre vanligt att unga är intresserade av politik och samhällsfrågor och att de vet vad de tycker om viktiga frågor i samhället jämfört med äldre. Intresset för politik och samhällsfrågor har minskat något sedan 2018, men mer än hälften av unga är trots det intresserade av samhällsfrågor i Sverige. Det är viktigt att samhället tar tillvara det intresset. Rapporten visar också en stor vilja bland unga att bidra inom civilsamhället vid en kris, den viljan att bidra till samhället behöver vi uppmuntra och värna om. När vi skapar goda förutsättningar för alla unga att ta plats och påverka hur samhället utvecklas så investerar vi i vår gemensamma framtid.

Arbetet med rapporten har genomförts på myndigheten av Sara Kjellsson, Emma Thornström och Christoffer Åkesson.

Magnus Jägerskog, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	8
Inledning	15
Syfte	16
Om attityder hos unga och äldre över tid	17
Undersökningens genomförande	21
Läsanvisningar	24
Ungas syn på framtiden för Sverige, Europa och världen	27
Unga mindre optimistiska än äldre kring framtiden för Sverige som land att leva i	27
Ungas syn på viktiga samhällsfrågor	35
Sjukvård och skola är viktiga samhällsfrågor för många unga	35
Ungas syn på jämställdhet och könsnormer	51
Minskad andel unga tycker jämställdhet är en av de viktigaste samhällsfrågorna	51
En majoritet av unga tycker homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par	52
Tydliga skillnader i killars och tjejers syn på jämställdhet och könsnormer	56
Ungas genomsnittliga syn på jämställdhet och könsnormer	64
Ungas syn på invandring och integration	67
Tydliga skillnader i killars och tjejers attityder till invandring och integration	67
Ungas genomsnittliga attityd till invandring och integration	81
Ungas oro och vilja att bidra vid kris	85
Något ökad oro för krig eller terrorism både bland unga och äldre	85
En majoritet av unga är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris	88
Vanligare med oro över miljö och klimat bland tjejer	92
Ungas intresse för politik och samhällsfrågor	97
Mindre vanligt att unga är intresserade av politik och samhällsfrågor än att äldre är det	97

Ungas syn på demokrati	103
Nio av tio unga tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt	103
Ungas syn på medborgares ansvar och sin möjlighet att föra fram åsikter	109
Många unga tycker medborgare har ett ansvar att göra sin röst hörd och att veta hur landet styrs	109
Sex av tio unga tycker avståndet till politiker är för stort	115
Unga tycker att människor i allmänhet kan påverka beslutsfattare mer än vad de själva kan	119
Syn på demokrati och delaktighet bland unga med utländsk bakgrund	125
Vanligt med intresse för politik men lägre valdeltagande bland unga med utländsk bakgrund	126
Unga med utländsk bakgrund tycker att det är viktigt med demokrati och är nöjda med demokratin i Sverige	130
Tjejer med svensk bakgrund har lägre tilltro till möjligheten att föra fram åsikter	133
Unga med utländsk bakgrund tycker medborgare har ett ansvar att göra sin röst hörd och att veta hur landet styrs	136
Diskussion	139
Förändringar i ungas intresse för samhällsfrågor och synen på avståndet till politiker	139
Små skillnader i synen på demokrati och deltagande mellan unga med olika bakgrund	141
Stabilitet och förändring i ungas syn på viktiga samhällsfrågor	142
Viktigt att fortsätta följa ungas syn på könsnormer	143
Fortsatta skillnader i killar och tjejers syn på invandring och integration	145
Många är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris	146
Referenser	149
BILAGA 1	
Attityd- och värderingsstudien	152

Sammanfattning

I rapporten **Så tycker unga 2025 – Demokrati och viktiga samhällsfrågor** beskriver Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ungas syn på vilka samhällsfrågor som är viktigast just nu och hur de ser på sina möjligheter att vara med och påverka samhället. Här beskrivs också ungas attityder till jämställdhet och könsnormer, invandring och integration samt deras vilja att bidra till samhället vid en kris.

Det här är den tredje och sista av de delrapporter som tillsammans beskriver ungas attityder och värderingar inom olika centrala välfärdsområden. Rapporterna bygger på en enkät som under våren 2024 besvarats av unga i åldern 16–29 år, samt en äldre jämförelsegrupp i åldern 30–74 år.

Resultaten visar att nästan alla unga värderar demokrati högt. Många unga tycker att medborgare har ett ansvar att veta hur landet styrs och en majoritet tycker det är viktigt att uttrycka sin åsikt i samhället. Många unga är också intresserade av politik och samhällsfrågor och vet vad de tycker om viktiga frågor i samhället. Intresset för politik och samhällsfrågor har dock minskat något bland unga. Unga har en lägre tilltro till sina egna möjligheter att föra fram åsikter i samhället jämfört med möjligheterna för människor i allmänhet att göra det.

De flesta unga ser optimistiskt på sin egen framtid, men är i lägre utsträckning optimistiska kring framtiden för Sverige och omvärlden. Unga har en mindre optimistisk syn på framtiden för Sverige som land att leva i än vad äldre har. Sjukvård samt skola och utbildning är de samhällsfrågor som störst andel unga tycker är viktiga just nu, och det är samhällsfrågor som varit viktiga för många unga även tidigare. Trygghet samt lag och ordning är samhällsfrågor som har blivit viktiga för fler unga över tid. Det har blivit vanligare bland unga att oroa sig över krig eller terrorism och försvaret är en samhällsfråga som fler tycker är viktig. Många unga uppger att de är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris, medan det är mindre vanligt att vilja bidra inom det militära försvaret.

Ungas genomsnittliga attityd till jämställdhet och könsnormer kan beskrivas som positiv, men den är något mindre positiv än då

undersökningen gjordes år 2018. Förändringen syns både bland killar och tjejer, men tjejer är i genomsnitt mer positiva än vad killar är. Ungas genomsnittliga attityd till invandring kan beskrivas som neutral. Även den har utvecklats i en svagt negativ riktning sedan 2018. Tjejer har i genomsnitt en mer positiv attityd till invandring och integration än killar.

Rapporten visar på två områden som är viktiga att följa framåt. Dels att tilliten till andra är lägre bland unga än i den äldre befolkningen, dels att det blivit mindre vanligt att unga tycker det är viktigt att stödja det de tycker är rätt och protestera mot det de tycker är fel i samhället. Både tillit och viljan att agera i samhället är grundläggande för ett levande demokratiskt samhälle.

Här följer en sammanfattning av de viktigaste resultaten.

Synen på framtiden för Sverige, Europa och världen:

- Både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen är det vanligare med en optimistisk syn på sin egen framtid än på framtiden för Sverige och omvärlden.
- 36 procent av unga har en optimistisk syn på framtiden för Sverige som land att leva i, 17 procent har en optimistisk syn på framtiden för världen.
- Unga är i lägre utsträckning optimistiska kring framtiden för Sverige som land att leva i jämfört med äldre.
- Andelen som ser optimistiskt på framtiden för Sverige som land att leva i har minskat både bland unga och bland äldre.
- Andelen unga som ser ljus och optimistiskt på framtiden för världen har minskat, minskningen är tydligast bland tjejer.

Vilka samhällsfrågor unga tycker är viktiga:

- Sjukvård är den samhällsfråga som störst andel unga tycker är en av de tre viktigaste år 2024.
- Många unga tycker även att skola och utbildning är en av de viktigaste samhällsfrågorna.

- Ungefär var tredje ung tycker att migration och integration, trygghet, lag och ordning samt klimat och miljö är bland de viktigaste samhällsfrågorna.
- Andelen unga som tycker att trygghet samt lag och ordning är viktiga samhällsfrågor har ökat, medan andelen som tycker att flera andra samhällsfrågor är bland de viktigaste har minskat.

Synen på jämställdhet och könsnormer:

- Unga uttrycker i genomsnitt en inställning till jämställdhet som kan beskrivas som försiktigt positiv, men den har blivit något mindre positiv både bland killar och tjejer jämfört med 2018.
- Tjejer har i genomsnitt en mer positiv inställning till jämställdhet än killar, och unga är mer positiva ju äldre åldersgrupp som undersöks.
- 16 procent av unga tycker att jämställdheten har gått för långt i Sverige, andelen är större bland killar än bland tjejer.
- 22 procent av unga tycker det är viktigt att killar är manliga och tjejer är kvinnliga, det är betydligt vanligare att killar tycker så än att tjejer gör det.
- Det är få unga som tycker att kvinnor ska ta mer ansvar än män i hemmet.
- En majoritet av unga tycker att homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par.

Attityder till invandring och integration:

- Ungas genomsnittliga syn på invandring och integration kan beskrivas som relativt neutral, bland tjejer är den genomsnittliga attityden mer positiv än bland killar.
- Andelen unga som tycker att Sverige ska ta emot färre flyktingar har inte förändrats, men det har skett en ökning i andelen som tycker Sverige ska ta emot färre invandrare sedan 2018.
- Det är vanligare bland tjejer att instämma i att invandringen har påverkat Sverige positivt än det är bland killar.

- Det är vanligare att killar instämmer i att invandrare bör leva som svenskar när det gäller kulturella seder än att tjejer gör det.
- Sedan 2018 har det blivit vanligare att både unga och äldre uppger att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare.
- Var tredje ung tycker att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället.

Oro och vilja att bidra vid kris:

- Både bland unga och äldre har andelen som ofta oroar sig för krig och terrorism ökat något sedan 2018, det syns även en svag ökning i andelen som tycker att försvaret är en av de viktigaste samhällsfrågorna.
- En majoritet av unga är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris, det är mindre vanligt att unga är villiga att bidra inom det militära försvaret.
- Det finns ingen skillnad mellan killar och tjejers vilja att bidra inom civilsamhället, men det är vanligare att killar är villiga att bidra inom det militära försvaret vid en kris, det är också en större andel bland killar som tycker att värnplikten bör vara obligatorisk och att försvaret är en viktig samhällsfråga.
- Det är vanligare bland tjejer än bland killar att vara beredd att leva med lägre standard i framtiden för att minska klimatförändringar, det är också vanligare bland äldre jämfört med unga.

Intresse för politik och samhällsfrågor:

- Sex av tio unga är intresserade av politik eller samhällsfrågor i Sverige, hälften är intresserade av politik och samhällsfrågor i världen.
- Det är mindre vanligt att unga är intresserade av politik och samhällsfrågor än att personer i den äldre jämförelsegruppen är det, men andelen är större ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks.
- Andelen unga som är intresserade av politik eller samhällsfrågor har minskat något jämfört med 2018.

Synen på demokrati:

- Nio av tio unga tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt.
- Sju av tio unga är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige, tjejer är i högre utsträckning nöjda än killar.
- Det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen har hög tillit till andra människor än att unga har det.

Synen på medborgares ansvar och sina möjligheter att föra fram åsikter:

- Många unga tycker medborgare har ett ansvar att veta hur landet styrs och tycker det är viktigt att göra sin röst hörd i samhället.
- Det är mindre vanligt att unga vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor jämfört med den äldre jämförelsegruppen, det är också mindre vanligt att de tycker det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur landet styrs.
- Det är vanligare att killar vet vad de tycker i viktiga samhällsfrågor än att tjejer gör det.
- Bland tjejer är det vanligare att tycka det är viktigt att stödja det de tycker är rätt i samhället och protestera mot det som är fel, än det är bland killar.
- Sex av tio unga tycker avståndet till politiker är för stort.
- Det är vanligare att unga tycker att människor i allmänhet har stora möjligheter att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället än att de själva har det, ungefär en av fem unga tycker att de själva har stora möjligheter att föra fram sina åsikter.
- Killar har en mer positiv syn än tjejer på möjligheten att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället.
- Unga har en mindre positiv syn på sina egna möjligheter att föra fram åsikter än personer i den äldre jämförelsegruppen.

Synen på demokrati och delaktighet bland unga med svensk eller utländsk bakgrund:

- Unga med utländsk bakgrund är i något lägre utsträckning än unga med svensk bakgrund intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige, men de är i högre utsträckning intresserade av politik och samhällsfrågor i Europa och i världen.
- Nio av tio unga med utländsk bakgrund tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt, andelen är något mindre bland killar med utländsk bakgrund.
- Sju av tio unga med utländsk bakgrund är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige, tjejer med svensk bakgrund är i högre utsträckning nöjda än övriga unga.
- Det är en mindre andel bland tjejer med svensk bakgrund som tycker att de själva och människor i allmänhet har stora möjligheter att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället.
- Det är lika vanligt att unga med utländsk bakgrund respektive med svensk bakgrund vet vad de tycker i viktiga samhällsfrågor.
- Det är något vanligare att unga med utländsk bakgrund tycker att politiker inte lyssnar på medborgarna, det är också något vanligare att de tycker det är viktigt att stödja det som är rätt i samhället och protestera mot det som är fel.

Rapporten bygger på en enkät som skickades ut till 12 000 slumpmässigt utvalda unga i åldern 16–29 år under våren 2024. Motsvarande enkät skickades även ut till 3 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 30–74 år. Det gör det möjligt att jämföra attityderna hos unga med attityder i en äldre jämförelsegrupp i befolkningen. Studien har genomförts flera gånger sedan 1993. Det innebär att det går att följa hur ungas attityder förändrats över tid inom flera områden. Undersökningen genomfördes senast år 2018.

KAPITEL 1

Inledning

Sveriges ungdomspolitik rör unga som är mellan 13 och 25 år gamla. Det är under dessa år i livet som unga tar det mycket viktiga steget in i vuxenvärlden där de i allt större utsträckning är med och påverkar hur vårt samhälle utvecklas. Möjligheten till inflytande och delaktighet pekas ut som central för att den övergripande målsättningen för den svenska ungdomspolitikerna ska kunna förverkligas – att ”alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen” (Regeringens proposition 2013/14:191). Målsättningen om att unga ska ha inflytande över samhällsutvecklingen innebär att unga inte bara ska ha möjlighet att delta i och påverka beslut som rör hur samhället utvecklas, utan att de har en uttalad rätt till inflytande (Regeringens skrivelse 2020/21:105). Alla unga ska ha goda möjligheter att vara med och påverka beslutsfattande på alla nivåer i samhället. Att unga deltar i samhällets beslutsfattande beskrivs som avgörande för en livskraftig demokrati, och därför är det viktigt med kunskap om hur unga ser på samhället och sina möjligheter att vara med och påverka det. Unga ska tidigt ges stöd och möjlighet att delta i demokratiska beslutsprocesser, eftersom de förmågor de utvecklar kommer vara viktiga under hela livet. Med den här rapporten bidrar Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) med kunskap om hur unga idag ser på samhället och på sina möjligheter att utöva inflytande över hur det utvecklas.

Syfte

MUCF har i uppdrag av regeringen att följa upp det ungdomspolitiska målet. Attityd- och värderingsstudien utgör en del av den uppföljningen. Syftet med undersökningen är att ge kunskap om hur unga tänker och orienterar sig i dagens samhälle och att skapa en ögonblicksbild över deras attityder till centrala välfärds- och demokratifrågor. Undersökningen är ett viktigt underlag för politiska beslutsfattare som behöver lyssna in röster och åsikter från unga. Rapportens syfte kan beskrivas utifrån flera olika delar, den ska:

- beskriva hur ungas attityder kring samhället och delaktighet ser ut i nuläget
- visa på skillnader mellan dagens unga och befolkningen i äldre åldrar
- beskriva skillnader i attityder mellan unga utifrån ålder och kön
- visa på förändringar i ungas attityder över tid.

Resultaten från undersökningen presenteras i tre olika delrapporter, varav detta är den sista. De andra två delrapporterna berör ungas attityder till arbete och utbildning samt ungas attityder till sin hälsa, fritid och framtid. Tillsammans svarar rapporterna upp mot det regeringsuppdrag som MUCF har att undersöka ungas attityder till centrala välfärds- och demokratifrågor (Regeringsbeslut S2024/01109).

Den här attityd- och värderingsstudien är den sjunde som genomförs. Studien genomfördes första gången 1993 av Barn- och ungdomsdelegationen. Sedan dess har MUCF genomfört återkommande enkätundersökningar åren 1997, 2003, 2007, 2013, 2018 och nu 2024. Flera av de enkätfrågor som ligger till grund för studien har ställts på liknande sätt genom åren. Det gör att attityder hos de som är unga idag kan jämföras med attityder hos unga vid tidigare undersökningar. Det är däremot inte möjligt att inom ramen för denna studie göra fördjupade analyser av vilka orsaker som ligger bakom attityderna eller de förändringar som sker i dessa över tid. Det beror till exempel på svårigheterna att särskilja mellan livscykel-, generations-, och periodeffekter (Nuendorf, Smets

& Garcia-Albacete 2013, Persson, Wass & Oscarsson 2013, Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001).

Om attityder hos unga och äldre över tid

Värderingar och attityder är två närliggande begrepp som båda anger ett värderande förhållningssätt till någonting. En värdering är en mer allmän uppfattning om vad som är en önskvärd ordning. Människors värderingar är förhållandevis få och stabila över tid. De kan exempelvis handla om hur en individ värdesätter tradition, trygghet, frihet eller nya erfarenheter i relation till sina livsval. Värderingar kan påverkas av flera olika faktorer, både på individuell och samhällsnivå. De kan påverka individens grundläggande förhållningssätt till exempelvis ekonomi, social jämlikhet, individuell frihet eller statens roll i samhället. Sådana värderingar ligger till grund för bedömningar och agerande i specifika situationer. En attityd är en mer konkret inställning till något som är avgränsat. Det kan exempelvis handla om inställningen till olika samhällsfrågor eller politiska förslag eller till sociala eller kulturella frågor. Till skillnad från värderingar, som är färre och mer grundläggande, har människor många attityder. Att de två begreppen hör ihop är forskningen ense om, men inte alltid på vilket sätt. De flesta utgår dock från att värderingar är mer grundläggande och att värderingar ligger till grund för människors attityder (Anckar, Bengtsson, Denk & Karvonen 2003, Feldman 2003, Kulin 2011). I linje med detta resonemang är det framförallt attityder som analyseras i den här rapporten, det är däremot svårt att uttala sig om vilka grundläggande värderingar som kan ligga bakom dessa.

Livsfas, generationseffekt och tidsanda

Huvudsyftet med studien är att ge ökad kunskap om ungas attityder till viktiga samhällsfrågor och om det sker förändringar i ungas attityder över tid. För att kunna se om ungas attityder skiljer sig från de attityder som övriga befolkningen har, ingår även en äldre jämförelsegrupp i åldern 30–74 år i studien. Det kan finnas flera skäl till att ungas attityder skiljer sig från äldres.

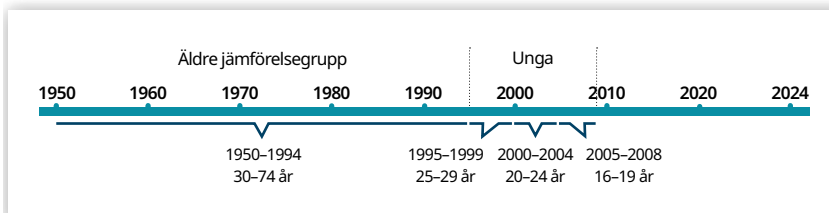
Unga befinner sig till exempel i en annan livsfas än äldre, många unga delar erfarenheter såsom att lämna sitt barndomshem, av utbildning och en första etablering i arbetslivet och liknande. I takt med att unga blir äldre kommer de att göra nya erfarenheter och deras livssituation kommer att förändras vilket kan leda till att även attityder förändras. Att attityder har ett samband med en särskild period i livet och förändras i takt med att en person gör nya livserfarenheter kallas för **livscykeleffekt**.

Attityder och värderingar påverkas också av den så kallade **generationseffekten**. Den innebär att särskilda ekonomiska eller sociala omständigheter och erfarenheter som inträffar under barn- och ungdomsåren kommer att påverka en generations attityder fortsatt genom hela livet (Phelps 2004, Phelps 2005, Wass 2008, Norris och Inglehart 2019). Exempel på sådant som kan skapa generationseffekter kan exempelvis vara att under sin barn- och ungdomsperiod uppleva krig, stark ekonomisk tillväxt eller ökad globalisering. En annan förändring som skulle kunna påverka värderingar hos en generation är de ökade möjligheter till kommunikation som en yngre generation har växt upp med (Inglehart 1977, Norris och Inglehart 2019).

Attityder påverkas också av **tidsandan** som råder vid det tillfälle då en undersökning genomförs. Det kan exempelvis handla om att en politisk fråga kan uppfattas som extra viktig i samhället under en period. Den sortens avtryck i människors attityder kallas **periodeffekter**.

Att skilja de här tre effekterna från varandra är inte alltid enkelt (Flanagan, Finlay, Gallay en & Kim 2012). När unga visar samma attitydmönster vid motsvarande skeden i ungdomsåren oberoende av vilken generation de tillhör så indikerar det att det rör sig om livscykeleffekter snarare än om generations- eller periodeffekter (Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001). Att skilja mellan generations- och periodeffekter är däremot svårare när attityder och värderingar hos unga står i centrum. I den här studien ingår det en äldre jämförelsegrupp som är födda mellan åren 1950–1994 och som bär med sig omständigheter och erfarenheter från sina ungdomsår då de format sina attityder. Men för de unga som ingår i den här studien, och som är födda mellan åren 1995–2008, pågår fortfarande den socialisationsprocess som i framtiden skapar generationseffekter

(Nuendorf, Smets & Garcia-Albacete 2012). En del av de attityder och värderingar som unga har kommer att vara bestående över tid för dagens ungdomsgeneration. Men eftersom ungas attityder samtidigt påverkas kortsiktigt av enstaka händelser och tidsandan (Persson, Wass & Oscarsson 2013) går det inte att uttala sig om vad som kommer att utgöra mer stabila attityder och värderingar, så kallade generationseffekter. Eftersom det är svårt att avgöra orsakssamband mellan attitydförändringarna i relation till livscykel-, generations- eller periodeffekter är det inte möjligt att inom ramen för den här studien göra djupare analyser av orsaker till förändringarna i ungas attityder över tid (Nuendorf, Smets & Garcia-Albacete 2012, Persson, Wass & Oscarsson 2013, Verba, Schlozman & Brady 1995, Highton & Wolfinger 2001).

Figur 1.1. Födelseår för åldersgrupper bland de unga 16-29 år samt för den äldre jämförelsegruppen 30-74 år som ingår i urvalet till attityd och värderingsstudien 2024.

Generationseffekt

Generationseffekter innebär att värderingar eller attityder formas tidigt i en persons liv och sedan är stabila även genom olika skeenden i livet. Generationseffekter uppstår när stora delar av befolkningen under sina tidiga år delar erfarenheter av att leva under förhållanden som påverkat deras liv. Det kan till exempel vara generationer som under unga år levt med krig eller ekonomisk knapphet, eller som växt upp under goda ekonomiska förutsättningar och trygghet.

Livscykeleffekt

Livscykeleffekter innebär att värderingar eller attityder hos en individ förändras i takt med att de blir äldre. När individers liv går igenom olika faser så görs nya erfarenheter som för med sig att attityder kan förändras. Livscykeleffekter kan appliceras på samtliga individer över tid. Exempel på livscykeleffekter kan vara att attityder hos unga påverkas av att de är i en tid i livet då de skapar en egen identitet och där utbildning och relationer utanför familjen påverkar attityder. Lite senare infaller för många en livsfas som innebär etablering i arbetslivet och kanske eget föräldraskap som kan påverka attityder.

Periodeffekt

Periodeffekter innebär att aktuella förändringar eller händelser i ett samhälle påverkar attityder. Tillfälliga förändringar i samhället som skulle kunna påverka attityder kan exempelvis vara covid-19-pandemin, att säkerhetsläget i eller omkring Sverige förändras eller att samhällets ekonomi förändras. Periodeffekter påverkar attityder hos individer oavsett vilken ålder de har eller vilka erfarenheter de som generation har haft under sina unga år.

Undersökningens genomförande

Attityd- och värderingsstudien skickades ut till sammanlagt 15 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–74 år under våren 2024. Insamlingsperioden sträcker sig från 10 april 2024 till 23 augusti 2024. Eftersom undersökningen gjordes under 2024 används det som årtal i samtliga delrapporters resultatredovisning även om rapporterna har sammanställts under 2025.

Sammanlagt svarade 5 575 personer på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 37 procent. För att möjliggöra jämförelser inom ungdomsgruppen, till exempel utifrån kön, ålder eller liknande, skickades flest enkäter ut till unga. Till gruppen unga i åldern 16–29 år skickades 12 000 enkäter och bland dem var svarsfrekvensen 38 procent. Till den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år skickades istället 3 000 enkäter och bland dem var svarsfrekvensen 36 procent. Det gör att det är möjligt att jämföra gruppen unga med den övriga befolkningen. Urvalet i den äldre jämförelsegruppen är däremot för litet för att det ska vara möjligt att titta på skillnader mellan mindre grupper.

Svarsbortfall och viktning av svar

Ett problem i alla former av enkätundersökningar är svarsbortfall i det representativa urvalet. Bortfallet blir problematiskt om det är ojämnt fördelat mellan olika grupper eftersom svaren då riskerar att inte spegla urvalet på ett korrekt sätt.

I attityd- och värderingsstudien som genomförts 2024 är svarsbortfallet större bland killar/män än bland tjejer/kvinnor. Det är också ett större bortfall bland unga i äldre ålder jämfört med de yngsta unga. Därför har alla resultat genomgående viktats för juridiskt kön (kvinna eller man) och ålder (16–19 år, 20–24 år och 25–29 år, 30–55 år och 56–74 år).

Mer information om undersökningens genomförande och resultatredovisning finns i [bilaga 1](#).

Redovisning av resultat i rapporten

I den här rapporten studeras skillnader mellan olika grupper i befolkningen. I huvudfokus står gruppen unga. Unga används som begrepp för de i undersökningen som är mellan 16–29 år. Begreppet äldre jämförelsegrupp används i rapporten för resultat som rör personer som är mellan 30–74 år. När resultat redovisas uppdelat på kön används begreppen tjejer och killar för unga samt män och kvinnor för den äldre jämförelsegruppen. I båda fallen är det de som själva identifierar sig med den angivna könsidentiteten som redovisas. Unga som identifierar sig med en annan könsidentitet eller som är osäkra på sin könsidentitet redovisas inte i den könsuppdelade statistiken, men ingår alltid i resultat för hela gruppen unga. Samtliga resultat i rapporten som berör unga i åldern 16–29 år har testats för statistiskt signifikanta skillnader utifrån angiven könsidentitet. Resultaten i studien har också testats för statistiskt signifikanta skillnader mellan unga i de tre åldersgrupperna 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år. Resultat nedbrutet på både kön och respektive åldersgrupp bland unga finns i en separat tabellbilaga till rapporten.¹

Resultat som visar på skillnader mellan olika grupper diskuteras bara i löptext när skillnaderna är statistisk signifikanta på 95 procentsnivå. I rapportens figurer och tabeller kan det däremot förekomma både statistiskt säkerställda och ej statistiskt säkerställda skillnader. Där det är relevant och möjligt redovisas resultat nedbrutet på kön i den äldre jämförelsegruppen. Däremot görs ingen uppdelning på ålder i den äldre jämförelsegruppen i resultatredovisningen eftersom antalet i urvalet är för litet för att det ska vara möjligt att uppmäta statistiskt säkerställda skillnader.

¹ Tabellbilagan finns tillsammans med rapporten på mucf.se.

Grupper som presenteras i rapporten

Unga

Begreppet unga används för att beskriva de som är mellan 16–29 år.

Åldersgrupper

Resultat för unga redovisas uppdelat i åldersgrupper. De yngsta unga är 16–19 år. Den mellersta åldersgruppen är 20–24 år och de äldsta unga är 25–29 år.

Äldre jämförelsegrupp

Begreppet äldre jämförelsegrupp används i rapporten för att beskriva personer som är mellan 30–74 år.

Kön

När resultat redovisas uppdelat på kön används det kön som unga och äldre själva har uppgett att de identifierar sig med. När resultat i åldersgruppen unga 16–29 år redovisas uppdelat på kön används begreppen tjejer och killar.

När resultat i åldersgruppen unga 30–74 år redovisas uppdelat på kön används istället begreppen kvinnor och män. För resultat längre bakåt i tiden än 2018 redovisas juridiskt kön eftersom frågan om egenidentifierat kön inte fanns med i tidigare versioner av enkätundersökningen.

Svensk eller utländsk bakgrund

I rapportens avslutande kapitel redovisas resultat för grupperna unga med svensk respektive utländsk bakgrund. Med svensk bakgrund avses personer födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda eller som är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Informationen om bakgrund kommer från ungas egna svar i enkäten.

Bearbetningen av enkätfrågor har gjorts på liknande sätt i hela rapporten. Svaren har delats upp i de som instämmer och de som inte instämmer till påståenden som angivits i enkäten. En principiell hållning när resultat tagits fram har varit att respondenter som instämmer helt eller delvis i ett påstående, eller som rankat någonting på den övre halvan av en skala, har kategoriserats som att de instämmer eller att de rankat företeelsen som positiv. Neutrala mittenalternativ har tolkats som att respondenterna inte instämmer eller att företeelsen inte rankats som positiv.² Flera av frågorna i attityd- och värderingsstudien har även ingått i tidigare undersökningar under åren 1997, 2002, 2007, 2013 och 2018. Det gör att det för en del frågor är möjligt att redovisa skillnader i resultat över tid. I de fall formuleringen av frågan förändrats något men ändå bedöms vara jämförbar över tid finns information om det i fotnot kopplad till det aktuella resultatet.

Läsanvisningar

Kapitel två **Ungas syn på framtiden för Sverige, Europa och världen** inleder rapporten med en beskrivning av hur ungas syn på sin egen framtid skiljer sig från deras syn på framtiden för Sverige och omvärlden. Här beskrivs även hur synen på framtiden har förändrats över tid.

I kapitel tre **Ungas syn på viktiga samhällsfrågor** beskrivs vilka samhällsfrågor som unga tycker är viktigast just nu. Här beskrivs också hur synen på viktiga samhällsfrågor skiljer sig mellan olika grupper av unga och hur den har förändrats över tid.

Kapitel fyra **Ungas syn på jämställdhet och könsnormer** handlar om ungas syn på jämställdhet. Här beskrivs ungas genomsnittliga attityd till jämställdhet utifrån ett index, men också hur ungas attityder till olika påståenden om jämställdhet eller synen på könsnormer har förändrats över tid. Till exempel hur de ser på arbetsfördelning i hemmet eller på homosexuella par som föräldrar.

² Information om hur frågorna i enkäten är formulerade och hur svarsskalan ser ut finns i anslutning till att resultaten för respektive fråga presenteras.

Kapitel fem **Ungas syn på invandring och integration** beskriver ungas genomsnittliga attityd till invandring utifrån ett index, men också hur ungas attityder till enskilda påståenden som rör invandring eller integration ser ut och har förändrats. Till exempel hur de ser på mottagande av invandrare eller flyktingar samt hur invandring påverkar samhället.

Kapitel sex **Ungas oro och vilja att bidra vid kris** handlar om hur ungas oro för krig eller terrorism och deras syn på försvaret som en viktig samhällsfråga har förändrats över tid. Här beskrivs också ungas vilja att bidra inom civilsamhället, eller inom det militära försvaret, vid en kris samt deras vilja att ändra sin levnadsstandard för att minska klimatförändringar.

Kapitel sju **Ungas intresse för politik och samhällsfrågor** beskriver i vilken utsträckning unga uppger att de är intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige, i Europa och i världen.

I kapitel åtta **Ungas syn på demokrati** beskriver i vilken utsträckning unga är nöjda med hur demokratin i Sverige fungerar och om de tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt. Här beskrivs också unga tillit till andra människor.

I kapitel nio **Ungas syn på medborgares ansvar och sin möjlighet att föra fram åsikter** beskrivs hur unga ser på medborgares ansvar att delta i samhällets utveckling och på avståndet mellan medborgare och politiker. Här beskrivs också hur unga ser på sina egna och andras möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället.

I kapitel tio **Synen på demokrati och delaktighet bland unga med utländsk bakgrund** beskrivs hur unga med olika bakgrund ser på demokrati och på sina möjligheter att göra sin röst hörd.

I kapitel elva finns en avslutande diskussion, där de viktigaste resultaten i rapporten sammanfattas.

Sist i rapporten finns en bilaga som beskriver undersökningen som ligger till grund för rapporten samt hur resultaten tagits fram.

KAPITEL 2

Ungas syn på framtiden för Sverige, Europa och världen

I det här kapitlet beskriver vi hur unga ser på framtiden för sig själva, men också för Sverige som land att leva i, för Europa och för världen i allmänhet. I en omvärld som förändras relativt snabbt vill vi inledningsvis påminna om att enkäten som ligger till grund för resultaten besvarades under perioden april till augusti år 2024. Resultaten avspeglar ungas syn på framtiden vid den tidpunkten.

Unga mindre optimistiska än äldre kring framtiden för Sverige som land att leva i

När unga svarar på hur de ser på framtiden svarar en majoritet, 68 procent, att de ser ljus och optimistiskt på framtiden för sig själva.^{3 4} Det är mindre vanligt att unga har en optimistisk syn på framtiden för Sverige som land att leva i eller för Europa, andelen är 36 procent för båda dessa frågor. Endast 17 procent av unga har en optimistisk syn på framtiden för världen i allmänhet.

17%

av unga har en
optimistisk syn på
framtiden för
världen

³ Frågan är formulerad "Hur ser du på framtiden... för dig själv/för Sverige som land att leva i/för Europa i allmänhet/för världen i allmänhet. Svaren ges på en femgradig skala som går från 1 – mörkt och pessimistiskt till 5 – ljus och optimistiskt. I redovisningen kategoriseras de som svarat 4 eller 5 som att de har en optimistisk syn, medan de som svarat 1–3 kategoriseras som att de inte har en optimistisk syn. År 2013 var skalan 7 gradig, för det året kategoriseras de som svarat något av alternativen 5, 6 eller 7 som att de har en optimistisk syn.

⁴ Ytterligare resultat som rör hur unga ser på sin egen framtid, sina möjligheter att påverka sin framtid och deras syn på livet finns i MUCF:s rapport "Så tycker unga 2025 – Hälsa, fritid och framtid" (MUCF 2025).

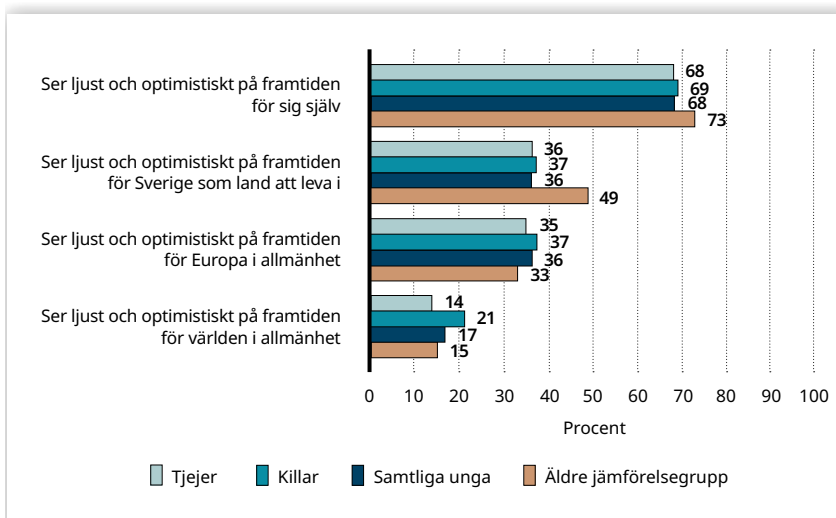
Den tydliga skillnaden i synen på den egna framtiden jämfört med framtiden för omvärlden finns både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen (se figur 2.1). Det är något vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen har en optimistisk syn på sin egen framtid jämfört med unga. Men den tydligaste skillnaden finns i synen på framtiden för Sverige som land att leva i. I den äldre jämförelsegruppen ser hälften, 49 procent, ljust på framtiden för Sverige som land att leva i. Bland unga är motsvarande andel, som nämnts tidigare, 36 procent.

Det finns ingen skillnad i hur killar och tjejer ser på sin egen framtid eller på framtiden för Sverige eller Europa. Men det är vanligare att killar har en positiv syn på framtiden för världen i allmänhet än att tjejer har det, andelen är 21 procent jämfört med 14 procent. Det är något vanligare att unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år har en optimistisk syn på framtiden för världen och för Europa än att unga i äldre åldrar har det. De yngsta unga ser också i högre utsträckning positivt på framtiden för Sverige som land att leva i jämfört med unga i åldern 20–24 år.

36%

av unga har en
optimistisk syn på
framtiden för Sverige
som land att
leva i

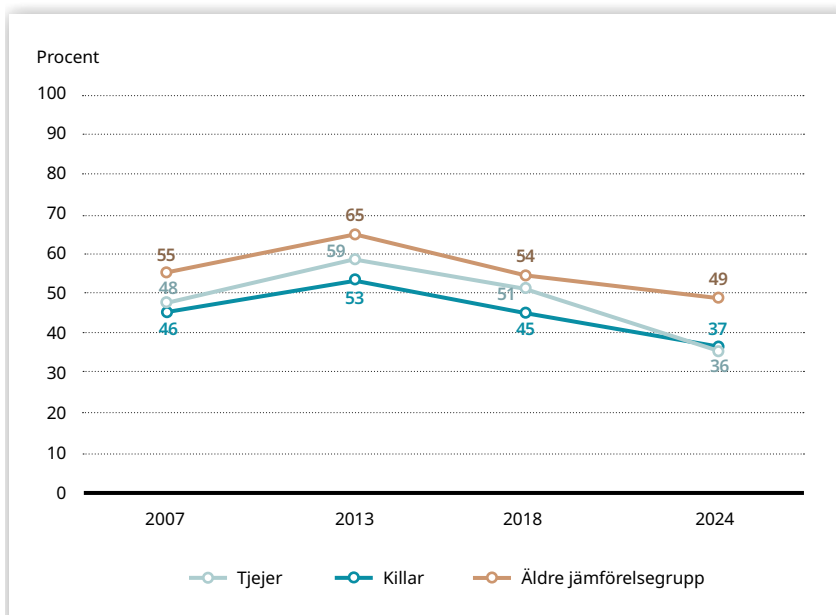

Figur 2.1. Andelen unga 16–29 år som ser ljus och optimistiskt på framtiden, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Färre ser optimistiskt på framtiden för Sverige som land att leva i

Ungas syn på sin egen framtid har varit relativt stabil över tid. Andelen unga som ser optimistiskt på den egna framtiden var oförändrad mellan 2007 och 2018, men minskade något bland tjejer till 2024. Andelen unga i åldern 16–29 år som såg ljus och optimistiskt på framtiden för Sverige som land att leva i ökade mellan de undersökningar som gjordes åren 2007 och 2013. År 2013 hade mer än hälften av unga, 56 procent, en optimistisk syn på framtiden. Men från 2013 och framåt har andelen unga som är optimistiska kring framtiden för Sverige minskat (se figur 2.2). Minskningen har skett både bland killar och tjejer. Mellan 2018 och 2024 har minskningen varit kraftigare bland tjejer än bland killar. Det har fört med sig att det inte längre finns någon skillnad i killars och tjejers syn på framtiden. Även i den äldre jämförelsegruppen har andelen med en optimistisk syn på framtiden för Sverige som land att leva i minskat från år 2013 och framåt.

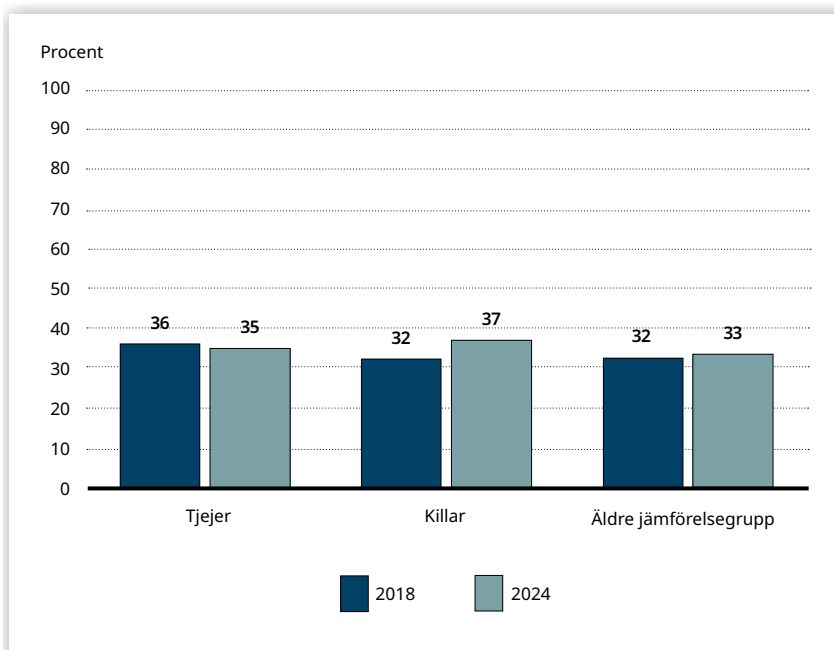
Figur 2.2. Andelen unga 16–29 år som ser ljust och optimistiskt på framtiden för Sverige som land att leva i, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Svagt ökad optimism kring framtiden för Europa bland killar

Frågan om ungas syn på framtiden för Europa har ställts i attityd- och värderingsstudien sedan 2018. De gör att det nu är möjligt att se hur den har förändrats. Mellan 2018 och 2024 har det inte skett någon förändring för gruppen unga som helhet. Men andelen killar som ser ljust och optimistiskt på framtiden för Europa har ökat något, från 32 till 37 procent (se figur 2.3). Det har däremot inte skett någon förändring bland tjejer och inte heller i den äldre jämförelsegruppen.

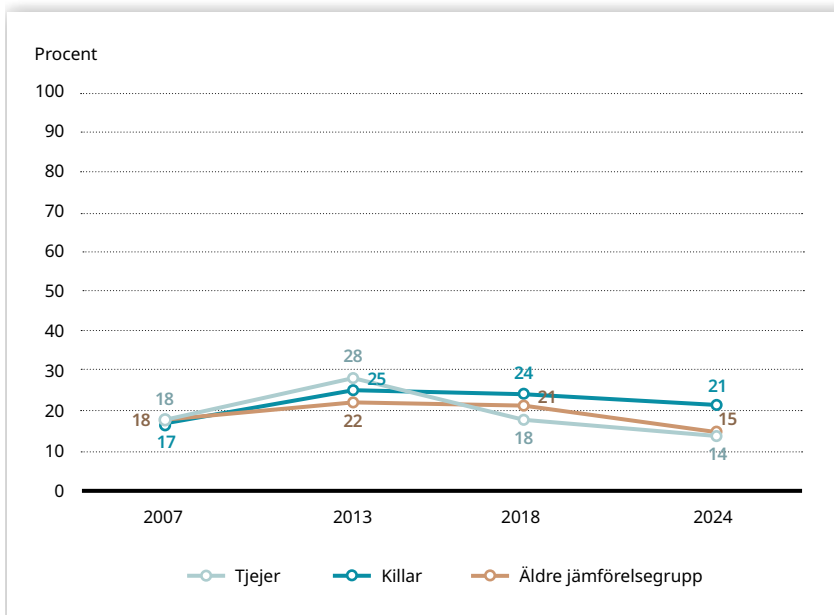

Figur 2.3. Andelen unga 16–29 år som ser ljust och optimistiskt på framtiden för Europa i allmänhet, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Procent.
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

Svagt minskad optimism kring framtiden för världen

Andelen unga som ser ljust och optimistiskt på framtiden för världen i allmänhet ökade mellan 2007 och 2013, men sedan har andelen åter minskat till samma nivå som 2007. År 2013 hade 26 procent av unga i åldern 16–29 år en optimistisk syn på världens framtid, år 2024 är andelen 17 procent (se figur 2.4). Minskningen är tydligare bland tjejer än bland killar. Bland tjejer har det skett en minskning med 14 procentenheter mellan 2013 och 2024 och andelen som är optimistiska kring framtiden är på en lägre nivå än 2007. Bland killar har andelen minskat med 4 procentenheter sedan 2013, andelen med en optimistisk syn är trots minskningen större än 2007 då frågan ställdes för första gången.

I den äldre jämförelsegruppen har andelen med en optimistisk syn på framtiden för världen ökat mellan 2007 och 2013, sedan varit stabil fram till 2018 och därefter minskat till 2024.

Figur 2.4. Andelen unga 16–29 år som ser ljus och optimistiskt på framtiden för världen i allmänhet, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent. Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

KAPITEL 3

Ungas syn på viktiga samhällsfrågor

I det här kapitlet beskrivs vilka samhällsfrågor som är viktigast för unga idag. I attityd- och värderingsstudien svarar unga på vilka samhällsfrågor som de tycker är viktigast just nu.⁵ Av totalt 17 olika samhällsfrågor har unga möjlighet att välja upp till tre olika frågor som de tycker är de viktigaste. I det här kapitlet ges först en överblick över vilka samhällsfrågor unga tycker är de viktigaste. Därefter beskrivs de samhällsfrågor som störst andel unga tycker är de viktigaste mer utförligt.

Sjukvård och skola är viktiga samhällsfrågor för många unga

Sjukvården är den samhällsfråga som störst andel unga valt som en av de viktigaste år 2024, 43 procent av unga i åldern 16–29 år tycker att det är en viktig samhällsfråga (se figur 3.1). Det är också vanligt att unga tycker att skola och utbildning är viktigt, 39 procent av unga tycker att det är en av de viktigaste samhällsfrågorna just nu.

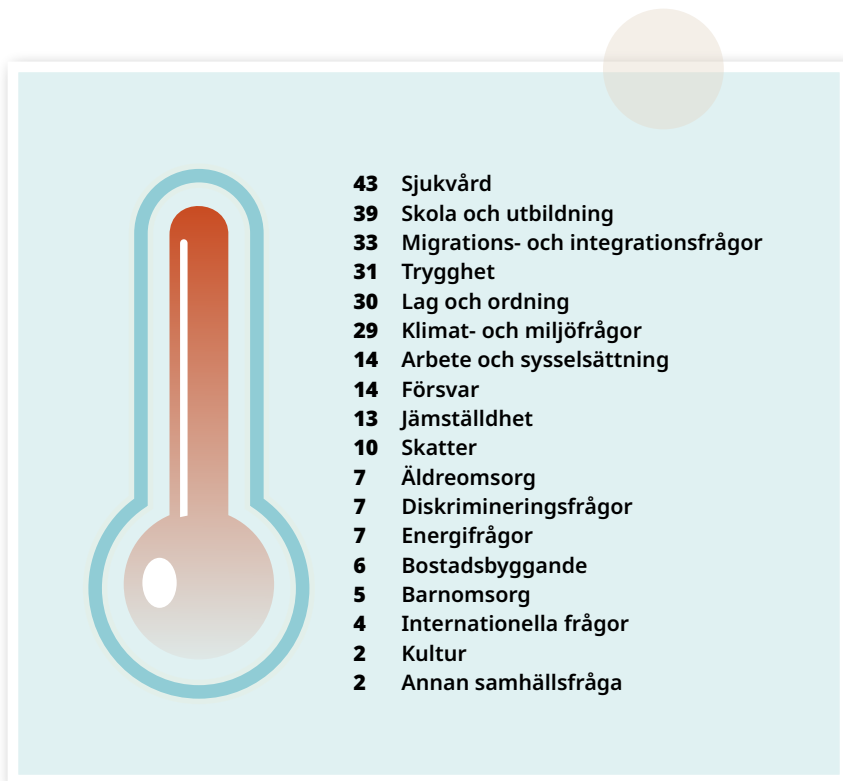
Flera samhällsfrågor värderas som viktiga av ungefär tre av tio unga. 33 procent tycker att migrations- och integrationsfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna, 31 procent tycker att trygghet är det och en nästan lika stor andel, 30 procent, tycker att lag och ordning är en av de viktigaste frågorna. 29 procent av unga tycker att klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna.

43%

av unga tycker att sjukvården är en viktig samhällsfråga

⁵ Frågan är formulerad "Vilka av följande frågor tycker du är de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu?" Det finns möjlighet att markera upp till tre olika utifrån en lista på totalt 17 samhällsfrågor, valen är inte rangordnade. Det finns även möjlighet att ange en egen samhällsfråga i ett fritextsvar, endast 2 procent av unga respektive personer i den äldre jämförelsegruppen har gjort det.

Mellan 10 och 14 procent av unga har uppgett att någon av samhällsfrågorna försvar, arbete och sysselsättning, jämställdhet samt skatter är viktigast. Det är mindre vanligt att unga tycker att energifrågor, diskrimineringsfrågor, äldreomsorg, bostadsbyggande, barnomsorg, internationella frågor samt kultur är bland de viktigaste samhällsfrågorna just nu.

Figur 3.1. Andelen unga 16–29 år som angett respektive samhällsfråga som en av de tre viktigaste just nu, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Killar och tjejer värderar olika samhällsfrågor som viktiga

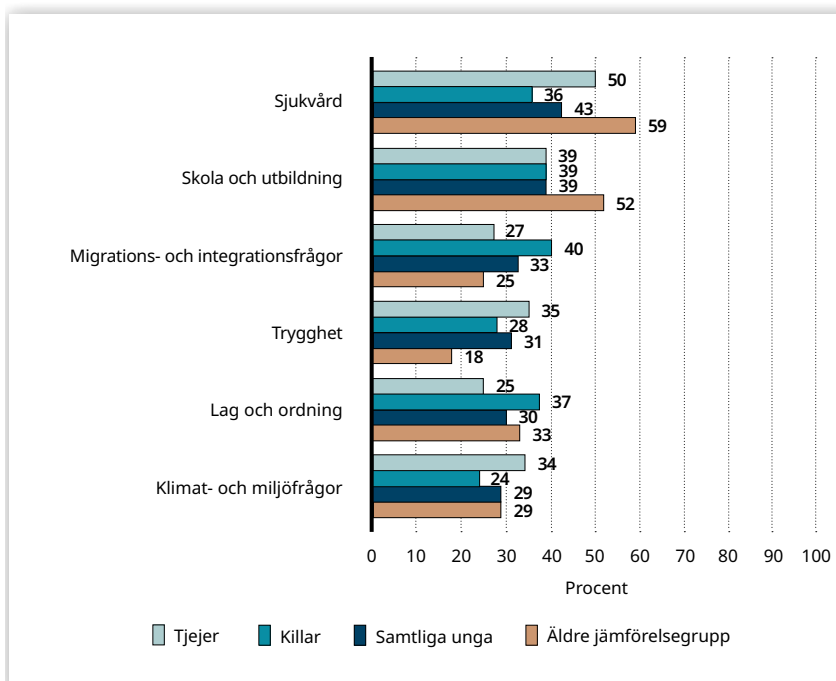
Det finns skillnader i hur killar och tjejer värderar olika samhällsfrågor. De största skillnaderna syns för samhällsfrågorna jämställdhet, sjukvård, migrations- och integrationsfrågor, lag och ordning samt klimat- och miljöfrågor. För dessa frågor skiljer det mer än 10 procentenheter i andelen killar respektive tjejer som tycker de är viktiga.

Bland killar är det vanligare att tycka att migrations- och integrationsfrågor, lag och ordning, energifrågor och försvaret är bland de viktigaste samhällsfrågorna (se figur 3.2). 40 procent av killarna tycker att migrations- och integrationsfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna, bland tjejer är andelen 27 procent. 37 procent av killarna tycker att lag och ordning är en av de viktigaste frågorna och bland tjejer är andelen 25 procent.⁶

Bland tjejer är det en större andel som tycker att jämställdhet, sjukvård och klimat- och miljöfrågor är de viktigaste samhällsfrågorna. Hälften av tjejerna tycker att sjukvård är en av de viktigaste frågorna medan 36 procent av killarna tycker det. Bland tjejer tycker 34 procent att klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste frågorna, bland killar är andelen 24 procent. 35 procent bland tjejer och 28 procent bland killar tycker att trygghet är en av de viktigaste samhällsfrågorna just nu. Det är också tydliga skillnader i hur tjejer och killar ser på jämställdhet som samhällsfråga. 21 procent av tjejerna tycker att jämställdhet är en av de viktigaste frågorna, motsvarande andel bland killar är 6 procent.⁷

⁶ Mer information om hur unga ser på försvaret som samhällsfråga finns i kapitlet om ungas vilja att bidra vid en kris. Fler resultat som rör andelen killar respektive tjejer som tycker olika samhällsfrågor är viktiga finns i [tabellbilagan](#) som hör till denna rapport.

⁷ Mer information om hur stor andel killar respektive tjejer som tycker olika samhällsfrågor är viktiga finns i tabellbilagan som hör till den här rapporten.

Figur 3.2. Andelen unga 16–29 år som angett en samhällsfråga som en av de tre viktigaste, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Not: Diagrammet visar de samhällsfrågor som störst andel unga har uppgett som en av de tre viktigaste, resultat för samtliga samhällsfrågor som ingår i undersökningen redovisas i tabellbilagan som hör till denna rapport.

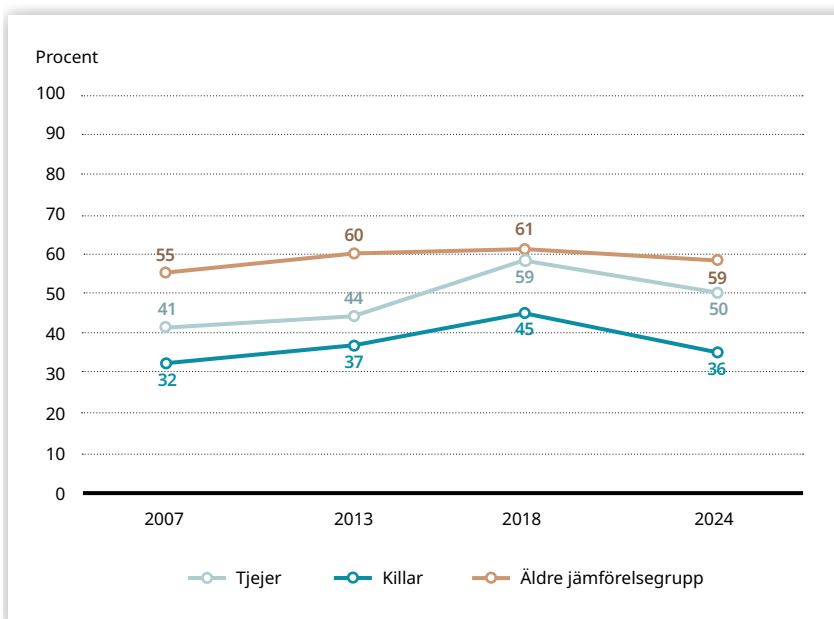
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Det finns också skillnader i vilka samhällsfrågor som värderas som viktigast av unga och av den äldre jämförelsegruppen. Det är vanligare att unga tycker att trygghet, jämställdhet, diskrimineringsfrågor, migrations- och integrationsfrågor, skatter, internationella frågor och bostadsbyggande är de viktigaste samhällsfrågorna än att personer i den äldre jämförelsegruppen gör det (se figur 3.2). Bland de äldre är det däremot vanligare att tycka att sjukvård, skola- och utbildning, äldreomsorg och energifrågor är de viktigaste samhällsfrågorna.

Sjukvård är den samhällsfråga som flest unga tycker är viktig

Sjukvård är den samhällsfråga som störst andel unga tycker är en av de tre viktigaste år 2024. 43 procent av unga tycker att sjukvård är en viktig fråga. Även 2018 var sjukvården den samhällsfråga om störst andel unga tyckte var en av de viktigaste. Andelen unga som tycker sjukvården är viktig ökade mellan 2007 och fram till 2018 (se figur 3.3), men till 2024 har den åter minskat. Utvecklingen har sett ut på liknande sätt både bland killar och tjejer. I den äldre jämförelsegruppen ökade andelen något mellan 2007 och 2013 och har sedan varit oförändrad. Det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen tycker att sjukvård är en viktig samhällsfråga än att unga gör det, i den äldre jämförelsegruppen är andelen 59 procent. Bland unga är det vanligare att unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år tycker att sjukvården är en av de viktigaste samhällsfrågorna än att unga i yngre åldrar gör det.

År 2024 är det vanligare att tjejer tycker att sjukvård är en av de viktigaste samhällsfrågorna än att killar gör det, andelen är 50 procent jämfört med 36 procent. På liknande sätt är det vanligare att kvinnor tycker att sjukvården är en viktig samhällsfråga än att män gör det. Skillnaden mellan killar och tjejer är större åren 2018 och 2024 än den varit tidigare (se figur 3.3).

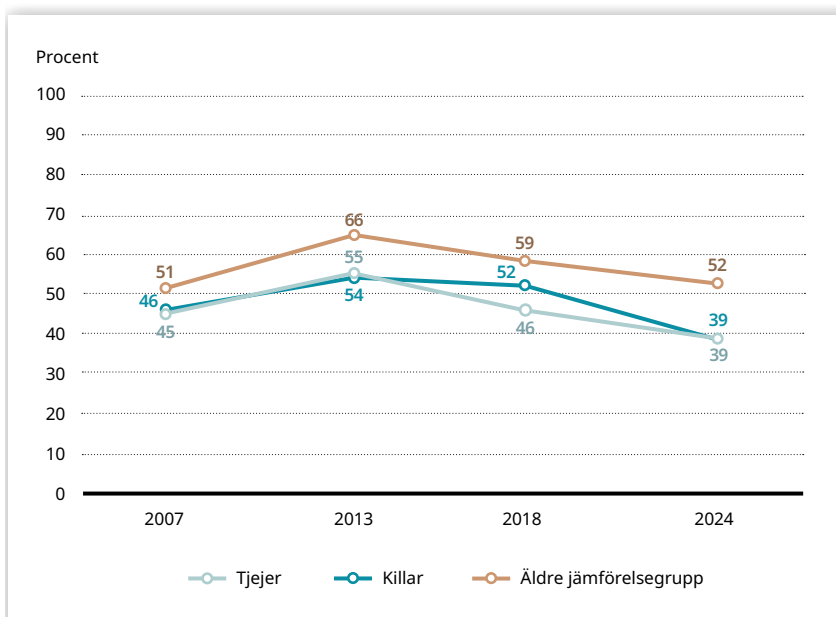

Figur 3.3. Andelen unga 16–29 år som angett sjukvård som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Skola och utbildning är viktigt för många unga, men andelen minskar

Skola och utbildning är den samhällsfråga som näst störst andel unga tycker är en viktig samhällsfråga. År 2024 tycker 39 procent av unga att det är en av de viktigaste frågorna. Även om skolan är fortsatt viktig för unga så är andelen som tycker det något mindre än tidigare. Andelen unga som tycker den är viktig ökade mellan 2007 och 2013, men därefter har andelen minskat (se figur 3.4). År 2024 är andelen den minsta som uppmätts bland unga sedan 2007. Det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen tycker att skola och utbildning är en viktig samhällsfråga än att unga gör det, andelen är 52 procent i jämförelsegruppen år 2024. Det finns däremot ingen skillnad mellan killar och tjejer, och inte heller mellan unga i olika åldersgrupper.

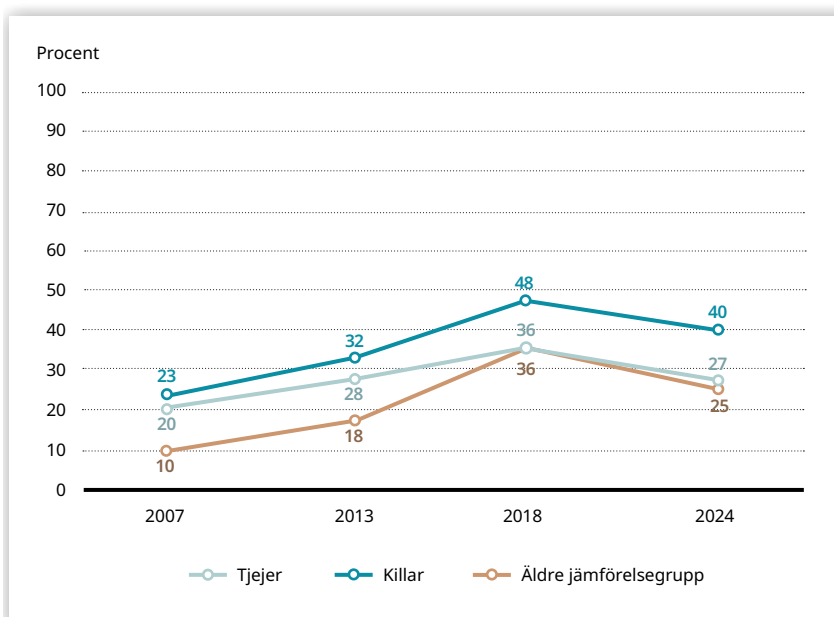
Figur 3.4. Andelen unga 16–29 år som angett skola och utbildning som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Var tredje ung tycker migration och integration är en viktig samhällsfråga

Migration och integration är den samhällsfråga som den tredje största andelen unga tycker är en viktig fråga år 2024. Var tredje ung, 33 procent, tycker att det är en av de viktigaste samhällsfrågorna. När undersökningen genomfördes år 2018 så ökade skillnaderna mellan killar och tjejers syn på migration och integration som samhällsfråga. Även år 2024 är dessa skillnader tydliga (se figur 3.5). Andelen unga som tycker frågan är viktig ökade mellan 2007 och fram till 2018. Men till 2024 har andelen minskat något, både bland killar och tjejer. Bland killar tycker 40 procent att det är en av de viktigaste frågorna och bland tjejer gör 27 procent det. En liknande skillnad finns även bland män och kvinnor i den äldre jämförelsegruppen. Utvecklingen över tid i den äldre jämförelsegruppen liknar utvecklingen bland unga. Men andelen som tycker att det är en av de viktigaste samhällsfrågorna är mindre i den äldre jämförelsegruppen, år 2024 tycker 25 procent det. Det finns ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper.

Figur 3.5. Andelen unga 16–29 år som angett migration- och integrationsfrågor som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: Åren 2007 och 2013 var samhällsfrågan formulerad som "invandringsfrågor och segregation".

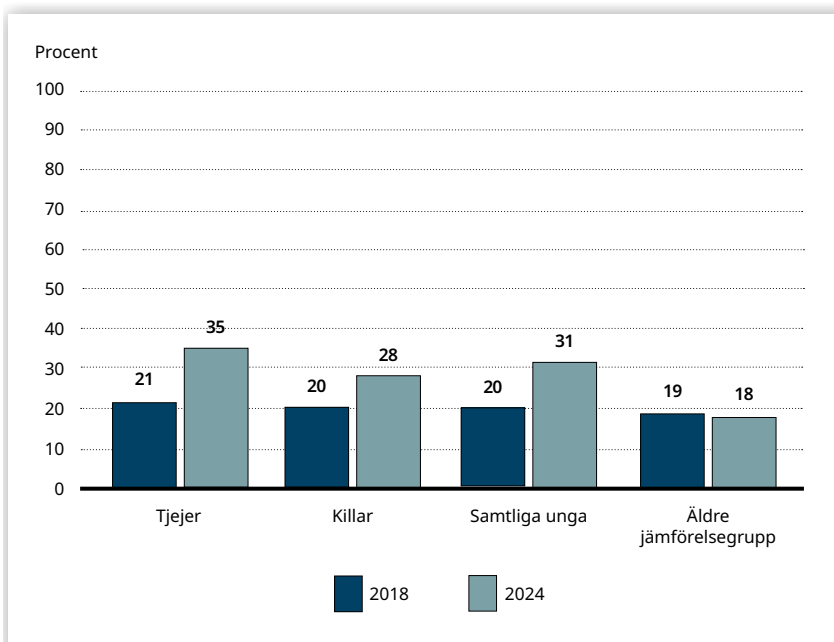
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Ökad andel unga tycker att trygghet är en viktig samhällsfråga

Trygghet som samhällsfråga infördes i undersökningen år 2018. Då tyckte 20 procent av unga att det var en av de viktigaste samhällsfrågorna. År 2024 har andelen ökat till 31 procent (se figur 3.6).⁸ Ökningen är större bland tjejer än bland killar. Det har fört med sig att det nu är vanligare bland tjejer än bland killar att tycka att trygghet är en av de viktigaste frågorna, andelen är 35 respektive 28 procent. En liknande skillnad finns även mellan kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen. I den äldre jämförelsegruppen har andelen som tycker att trygghet är en av de viktigaste frågorna inte förändrats sedan 2018 och det gör att andelen är mindre än bland unga år 2024. Det är vanligare att unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år tycker att trygghet är en av de viktigaste frågorna, andelen är mindre ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks.⁹

⁸ Andelen unga som ofta oroar sig för att utsättas för fysisk eller psykisk våld eller för inbrott eller skadegörelse är relativt låg bland unga. 8 procent av unga oroar sig ofta för att utsättas för våld och 6 procent för inbrott eller skadegörelse. Jämfört med 2018 har både andelen unga som ofta oroar sig för våld och för inbrott eller skadegörelse minskat något bland unga.

⁹ I åldersgruppen 16–19 år tycker 37 procent att trygghet är en av de viktigaste samhällsfrågorna, i åldersgruppen 20–24 år är andelen 31 procent och i åldersgruppen 25–29 år är den 27 procent.

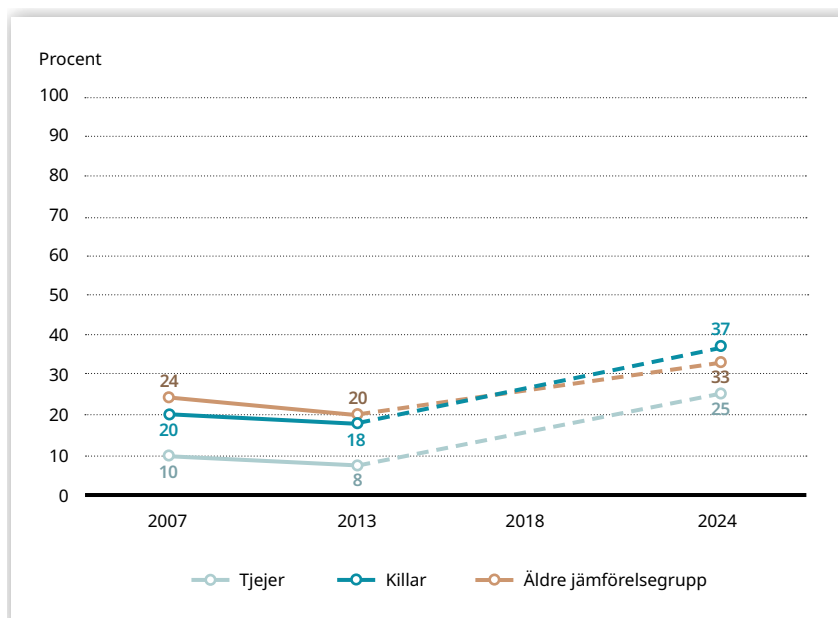

Figur 3.6. Andelen unga 16–29 år som angett trygghet som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

Lag och ordning allt viktigare, både bland unga och äldre

30 procent av unga tycker att lag och ordning är en av de viktigaste samhällsfrågorna år 2024. I den undersökning som gjordes 2018 ingick inte denna samhällsfråga, men den fanns med när undersökningen gjordes åren 2007 och 2013. Jämfört med dessa år har det skett en ökning i andelen unga som tycker att lag och ordning är en av de viktigaste samhällsfrågorna. Ökningen har skett både bland killar och tjejer och även i den äldre jämförelsegruppen (se figur 3.7). Det är en större andel bland killar än bland tjejer som tycker frågan är viktig, år 2024 är andelen 37 procent bland killar och 25 procent bland tjejer. En liknande skillnad finns även mellan män och kvinnor i den äldre jämförelsegruppen. Det finns ingen skillnad mellan unga och den äldre jämförelsegruppen år 2024, och inte heller mellan unga i olika åldersgrupper.

Figur 3.7. Andelen unga 16–29 år som angett lag och ordning som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

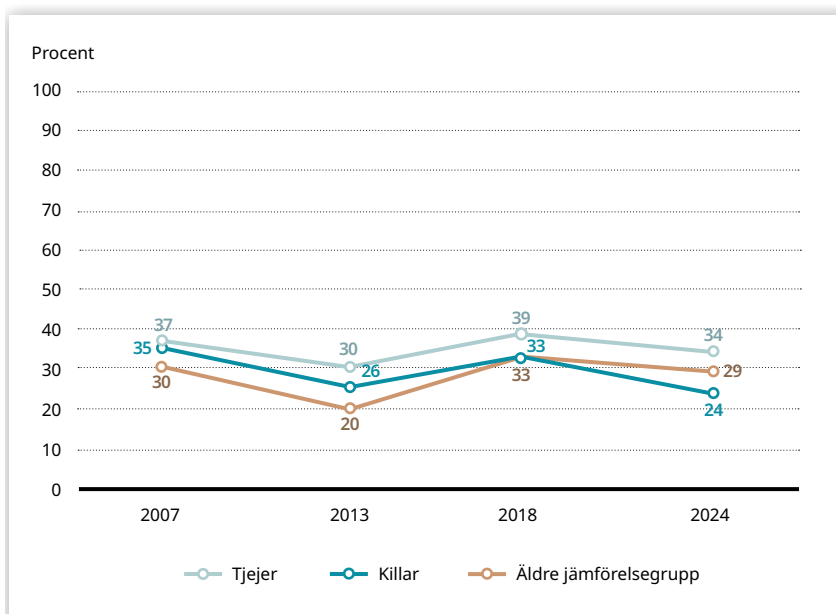
Not: Samhällsfrågan lag och ordning fanns inte med i undersökningen år 2018.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, och 2024.

Tre av tio unga tycker klimat och miljö är en viktig samhällsfråga

År 2024 tycker 29 procent av unga att klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna. Andelen har växelvis ökat och minskat mellan olika undersökningstillfällen. År 2024 är andelen mindre än den var 2018 då 36 procent av unga tyckte frågan var en av de viktigaste (se figur 3.8).¹⁰ Minskningen mellan 2018 och 2024 har skett både bland killar och tjejer, men den har varit större i procentenheter bland killar. Det har fört med sig att skillnaden mellan könen år 2024 är något större än tidigare. Bland tjejer tycker 34 procent att klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna, bland killar är andelen 24 procent. En liknande skillnad finns även mellan kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen. I den äldre jämförelsegruppen har det inte skett någon förändring mellan 2018 och 2024. Det finns ingen skillnad mellan unga och den äldre jämförelsegruppen år 2024, och inte heller mellan unga i olika åldersgrupper.

¹⁰ Formuleringen av samhällsfrågan "klimat- och miljöfrågor" har förändrats något mellan olika undersökningstillfällen. I enkäten 2018 var frågan uppdelad i "klimatfrågor", respektive "miljö- och djurfrågor". År 2007 och 2013 ingick endast "miljöfrågor". Svarsmönstren visar att "miljöfrågor" 2007 och 2013 bättre motsvaras av svarsmönstret för "klimatfrågor" år 2018 än av svarsmönstret för "miljö- och djurfrågor". Svaren från 2007 och 2013 bedöms därför kunna användas i en tidsserie tillsammans med "klimatfrågor". År 2018 var det endast ett mindre antal unga som valde alternativet "miljö och djurfrågor" och av dem hade mer än hälften även markerat alternativet "klimatfrågor". För att undvika en överskattning av klimat- och miljöfrågor år 2018 inkluderas därför endast de som angett "klimatfrågor" i redovisningen för detta år. Sättet att analysera följer samma linje som när resultaten redovisades 2018.

Figur 3.8. Andelen unga 16–29 år som angett klimat- och miljöfrågor som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

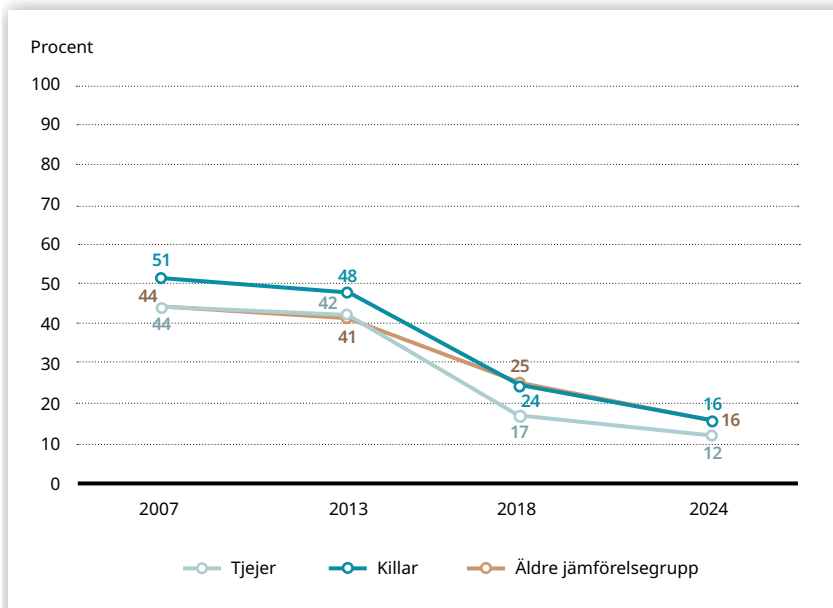
Not: Åren 2007 och 2013 formulerades samhällsfrågan som "miljöfrågor", 2018 formulerades den som "klimatfrågor" och 2024 som "klimat- och miljöfrågor".

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Arbete och sysselsättning – en viktig samhällsfråga för allt färre

Det har skett en tydlig förändring i ungas syn på arbete och sysselsättning som samhällsfråga (se figur 3.9). År 2007 tyckte nästan hälften av unga, 48 procent, att arbete och sysselsättning var en av de viktigaste samhällsfrågorna. Sedan dess har andelen minskat och år 2024 är andelen 14 procent. Utvecklingen har sett ut på liknande sätt både bland killar och tjejer och även i den äldre jämförelsegruppen. Det är något vanligare att tjejer tycker samhällsfrågan är viktig år 2024 jämfört med killar, andelen är 16 respektive 12 procent. Andelen är något större bland unga

ju äldre åldersgrupp som undersöks.¹¹ Det finns däremot ingen skillnad i hur unga och personer i den äldre jämförelsegruppen värderar frågan år 2024.¹²

Figur 3.9. Andelen unga 16–29 år som angett arbete och sysselsättning som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: År 2007 och 2013 var formuleringen "arbetsmarknad och sysselsättning", år 2018 och 2024 var formuleringen "arbete och sysselsättning".

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

¹¹ I åldersgruppen 16–19 år tycker 10 procent att arbete och sysselsättning är en av de viktigaste samhällsfrågorna, i åldersgruppen 20–24 år är andelen 14 procent och i åldersgruppen 25–29 år är den 17 procent.

¹² Mer information om ungas attityder till arbete finns i rapporten "Så tycker unga 2025 – arbete och utbildning (MUCF 2025b).

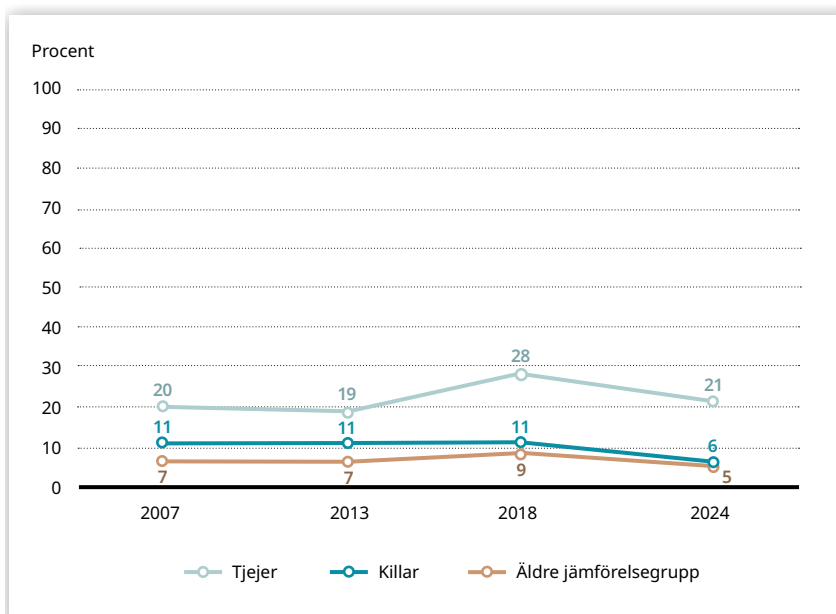
KAPITEL 4

Ungas syn på jämställdhet och könsnormer

I det här kapitlet beskrivs ungas syn på jämställdhet som samhällsfråga och hur den har förändrats över tid. Här beskriver vi även ungas syn på jämställdhet och könsnormer utifrån hur de ställer sig till olika påståenden som rör dessa områden och hur deras inställning har förändrats över tid. Kapitlet avslutas med att beskriva ungas genomsnittliga inställning i form av ett index.

Minskad andel unga tycker jämställdhet är en av de viktigaste samhällsfrågorna

När attityd- och värderingsstudien genomfördes år 2018 tyckte 21 procent av unga att jämställdhet var en av de tre viktigaste samhällsfrågorna. Då hade andelen unga som tyckte frågan var viktig ökat och andelen var den största som uppmäts i undersökningen sedan frågan först började ställas år 2007 (se figur 4.1). År 2024 har andelen unga som tycker jämställdhet är en viktig samhällsfråga åter minskat, nu tycker 13 procent av unga att det är en av de viktigaste frågorna. Minskningen har skett både bland killar och tjejer och även i den äldre jämförelsegruppen. Det är betydligt vanligare att tjejer tycker att jämställdhet är en av de viktigaste samhällsfrågorna än att killar gör det, andelen är 21 procent respektive 6 procent. Även i den äldre jämförelsegruppen finns en skillnad mellan kvinnor och män, bland kvinnor tycker 6 procent att jämställdhet är en av de viktigaste frågorna, bland män gör 3 procent det.

Figur 4.1. Andelen unga 16–29 år som angett jämställdhet som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

En majoritet av unga tycker homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par

I attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till ett antal påståenden som rör jämställdhet och könsnormer. Frågan innehåller bland annat påståenden kring om homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par, om det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga eller om jämställdheten har gått för långt (se informationsruta).¹³ Svaren ges på en

¹³ Frågan är formulerad ”Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker?” Svaren ges på en femgradig skala som går från 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. I redovisningen ingår de som svarat 4 eller 5.

femgradig skala från 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. Ungas attityder till jämställdhet och könsnormer började undersökas år 2007.

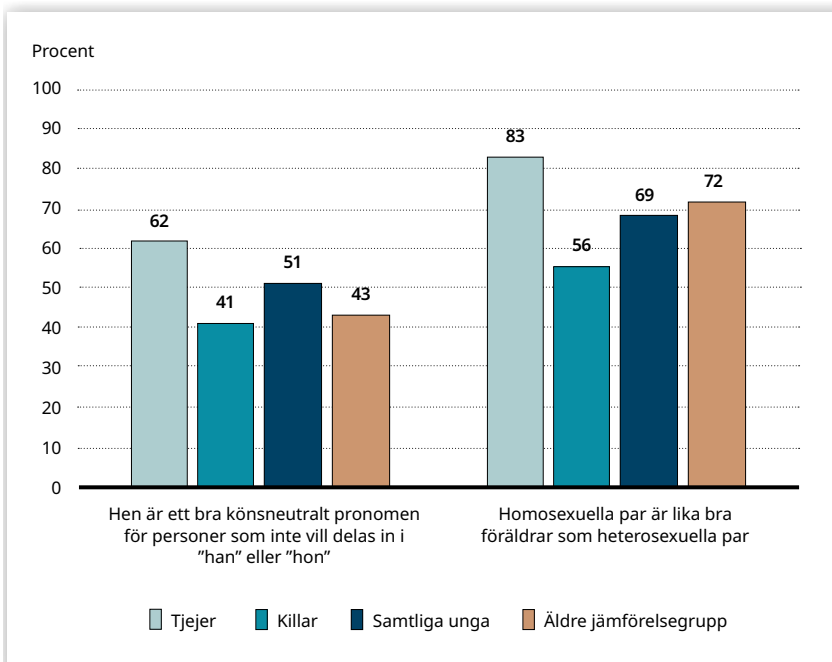
Ett par av de påståenden som unga tar ställning till rör attityder kopplade till hbtq-personer. Dessa två påståenden är de som störst andel unga instämmer i av samtliga påståenden som ingår i frågan med attityder till jämställdhet och könsnormer. Bland unga anser 69 procent att **homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par**. Hälften av unga, 51 procent, instämmer i att **”hen” är ett bra könsneutralt pronomen** (se figur 4.2).

Det finns tydliga skillnader i killars och tjejers attityder till dessa två påståenden. Bland tjejer instämmer 83 procent i att homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par. Bland killar är andelen 56 procent. Tjejer instämmer också i större utsträckning än killar i att ”hen” är ett bra könsneutralt pronomen, andelen är 62 procent jämfört med 41 procent.

Frågan om attityder till jämställdhet och könsnormer innehåller följande påståenden:

- jämställdheten har gått för långt i Sverige
- det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga
- kvinnor bör ta större ansvar än män när det gäller sysslor i hemmet
- kvinnor bör kvoterats in i till exempel företagsstyrelser
- homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par
- hen är ett bra könsneutralt pronomen för personer som inte vill delas in i ”han” eller ”hon”.

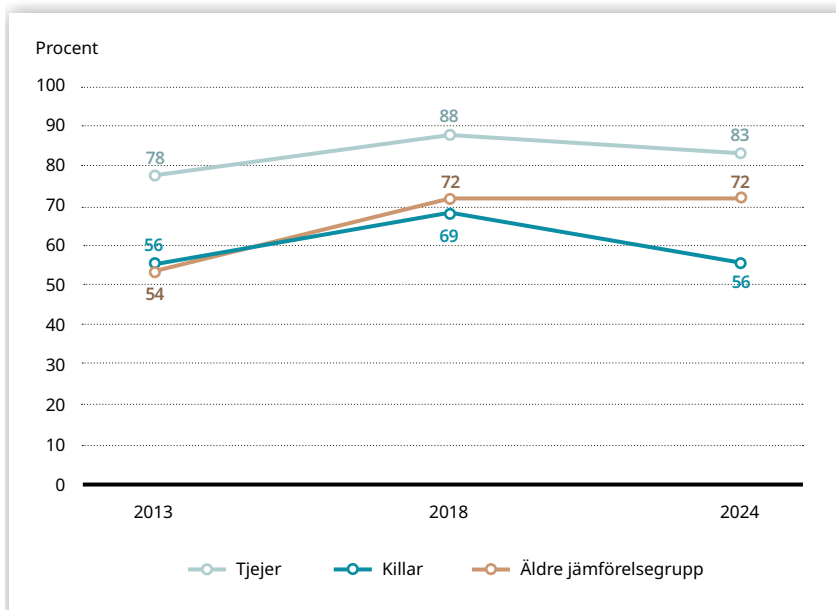
För båda dessa påståenden finns även skillnader mellan unga i olika åldersgrupper. Andelen som instämmer är större ju äldre åldersgrupp som undersöks. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år instämmer exempelvis 59 procent i att homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par, i åldern 20–24 år instämmer 69 procent och i åldern 25–29 år är andelen 78 procent. Ett liknande mönster i skillnader mellan unga i olika ålder fanns även då undersökningen gjordes år 2018, men inte år 2013. Det är också en större andel unga i åldern 25–29 år som instämmer i påståendet ”hen” är ett bra könsneutralt pronomen jämfört med de båda yngre åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år. År 2018 var förhållandet det omvända, andelen som instämde var mindre bland de äldsta unga i åldern 25–29 år jämfört med yngre unga.

Figur 4.2. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden om homosexuella föräldrar och hen som ett könsneutralt pronomen, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Det finns ingen skillnad i andelen bland unga och i den äldre jämförelsegruppen som instämmer i att homosexuella par är lika bra föräldrar. Men det är vanligare att unga instämmer i att ”hen” är ett bra könsneutrals pronomen än att personer i den äldre jämförelsegruppen gör det, andelen är 51 procent jämfört med 43 procent.

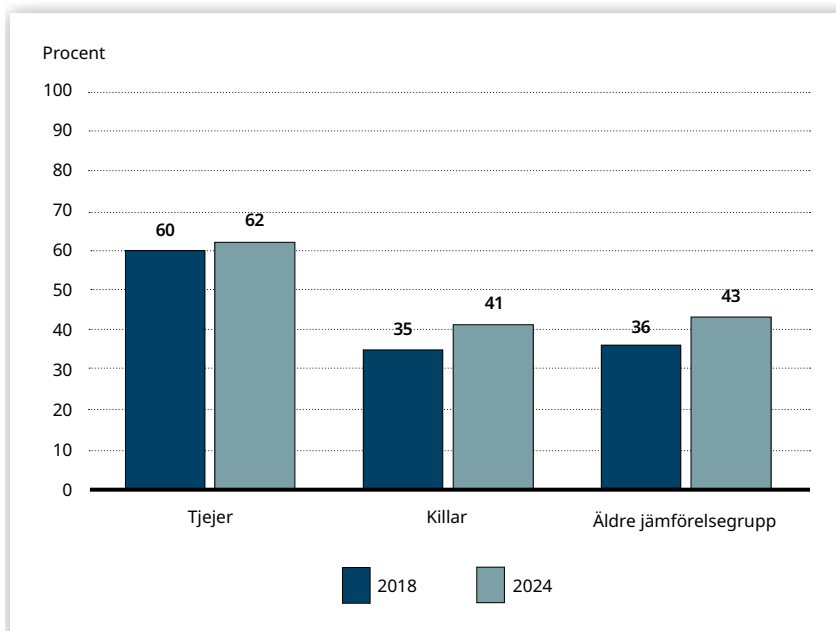

Figur 4.3. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet ”Homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par”, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2013–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2013, 2018 och 2024.

Mellan 2013 och 2018 ökade andelen unga som tycker att homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par, men år 2024 har andelen åter minskat (se figur 4.3). Utvecklingen ser likadan ut både bland killar och tjejer. Även i den äldre jämförelsegruppen ökade andelen fram till 2018, men har sedan varit oförändrad till 2024. Andelen unga som instämmer i att ”hen” är ett bra könsneutrals pronomen har inte förändrats mellan 2018 och 2024 (se figur 4.4). Bland killar har det blivit

vanligare att instämma på påståendet, medan andelen varit oförändrad bland tjejer (se figur 4.4). I den äldre jämförelsegruppen har andelen som instämmer ökat.

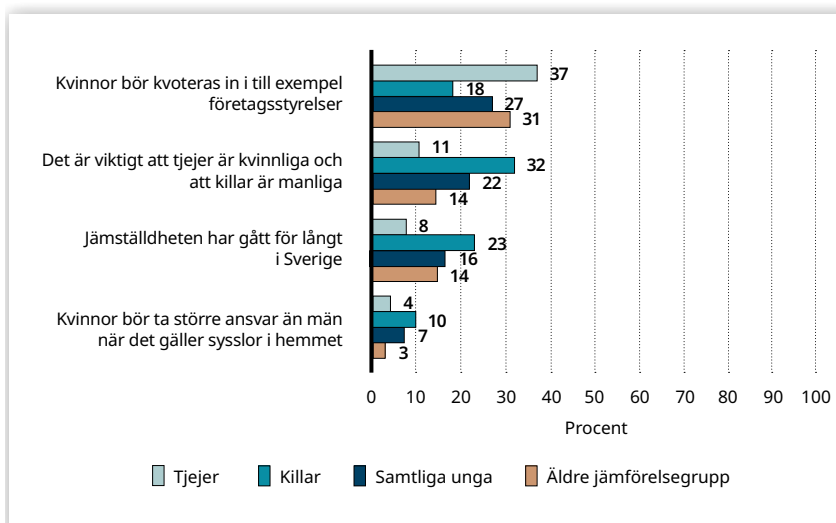
Figur 4.4. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Hen är ett bra könsneutralt pronomen för personer som inte vill delas in i "han" eller "hon", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

Tydliga skillnader i killars och tjejers syn på jämställdhet och könsnormer

År 2024 instämmer 27 procent av unga i åldern 16–29 år att kvinnor bör kvoterar in i företagsstyrelser. 22 procent tycker det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga. 16 procent av unga tycker att jämställdheten har gått för långt i Sverige och en mindre andel, 7 procent, tycker att kvinnor bör ta mer ansvar än män för sysslor i hemmet (se figur 4.5).

För samtliga av dessa påståenden finns skillnader i hur stor andel killar respektive tjejer som instämmer. Ungefär var tredje kille, 32 procent, tycker det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga, bland tjejer är andelen 11 procent. Killar tycker i större utsträckning än tjejer att jämställdheten har gått för långt i Sverige, andelen är 23 procent jämfört med 8 procent bland tjejer. Det är också något vanligare bland killar än bland tjejer att tycka att kvinnor bör ta större ansvar än män i hemmet, andelen är 10 procent bland killar och 4 procent bland tjejer. Tjejer instämmer däremot i större utsträckning i att kvinnor bör kvoterats in i exempelvis företagsstyrelser, andelen är 37 procent jämfört med 18 procent bland killar.

Figur 4.5. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden som rör jämställdhet, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

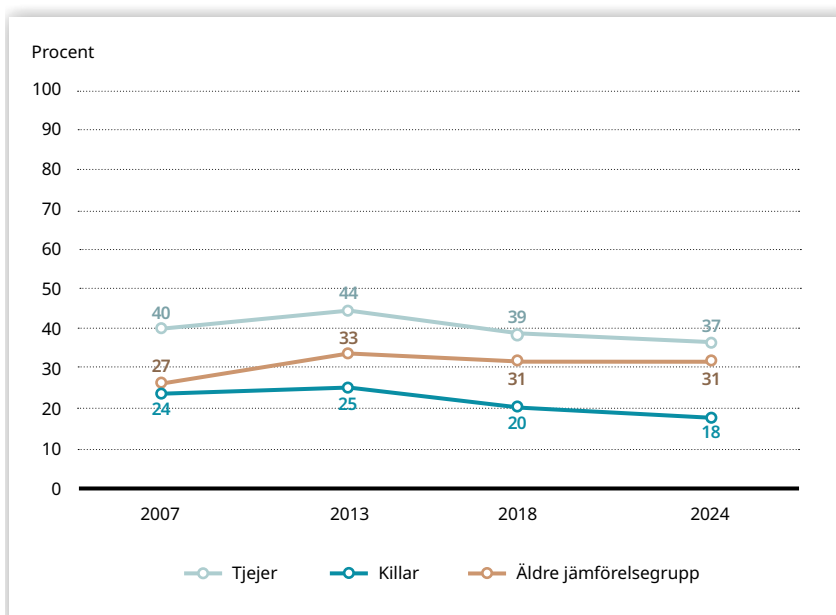
Det är vanligare att unga än att personer i den äldre jämförelsegruppen tycker det är viktigt att killar är manliga och tjejer är kvinnliga. Bland unga tycker ungefär en av fem det, 22 procent, i den äldre jämförelsegruppen

är andelen 14 procent. Det är också något vanligare bland unga att instämna i att kvinnor bör ta större ansvar än män i hemmet, andelen är 7 jämfört med 3 procent i den äldre jämförelsegruppen. I den äldre jämförelsegruppen är det däremot något vanligare än bland unga att instämna i att kvinnor bör kvoterats in i exempelvis företagsstyrelser, andelen är 31 procent jämfört med 27 procent.

Vanligare att tjejer tycker att kvinnor ska kvoterats

27 procent av unga instämmer i påståendet att **kvinnor bör kvoterats in i till exempel företagsstyrelser** år 2024. Andelen som instämde var 34 procent år 2013, men har sedan minskat (se figur 4.6). År 2024 är det vanligare att tjejer instämmer än att killar gör det, skillnaderna syns även vid tidigare undersökningstillfällen. En liknande skillnad finns även mellan kvinnor och män i den äldre åldersgruppen. Det är något mindre vanligt att unga tycker att kvinnor ska kvoterats än att personer i den äldre jämförelsegruppen gör det. Andelen som instämmer är större bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år jämfört med unga i de båda yngre åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år.

Figur 4.6. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Kvinnor bör kvoteras in i till exempel företagsstyrelser", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

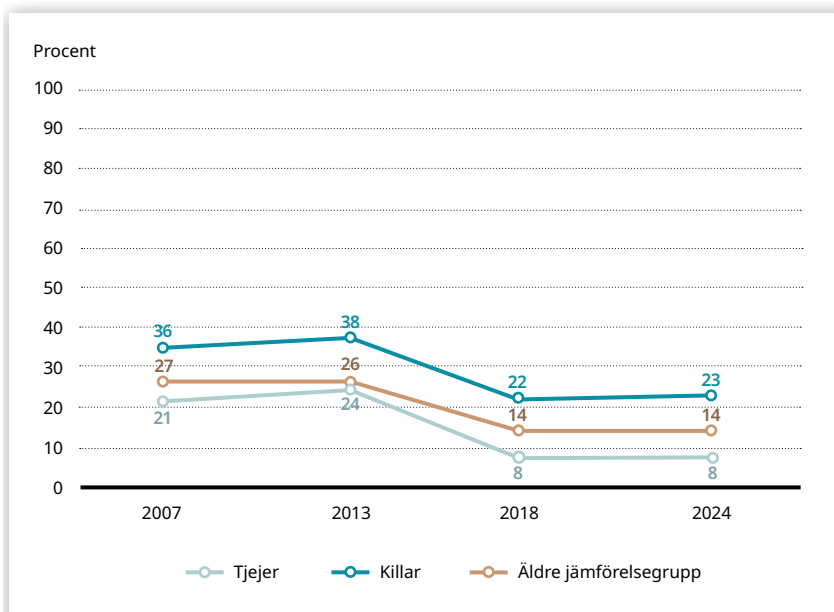
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Fortsatt vanligare att killar tycker att jämställdheten har gått för långt i Sverige

16 procent av unga tycker att **jämställdheten har gått för långt i Sverige** år 2024. Mellan 2013 och 2018 minskade både andelen killar och tjejer som tyckte att jämställdheten gått för långt. Till 2024 har andelen som instämmer däremot inte förändrats, varken bland killar eller bland tjejer. Andelen som instämmer i påståendet är större bland killar än bland tjejer och de skillnaderna har varit stabila under perioden 2007 till 2024 (se figur 4.7)¹⁴. Bland killar tycker 23 procent att jämställdheten har gått för långt i Sverige, bland tjejer gör 8 procent det år 2024. Motsvarande

¹⁴ Åren 2007 och 2013 var frågan formulerad "I många avseenden har det gått för långt med jämställdheten".

skillnad finns även mellan män och kvinnor i den äldre jämförelsegruppen där 20 procent bland män och 8 procent bland kvinnor instämmer. Det är vanligare att unga i åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år tycker att jämställdheten har gått för långt än att unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år gör det.

Figur 4.7. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Jämställdheten har gått för långt i Sverige", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Ökad andel killar tycker tjejer ska vara kvinnliga och killar manliga

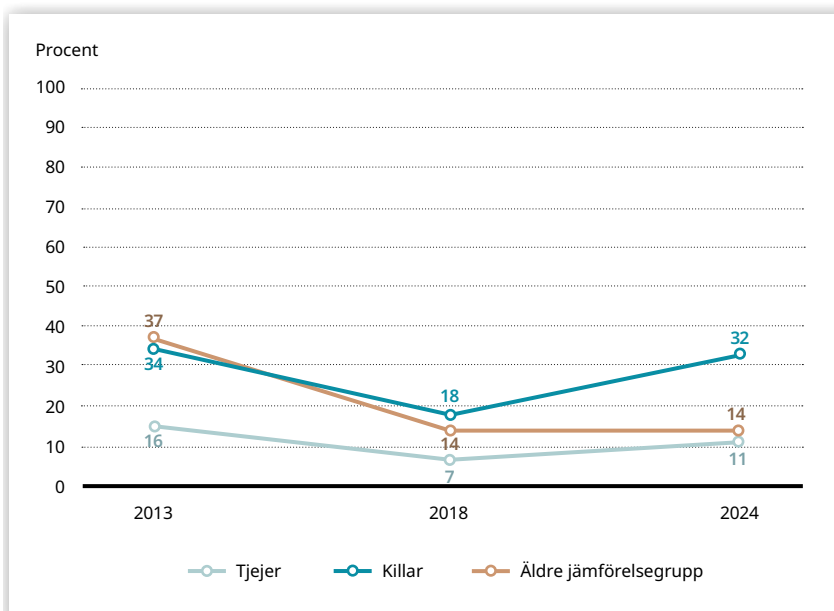
22 procent av unga instämmer i påståendet **det är viktigt att tjejer är kvinnliga och killar är manliga** år 2024. Det är betydligt vanligare att killar tycker det än att tjejer gör det, bland killar är andelen 32 procent och bland tjejer 11 procent. Motsvarande skillnad finns även mellan

kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen där 20 procent bland män och 9 procent bland kvinnor instämmer. Andelen som instämmer är större ju yngre åldersgrupp bland unga som undersöks. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år instämmer 29 procent, i åldern 20–24 är andelen 21 procent och bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 16 procent. Samma mönster i skillnader mellan unga i olika ålder fanns även vid tidigare undersökningstillfällen.¹⁵

Mellan 2013 och 2018 minskade andelen som instämde i att tjejer bör vara kvinnliga och killar manliga. Förändringen ses både bland unga killar och tjejer samt i den äldre jämförelsegruppen (se figur 4.8).¹⁶ I samband med den minskningen blev skillnaderna mellan killar och tjejers attityder något mindre. Fram till 2024 har andelen som instämmer åter ökat, både bland killar och tjejer. Ökningen har varit kraftigare bland killar vilket gör att skillnaderna gentemot tjejer nu åter är något större än 2018. I den äldre jämförelsegruppen har andelen som instämmer i påståendet däremot inte förändrats mellan 2018 och 2024. Det har fört med sig att år 2024 är andelen som instämmer större bland unga än bland äldre.

¹⁵ År 2013 var det en större andel som instämmer i påståendet bland de yngsta unga i åldern 16–19 år jämfört med de äldsta unga i åldern 25–29 år. År 2018 var andelen större bland de yngsta unga jämfört med båda de äldre åldersgrupperna.

¹⁶ 2013 var frågan uppdelad i två separata frågor, en för respektive kön ”Det är viktigt att kvinnor är kvinnliga” respektive ”Det är viktigt att män är manliga”. Test visar att i stor utsträckning svarade individerna samma på de två frågorna, i det här diagrammet har de slagits samman till en fråga för det året.

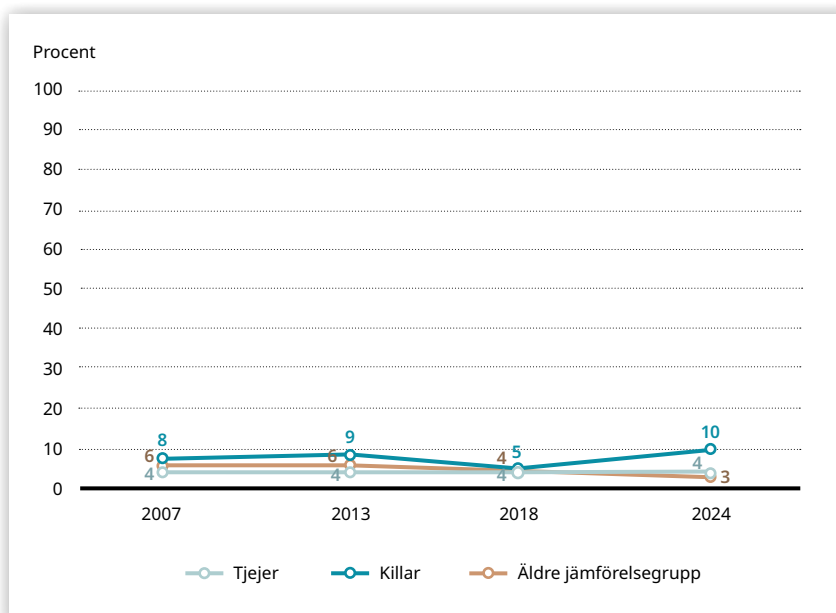
Figur 4.8. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Det är viktigt att tjejer är kvinnliga och att killar är manliga", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2013–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2013, 2018 och 2024.

Få unga tycker att kvinnor ska ta mer ansvar än män i hemmet

Andelen unga som tycker att **kvinnor bör ta mer ansvar för sysslor i hemmet** är låg, 7 procent år 2024. Den är dock större bland unga än i den äldre jämförelsegruppen där andelen som instämmer i påståendet är 3 procent. Det är vanligare att unga killar instämmer än att tjejer gör det, andelen är 10 procent respektive 4 procent. I den äldre jämförelsegruppen finns det däremot ingen skillnad mellan män och kvinnor. Unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år instämmer i större utsträckning i att

kvinnor bör ta mer ansvar i hemmet än unga i äldre åldrar. Liknande mönster i skillnader mellan unga i olika åldersgrupper fanns även vid tidigare undersökningstillfällen.¹⁷

Figur 4.9. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Kvinnor bör ta större ansvar än män när det gäller sysslor i hemmet", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Andelen som instämmer i att kvinnor bör ta större ansvar i hemmet har varit relativt stabil över tid, både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen. Bland unga minskade andelen svagt mellan 2013 och 2018 för

¹⁷ År 2007 var andelen som instämmer större bland unga i åldersgruppen 16–19 år jämfört med unga i åldrarna 20–24 år och 25–29 år. År 2013 var andelen större bland unga i de båda åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år jämfört med unga i åldern 25–29 år. År 2018 var andelen större bland unga i åldern 16–19 år jämfört med åldern 25–29 år.

att sedan åter öka svagt till 2024. Det är endast bland killar som attityderna har förändrats, med en minskad andel som instämde mellan 2013 och 2018 och sedan en ökning till 2024. Bland tjejer har ingen förändring skett över tid (se figur 4.9). I den äldre jämförelsegruppen minskade andelen mellan 2013 och 2018 och har sedan varit oförändrad till 2024.

Ungas genomsnittliga syn på jämställdhet och könsnormer

För att ge en bild av ungas genomsnittliga attityd till jämställdhet och könsnormer har ett index skapats utifrån fem av de påståenden som unga tar ställning till.¹⁸ Indexet visar medelvärdet av svaren och speglar hur unga i genomsnitt ställer sig till de påståenden om jämställdhet och könsnormer som ingår i frågan.

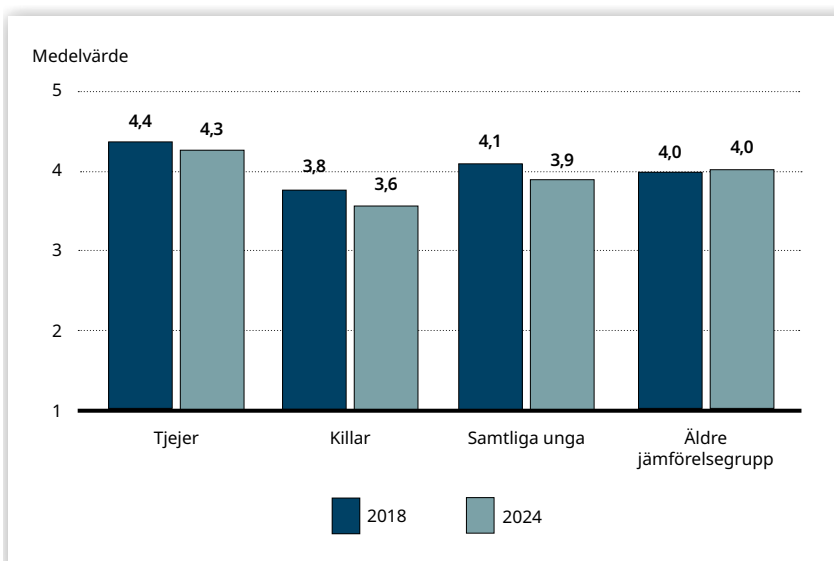
Resultaten visar att unga i genomsnitt har angett svaret 3,9 (se figur 4.10) på en skala mellan 1 och 5, där ett högre värde motsvarar en mer positiv syn på jämställdhet.¹⁹ Det innebär att unga i åldern 16–29 år överlag har en positiv inställning till jämställdhet. Tjejer är i genomsnitt mer positivt inställda än killar. Även i jämförelsegruppen är det skillnad mellan män och kvinnor, där män i genomsnitt angett 3,8 på indexet och kvinnor angett 4,2. Det finns även skillnader mellan unga i olika åldersgrupper. Ju äldre åldersgrupp som undersöks desto mer positiv är

¹⁸ Fem av de sex påståendena om jämställdhet och könsnormer som ingår i enkäten har slagits samman till ett index som speglar en genomsnittlig attityd. Indexet har skalan 1–5 och höga värden på indexet speglar en positiv attityd till jämställdhet. De påståenden i enkäten som formulerats i förhållande till en negativ attityd har fått den omvända svarsskalan mellan 1 – instämmer helt, och 5 – instämmer inte alls. Påståendet ”Kvinnor bör kvoterar in i till exempel företagsstyrelser” har uteslutits då det inte mäter samma underliggande attityd som övriga sex påståenden. En beskrivning av indexet finns i rapportens bilaga.

¹⁹ Med en positiv inställning avses här att unga till exempel i låg grad instämmer i att det är viktigt att leva efter normer som rör att killar och tjejer ska vara på ett visst sätt och att kvinnor ska ta större ansvar för arbete i hemmet, eller att de i låg grad tycker att jämställdheten i Sverige har gått för långt.

den genomsnittliga inställningen till jämställdhet och könsnormer.²⁰ Den äldre jämförelsegruppen är i genomsnitt mer positiv än unga.

Indexet kan bara följas från 2018 eftersom samtliga påståenden som ingår inte har ställts i tidigare omgångar av undersökningen. Sedan 2018 har ungas genomsnittliga inställning till jämställdhet blivit något mindre positiv, både bland tjejer och bland killar (se figur 4.10). I den äldre jämförelsegruppen har det däremot inte skett någon förändring jämfört med 2018.

Figur 4.10. Index för genomsnittlig attityd till jämställdhet och könsnormer bland unga 16–29 år, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Medelvärde (skala 1–5).

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

²⁰ År 2018 fanns ett liknande mönster i skillnader mellan unga i olika åldersgrupper, då var genomsnittet mer positivt i åldersgrupperna 20–24 år och 25–29 år jämfört med de yngsta unga i åldern 16–19 år.

KAPITEL 5

Ungas syn på invandring och integration

I kapitlet vilka samhällsfrågor unga tycker är viktiga beskrivs hur ungas syn på migration och integration har utvecklats över tid. I det här kapitlet ges en bild av hur unga ser på invandring och integration, till exempel deras syn på mottagande av invandrare respektive flyktingar och även hur de ser på invandringens påverkan på samhället. Kapitlet inleds med att beskriva ungas attityder till olika påståenden som ingår i undersökningen och hur de har utvecklats över tid. Avslutningsvis beskrivs ungas genomsnittliga inställning till invandring och integration i form av ett index.

Tydliga skillnader i killars och tjejers attityder till invandring och integration

I attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till ett antal påståenden som rör invandring och integration. De handlar till exempel om mottagandet av invandrare respektive flyktingar, eller om hur invandring påverkar samhället (se informationsruta).²¹ Frågan ställdes för första gången när attityd- och värderingsstudien genomfördes år 2007. Svaren ges på en skala som går från 1 – instämmer inte alls, till 5 – instämmer helt.

Det finns tydliga skillnader i attityder till invandring och integration mellan unga killar och tjejer. Skillnaderna syns i andelen som instämmer i samtliga av de påståenden som unga tar ställning till

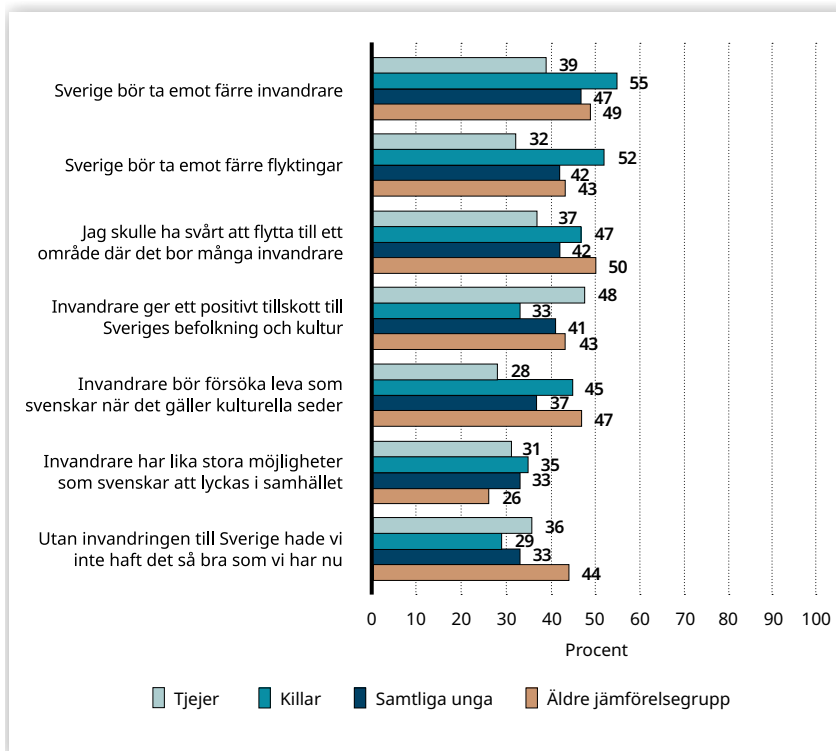
²¹ Frågan är formulerad ”Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker?” Svaren ges på en femgradig skala som går från 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. I redovisningen kategoriseras de som svarat 4 eller 5 som att de instämmer och de som svarat 1–3 som att de inte instämmer.

(se figur 5.1). År 2024 är det vanligare att killar instämmer i att mottagandet av invandrare och flyktingar bör minska, att invandrare bör leva som svenskar när det gäller kulturella seder, att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare och även att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället. Tjejer instämmer däremot i större utsträckning än killar i påståendet att invandrare ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur samt att utan invandring till Sverige hade vi inte haft det så bra som vi har det nu. Unga och den äldre jämförelsegruppen instämmer i lika stor utsträckning i att Sverige bör ta emot färre invandrare respektive flyktingar, samt att

Frågan om attityder till invandring och integration innehåller följande påståenden:

- invandrare ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur
- utan invandringen till Sverige hade vi inte haft det så bra som vi har det nu
- jag skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare
- invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder
- Sverige bör ta emot färre invandrare
- Sverige bör ta emot färre flyktingar
- invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället.

invandrare ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur (se figur 5.1). Men det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen instämmer i att utan invandringen till Sverige hade vi inte haft det så bra som vi har nu, att invandrare bör försöka leva som svenskar och att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare. Unga instämmer däremot i större utsträckning än äldre i att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället.

Figur 5.1. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden som rör invandring och integration, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Ökad andel unga tycker Sverige ska ta emot färre invandrare men synen på flyktingmottagande är oförändrad

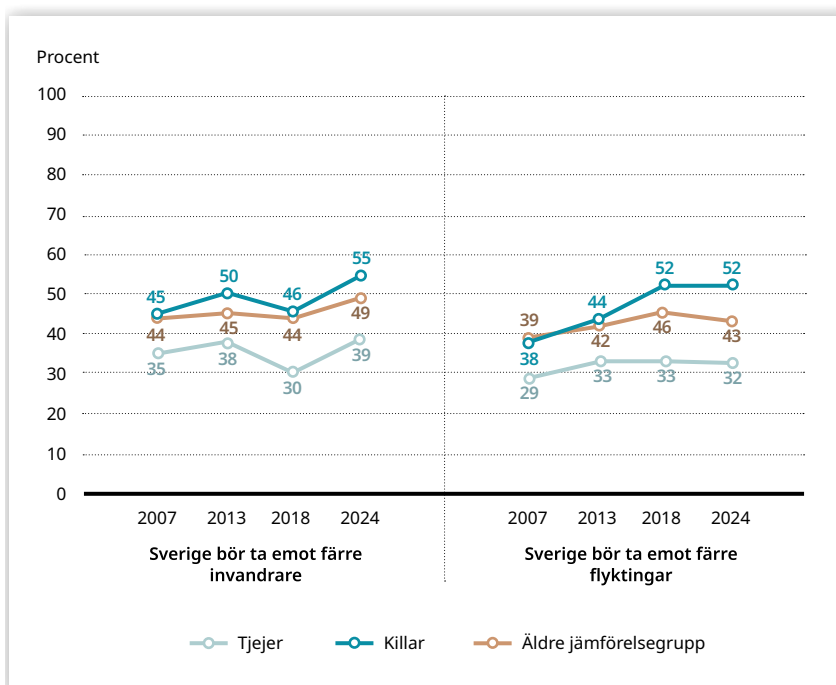
År 2024 tycker 47 procent av unga att **Sverige bör ta emot färre invandrare**, en nästan lika stor andel, 42 procent, instämmer i att **Sverige bör ta emot färre flyktingar**. Det är vanligare bland killar att instämma i dessa två påståenden än det är bland tjejer. Bland killar tycker 55 procent att Sverige bör ta emot färre invandrare och 52 procent att Sverige ska ta emot färre flyktingar. Bland tjejer är motsvarande andelar 39 respektive 32 procent. Det finns ingen skillnad i hur unga och personer i den äldre jämförelsegruppen ser på mottagandet av invandrare eller av flyktingar. Men en liknande skillnad mellan män och kvinnor finns även inom den äldre jämförelsegruppen. Det är en mindre andel som instämmer i att Sverige bör ta emot färre invandrare bland de äldsta unga i åldern 25–29 år jämfört med unga i åldersgruppen 20–24 år.²² Det är däremot en mindre andel bland de yngsta unga i åldern 16–19 år som instämmer i att Sverige bör ta emot färre flyktingar jämfört med unga i de äldre åldersgrupperna 20–24 år och 25–29 år.²³

Andelen unga som instämmer i att Sverige bör ta emot färre invandrare har varierat över tid (se figur 5.2). Mellan 2007 och 2013 ökade andelen något för att sedan minska fram till 2018. Mellan 2018 och 2024 har andelen unga som tycker Sverige bör ta emot färre invandrare åter ökat något. Ökningen sedan 2018 har skett både bland killar och bland tjejer. Även i den äldre jämförelsegruppen har andelen som tycker Sverige bör ta emot färre invandrare ökat något.

Andelen unga som instämmer i att Sverige bör ta emot färre flyktingar ökade mellan 2007 och 2013 men har sedan inte förändrats (se figur 5.2). Mellan 2013 och 2018 ökade andelen bland killar som instämmer medan den var oförändrad bland tjejer. Det förde med sig att skillnaden mellan killar och tjejers attityd till att ta emot flyktingar blev större än tidigare.

²² Samma skillnad fanns även när undersökningen genomfördes år 2013. Åren 2007 och 2018 fanns däremot ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper.

²³ Vid tidigare undersökningstillfällen åren 2007, 2013 och 2018 fanns ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper.

Figur 5.2. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden om mottagande av invandrare respektive flyktingar, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: Åren 2007 till 2018 låg frågan om flyktingar före frågan om invandrare i enkäten, 2024 ställdes de i omvänd ordning.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Ungas syn på hur invandring påverkar Sverige

År 2024 instämmer 41 procent av unga i att **invandring har gett ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur**. 33 procent av unga instämmer i påståendet **utan invandring till Sverige hade vi inte haft det så bra som vi har nu**. Det är vanligare att tjejer tycker att invandrare ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur, 48 procent instämmer jämfört med 33 procent bland killar. Tjejer instämmer också i större utsträckning i att vi inte haft det så bra som vi har det i Sverige nu utan invandring, andelen är 36 procent, bland killar

instämmer 29 procent. Liknande skillnader syns även mellan kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen.

Det är vanligare att den äldre jämförelsegruppen instämmer i att utan invandringen hade vi inte haft det så bra som vi har det i Sverige, 44 procent tycker det. Det finns däremot ingen skillnad i andelen unga och personer i den äldre jämförelsegruppen som instämmer i att invandringen ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur.

För båda dessa påståenden finns skillnader mellan unga i olika åldersgrupper, där andelen som instämmer är större ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 39 procent i att utan invandringen hade vi inte haft det så bra som vi har i Sverige, i åldersgruppen 20–24 år instämmer 31 procent och minst är andelen bland de yngsta unga i åldern 16–19 år där 27 procent instämmer. Ett liknande mönster i skillnader mellan unga i olika ålder fanns även åren 2007 och 2013, men däremot inte 2018.²⁴

Liknande skillnader mellan unga i olika åldersgrupper finns även i andelen som tycker invandring ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur. Bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 48 procent, i åldersgruppen 20–24 år instämmer 39 procent och bland de yngsta unga i åldern 16–19 år instämmer 34 procent. Ett liknande mönster, där andelen som instämmer är större ju äldre åldersgrupp som undersöks syns även åren 2007 och 2013, men däremot inte 2018.²⁵

Mellan 2013 och 2018 ökade andelen unga som instämde i att invandring ger ett positivt tillskott till Sveriges befolkning och kultur, men mellan 2018 och 2024 har andelen åter minskat (se figur 5.3). Då undersökningen gjordes 2018 var skillnaderna mellan killar och tjejer större än tidigare eftersom andelen tjejer som instämde i påståendet

²⁴ År 2007 var andelen större bland de äldsta unga i åldern 25–29 år jämfört med de åda yngre åldersgrupperna 20–24 år och 16–19 år. År 2013 var andelen större bland unga i åldern 25–29 år än bland de yngsta unga i åldern 16–19 år. År 2018 fanns däremot ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper.

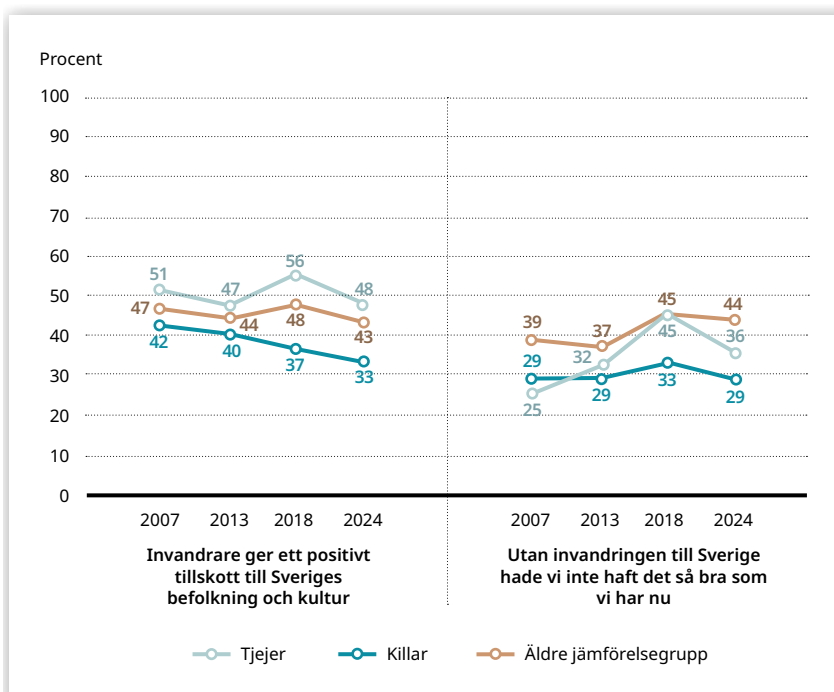
²⁵ År 2007 var andelen större i åldersgrupperna 20–24 år och 25–29 år jämfört med de yngsta unga i åldern 16–19 år. År 2013 var andelen större i den äldsta åldersgruppen 25–29 år än bland unga i de båda yngre åldersgrupperna. År 2018 fanns ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper.

**4 av 10 unga, 41 procent, tycker att
invandring ger ett positivt tillskott till
Sveriges befolkning och kultur**

ökade. Även år 2024 är skillnaderna i tjejers och killars inställning till påståendet tydliga.

Andelen unga som instämmer i att utan invandring hade vi inte haft det så bra som vi har det i Sverige idag ökade mellan 2007 och 2018, förändringen berodde på en ökad andel bland tjejer som instämde i påståendet (se figur 5.3). Mellan 2018 och 2024 har andelen unga som instämmer minskat, både bland tjejer och killar. Minskningen har varit kraftigare bland tjejer än bland killar och det gör att skillnaderna i killars och tjejer attityder åter har närmat sig varandra.

Figur 5.3. Andelen unga 16–29 år som instämmer i olika påståenden kopplade till invandring, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: 2007 var formuleringen "Invandrare ger ett tillskott till Sveriges befolkning och kultur" i det första påståendet och "Utan den invandring till Sverige vi haft hade vi inte kunnat få en så hög levnadsstandard som vi nu har" i det andra påståendet.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

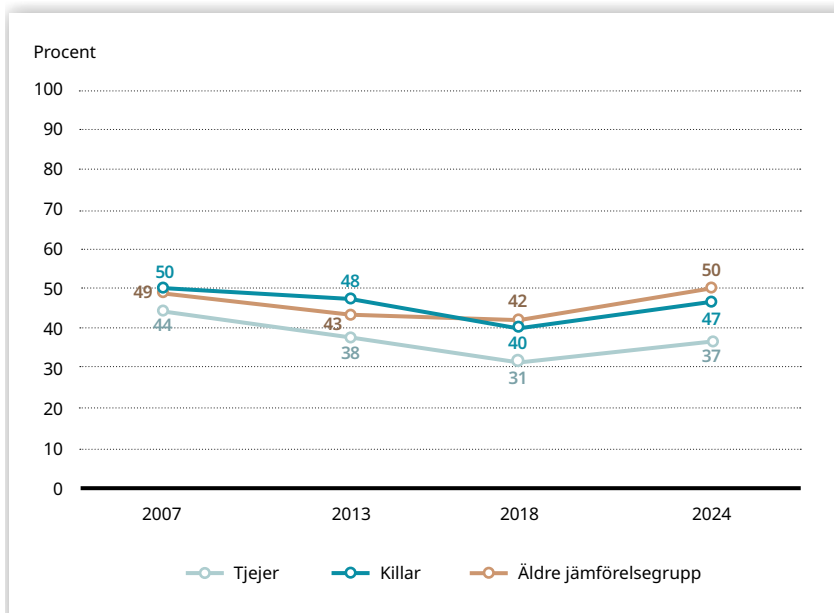
Ökad andel unga som skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare

42 procent av unga instämmer i påståendet att de **skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare** år 2024. Det är vanligare att killar instämmer än att tjejer gör det och på liknande sätt är andelen större bland män än bland kvinnor i den äldre jämförelsegruppen. Bland killar skulle 47 procent ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare, bland tjejer är andelen 37 procent. Det finns

inga skillnader mellan unga i olika åldersgrupper. Men andelen är större i den äldre jämförelsegruppen än den är bland unga, bland dem instämmer 50 procent i att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare.

Andelen unga som skulle ha svårt att flytta till ett område med många invandrare minskade mellan 2007 och 2018 men har sedan åter ökat (se figur 5.4). Utvecklingen har sett ut på liknande sätt bland både killar och tjejer. I den äldre jämförelsegruppen minskade inte andelen mellan 2007 och 2018, men det har skett en ökning mellan 2018 och 2024.

42%
av unga skulle ha svårt
att flytta till ett område
där det bor många
invandrare

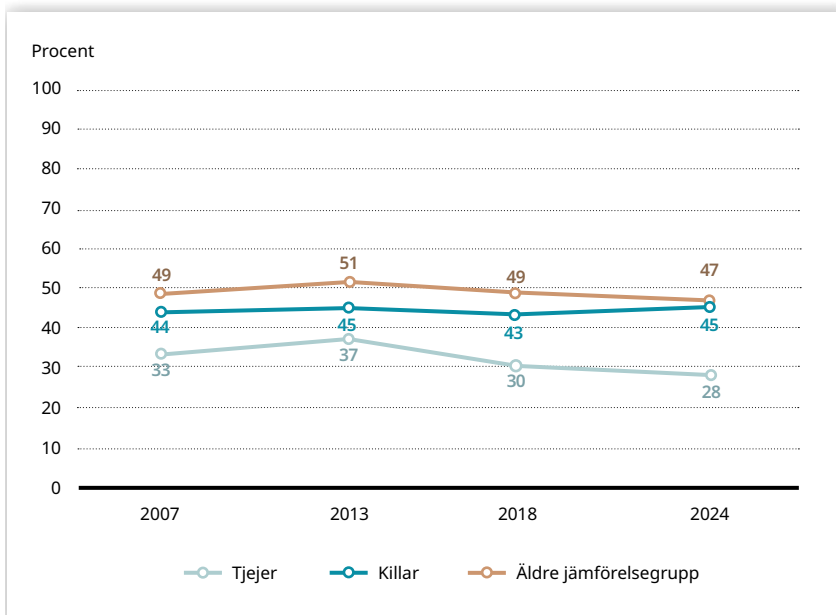
Figur 5.4. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Jag skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Ökade skillnader i killar och tjejers syn på om invandrare bör leva som svenskar när det gäller kulturella seder

37 procent av unga instämmer i att **invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder**. Andelen unga som instämmer i påståendet var oförändrad mellan 2007 och 2023, men minskade mellan 2013 och 2018. Förändringen beror på att andelen som instämmer förändrades bland tjejer. Mellan 2018 och 2024 har andelen varit oförändrad både bland killar och tjejer (se figur 5.5). Bland killar tycker 45 procent att invandrare ska försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder år 2024, andelen bland tjejer är 28 procent. En liknande skillnad mellan kvinnor och män finns även i den äldre jämförelsegruppen. Det är vanligare att unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år instämmer jämfört med unga i äldre åldersgrupper.²⁶ Det är också vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen instämmer än att unga gör det, bland dem tycker 47 procent att invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder.

²⁶ Tidigare undersökningstillfällen 2007, 2013 och 2018 har det inte funnits några skillnader mellan unga i olika åldersgrupper.

Figur 5.5. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: 2007 var formuleringen "Invandrare bör sträva efter att leva som svenskar när det gäller kulturella seder".

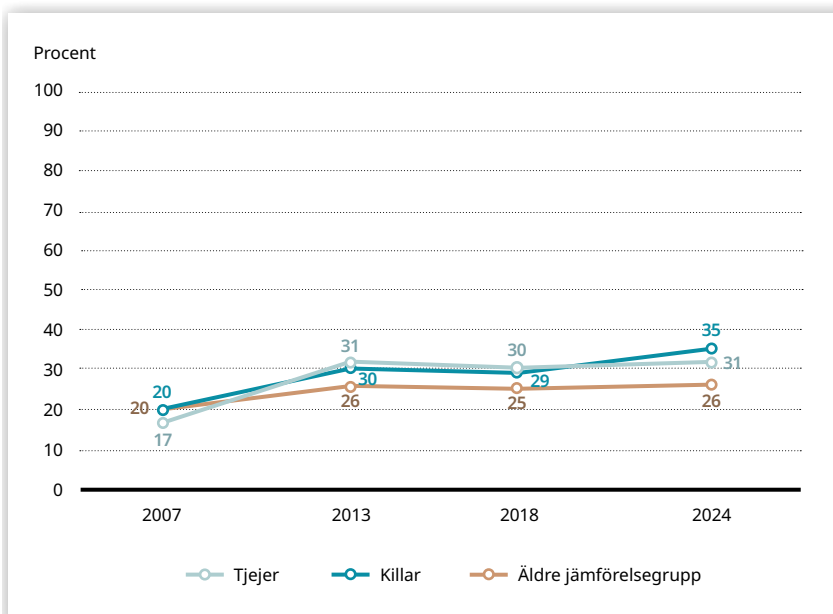
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Var tredje ung tycker att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället

En tredjedel av unga, 33 procent, instämmer i att **invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället**. Det är något vanligare att killar instämmer än att tjejer gör det, andelen är 35 jämfört med 31 procent. I den äldre jämförelsegruppen finns däremot ingen skillnad mellan män och kvinnor. Det är vanligare att unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år instämmer än att unga i äldre åldersgrupper gör det. Ett liknande mönster med en större andel som instämmer bland unga i yngre åldersgrupper finns även tidigare undersökningstillfällen.²⁷ Det är mindre vanligt att personer i den äldre jämförelsegruppen tycker att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar i samhället, andelen är 26 procent.

Mellan 2007 och 2013 ökade andelen som tycker invandrare har lika stora möjligheter, för att sedan vara oförändrad till 2018 (se figur 5.6). Mellan 2018 och 2024 har andelen ökat bland killar, men varit oförändrad bland tjejer. Det gör att skillnaderna mellan könen är något större än tidigare. Utvecklingen över tid har sett ut på ett liknande sätt i den äldre jämförelsegruppen, men andelen som instämmer är mindre än bland unga.

²⁷ År 2007 var det en större andel i åldrarna 16–19 år och 20–24 år jämfört med unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år. År 2013 var det en större andel bland de yngsta unga i åldern 16–19 år jämfört med de båda äldre åldersgrupperna. År 2018 var det en större andel i åldrarna 16–19 år och 20–24 år jämfört med unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år.

Figur 5.6. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

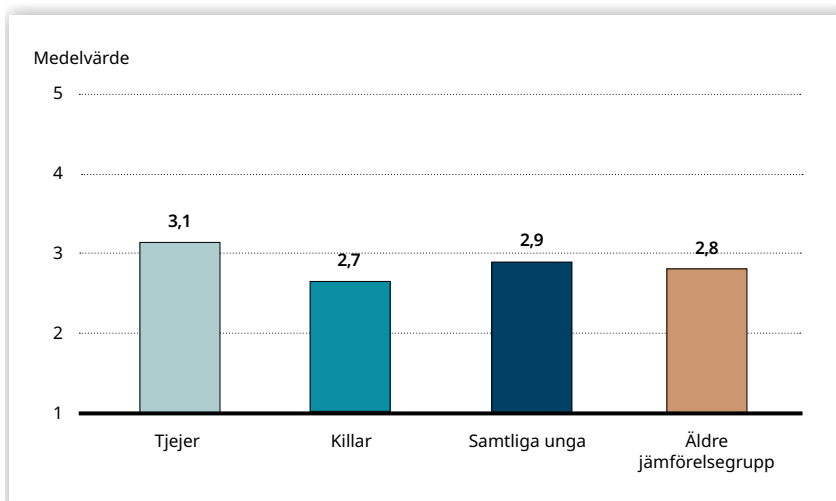
Ungas genomsnittliga attityd till invandring och integration

För att ge en bild av ungas genomsnittliga attityd har vi skapat ett index där sex av de påståenden om invandring och integration som unga tar ställning till ingår.²⁸ Indexet visar medelvärdet av svaren och speglar hur unga i genomsnitt ställer sig till olika påståenden om invandring och integration (se figur 5.7). I genomsnitt har unga angett svaret 2,9 vilket innebär att de placerar sig i mitten mellan att instämma och inte instämma.²⁹ Det finns ingen skillnad mellan unga och den äldre jämförelsegruppen. Inom ungdomsgruppen finns däremot skillnader mellan killar och tjejer. I genomsnitt är tjejer mer positivt eller öppet inställda till undersökningens påståenden som rör invandring och integration än vad killar är. Även i jämförelsegruppen finns en skillnad mellan män och kvinnor, där män i genomsnitt har värdet 2,7 på indexet och kvinnor har värdet 3. Det finns endast små skillnader mellan unga i olika åldersgrupper. Unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år har en genomsnittlig inställning som är något mer positiv än unga i åldern 20–24 år.³⁰

²⁸ Sex av de sju påståendena om invandring som ingår i enkäten har slagits samman till ett index som speglar en genomsnittlig attityd till invandrare och invandring. Indexet har skalan 1–5 och höga värden på indexet speglar en positiv attityd. De påståenden i enkäten som formulerats i förhållande till en negativ attityd har fått den omvända svarsskalan mellan 1 – instämmer helt och 5 – instämmer inte alls. Påståendet ”Invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället” har uteslutits då det inte mäter samma underliggande attityd som övriga sex påståenden. En beskrivning av indexet finns i rapportens bilaga.

²⁹ Bakom ett genomsnitt döljer sig alltid en variation av svar. Genomsnittet för attityder till invandring och integration bland unga är dock inte resultatet av att en stor andel unga svarat antingen uteslutande negativt eller uteslutande positivt på de påståenden som ingår i indexet.

³⁰ Liknande skillnader mellan unga i olika åldersgrupper fanns inte år 2018. Men däremot åren 2007 och 2013.

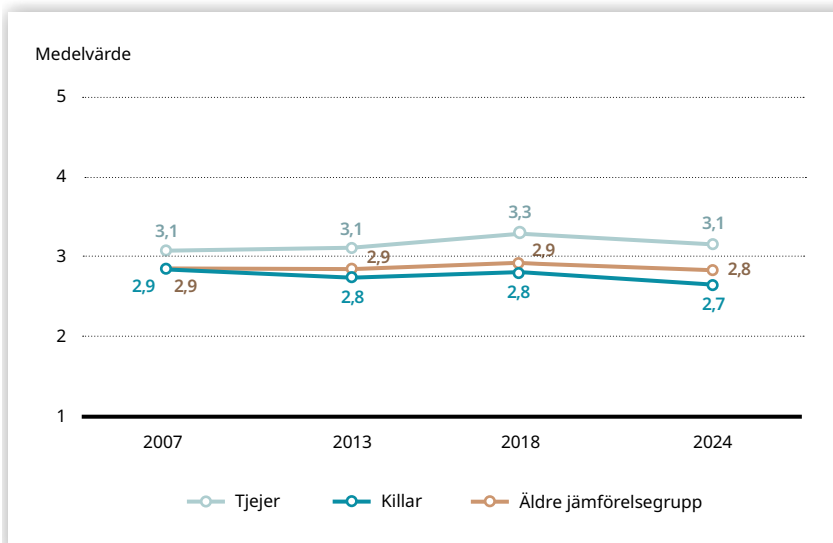

Figur 5.7. Index för genomsnittlig attityd till invandring och integration bland unga 16–29 år, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Medelvärde (skala 1–5).

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Ungas genomsnittliga inställning till påståenden om invandring och integration har varit relativt stabil över tid, men är något mindre positiv eller öppen år 2024 än den var då undersökningen genomfördes år 2018.³¹ Då var ungas genomsnittliga attityd mer positiv än den varit vid tidigare undersökningstillfällen (se figur 5.8). Det finns en skillnad i killar och tjejers attityder, där killars genomsnittliga inställning till invandring och integration har blivit mindre positiv över tid. Tjejer genomsnittliga attityd var mer positiv 2018 än tidigare år, i undersökningen år 2024 har den återgått till liknande nivåer som vid undersökningstillfällen före 2018. I den äldre jämförelsegruppen har den genomsnittliga inställningen varit stabil över tid.

³¹ Med en positiv inställning avses här att unga till exempel i hög grad instämmer i att invandring har påverkat Sverige positivt eller att de i låg grad instämmer i att invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder, att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare eller att Sverige bör ta emot färre invandrare eller flyktingar.

Figur 5.8. Index för genomsnittlig attityd till invandring och integration bland unga 16–29 år, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp. 2007–2024, Medelvärde (skala 1–5).

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

KAPITEL 6

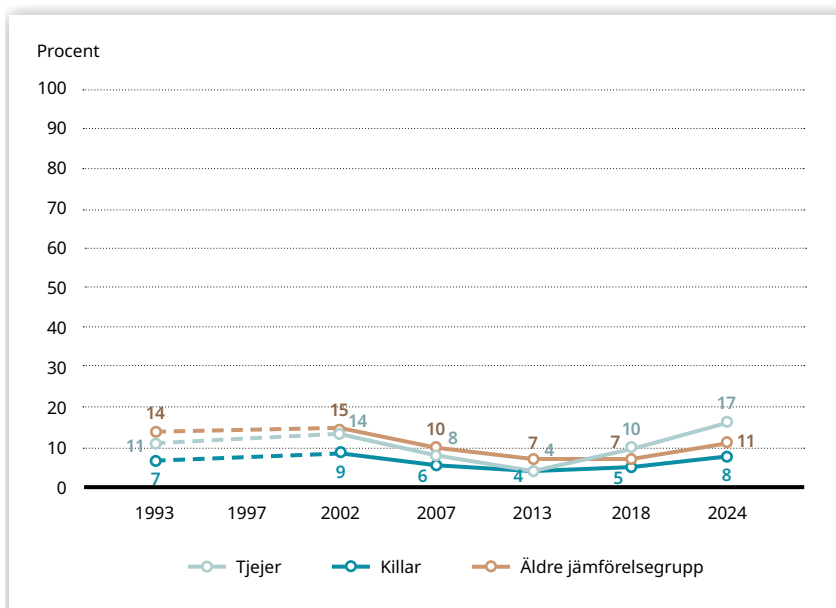
Ungas oro och vilja att bidra vid kris

Sedan attityd- och värderingsstudien genomfördes 2018 har förändringar skett både inom Sverige och i vår omvärld i form av ökade konflikter och osäkerhet. I det här kapitlet beskriver vi hur ungas attityder till områden som är relaterade till sådana förändringar ser ut och har förändrats. Till exempel oron för krig eller terrorism bland unga, liksom deras vilja att bidra vid en kris. Här beskrivs även ungas syn på klimatförändringar och inställningen till att ändra sin levnadsstandard för att minska dem.

Något ökad oro för krig eller terrorism både bland unga och äldre

Mellan 2002 och 2013 minskade andelen som ofta oroar sig för krig eller terrorism, både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen (se figur 6.1).³² Från år 2013 och framåt ökade andelen tjejer som ofta oroade sig, medan den förblev oförändrad bland killar och i den äldre jämförelsegruppen. Men mellan 2018 och 2024 har andelen som oroar sig ökat även i dessa grupper. År 2024 uppger 12 procent av unga att de ofta oroar sig för krig eller terrorism. I den äldre jämförelsegruppen är andelen ungefär lika stor, 11 procent. Det är vanligare att tjejer ofta oroar sig för krig eller terrorism än att killar gör det, andelen är 17 procent respektive 8 procent. En liknande skillnad finns även mellan kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen.

³² Frågan är formulerad "Ibland oroar vi oss för olika saker. Har du själv under de senaste sex månaderna varit orolig för något av följande...krig eller terrorism?". Svarsalternativen är Ja ofta, då och då eller Nej aldrig. Här redovisas andelen som svarat "Ja, ofta".

Figur 6.1. Andelen unga 16–29 år som ofta oroar sig för krig eller terrorism, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 1993–2024. Procent.

Not: År 1993 var formuleringen "den internationella situationen, tex risken för krig", år 2002 var formuleringen "den internationella situationen, tex krig". Frågan om oro ingick inte i enkäten år 1997.

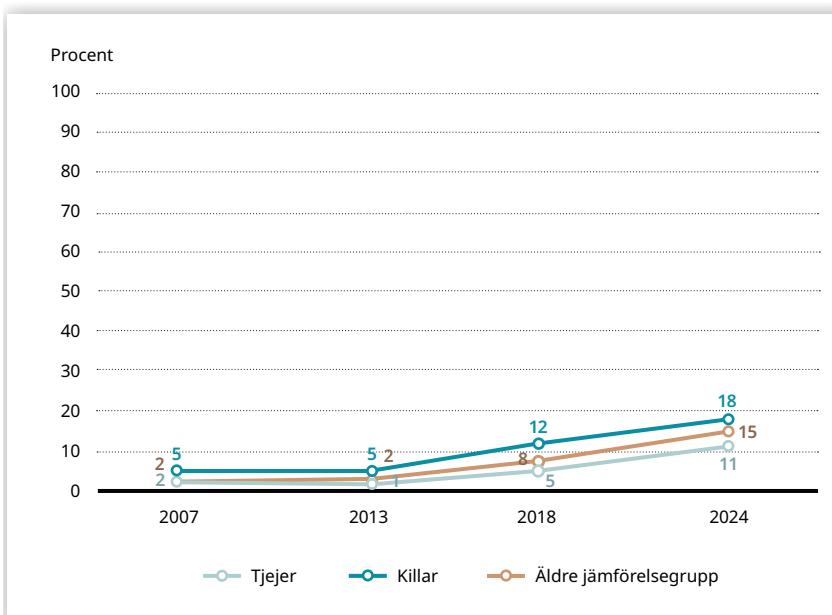
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 1993, 2002, 2007, 2013, 2018 och 2024.

Fler tycker försvaret är en viktig samhällsfråga

I relation till andra samhällsfrågor som beskrivs i den här rapporten är det en relativt liten andel unga som tycker att försvaret är en av de viktigaste samhällsfrågorna just nu. Men andelen som tycker att den är en av de viktigaste frågorna har ökat över tid (se figur 6.2).³³ År 2007 och 2013 tyckte 3 procent av unga att försvaret var en av de viktigaste samhällsfrågorna. Fram till 2018 ökade andelen till 8 procent. År 2024

³³ Frågan är formulerad "Vilka av följande frågor tycker du är de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu?" Det finns möjlighet att markera upp till tre olika utifrån en lista på totalt 17 samhällsfrågor, valen är inte rangordnade.

har andelen ökat ytterligare och 14 procent av unga tycker att försvaret är en av de viktigaste samhällsfrågorna. Utvecklingen har sett ut på liknande sätt i den äldre jämförelsegruppen och år 2024 finns ingen skillnad i hur stor andel unga och äldre som tycker frågan är viktig. Det är vanligare bland killar än bland tjejer att tycka försvaret är en viktig samhällsfråga, bland killar är andelen 18 procent och bland tjejer 11 procent. En liknande skillnad finns även mellan män och kvinnor i den äldre jämförelsegruppen. Andelen är något lägre bland unga i åldersgruppen 25–29 år jämfört med unga i de både yngre åldersgrupperna 16–19 år och 20–24 år.

Figur 6.2. Andelen unga 16–29 år som angett försvar som en av de tre viktigaste samhällsfrågorna just nu, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

En majoritet av unga är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris

När attityd- och värderingsstudien genomfördes år 2024 svarade unga för första gången på frågor om sin vilja att bidra vid en kris, antingen inom civilsamhället eller inom det militära försvaret.³⁴ Både bland unga och bland personer i den äldre jämförelsegruppen är en majoritet villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris (se figur 6.3). Bland unga är 67 procent villiga att bidra inom civilsamhället. I den äldre jämförelsegruppen är andelen större än bland unga, 80 procent uppger att de är villiga att bidra. Varken bland unga eller i den äldre jämförelsegruppen finns skillnader i viljan att bidra mellan könen.

67%

av unga är villiga
att bidra inom civil-
samhället vid
en kris

Bland unga är andelen som är villiga att bidra inom civilsamhället större ju äldre åldersgrupp som undersöks. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 är andelen 55 procent, i åldern 20–24 år är andelen 68 procent. Bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år är 74 procent villiga att bidra inom civilsamhället.

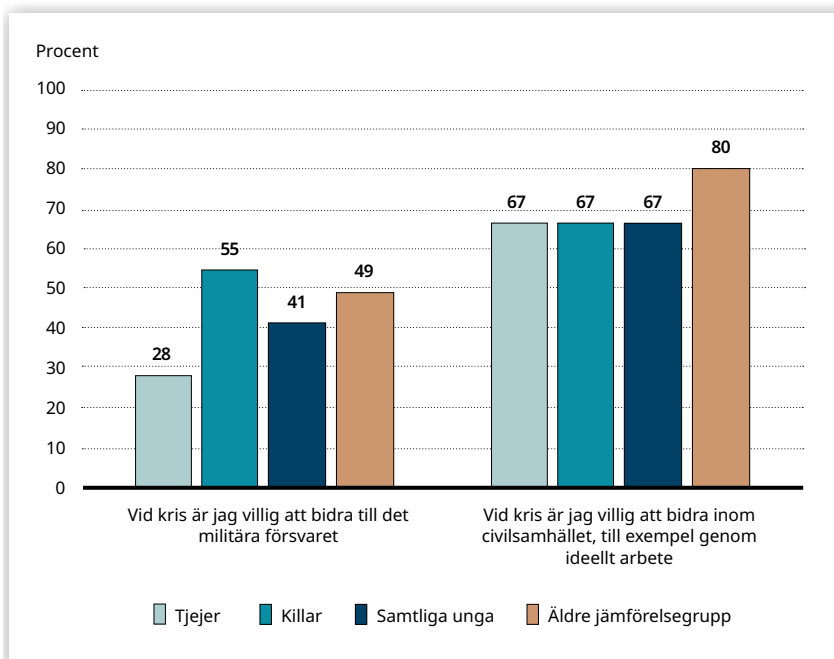
Det är en mindre vanligt bland unga att vilja bidra inom det militära försvaret vid en kris. Skillnaden i vilja att bidra på dessa två sätt är tydlig både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen. Bland unga är 41 procent villiga att bidra till det militära försvaret vid en kris. Motsvarande andel i den äldre jämförelsegruppen är något större, 49 procent. Det finns ingen skillnad mellan unga i olika åldersgrupper. Däremot finns det tydliga skillnader mellan killar och tjejer. Bland killar uppger

41%

av unga är villiga
att bidra inom det
militära försvaret
vid en kris

³⁴ Frågan är formulerad "Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker ... Vid kris är jag villig att bidra till det militära försvaret respektive vid kris är jag villig att bidra inom civilsamhället, till exempel genom ideellt arbete?". Svaren ges på en femgradig skala mellan 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. Svartalternativen 4 och 5 är kategoriserade som att de är villiga att bidra, medan svartalternativen 1–3 samt "vet inte" är kategoriserade som att de inte är villiga att bidra.

55 procent att de är villiga att bidra till det militära försvaret vid en kris, bland tjejer är andelen 28 procent. Motsvarande skillnad finns även i den äldre jämförelsegruppen där 64 procent av männen och 34 procent bland kvinnorna är villiga att bidra.

Figur 6.3. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden om viljan att bidra vid en kris, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

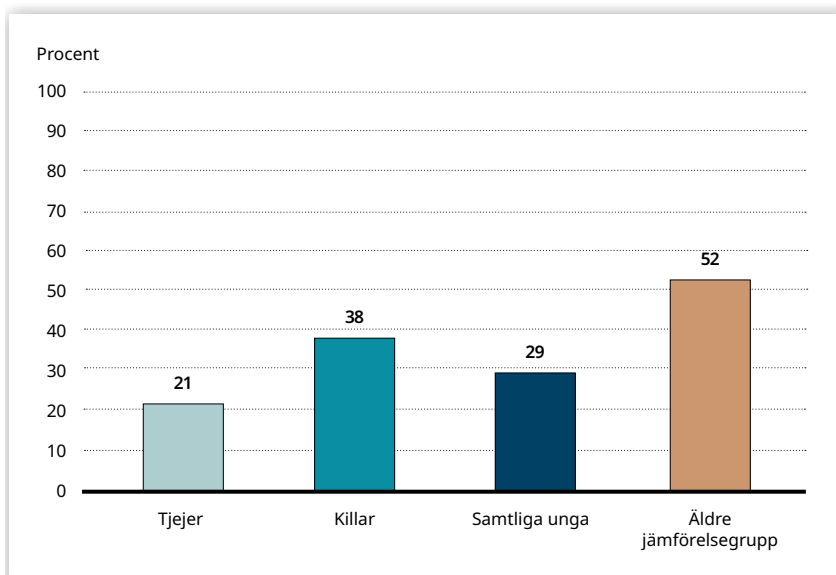
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Synen på värnplikten oförändrad sedan 2018

29 procent av unga instämmer i påståendet att **värnplikten i Sverige bör vara obligatorisk** (se figur 6.4).³⁵ Andelen är mindre bland unga än i den äldre jämförelsegruppen där 52 procent instämmer. Bland unga killar tycker 38 procent att värnplikten bör vara obligatorisk, bland tjejer är andelen 21 procent. Liknande skillnader mellan män och kvinnor finns även i den äldre jämförelsegruppen. Unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år instämmer i något lägre utsträckning i påståendet jämfört med unga i åldrarna 20–24 år och 25–29 år. Jämfört med 2018 har det inte skett någon förändring i synen på värnplikt, varken bland unga eller i den äldre jämförelsegruppen.

³⁵ Frågan är formulerad "Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker... Värnplikten bör vara obligatorisk i Sverige". Svaren ges på en femgradig skala mellan 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. Svartalternativen 4 och 5 är kategoriserade som att de instämmer, medan svartalternativen 1–3 samt "vet inte" är kategoriserade som att de inte instämmer.

Figur 6.4. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståendet "Värnplikten bör vara obligatorisk i Sverige", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

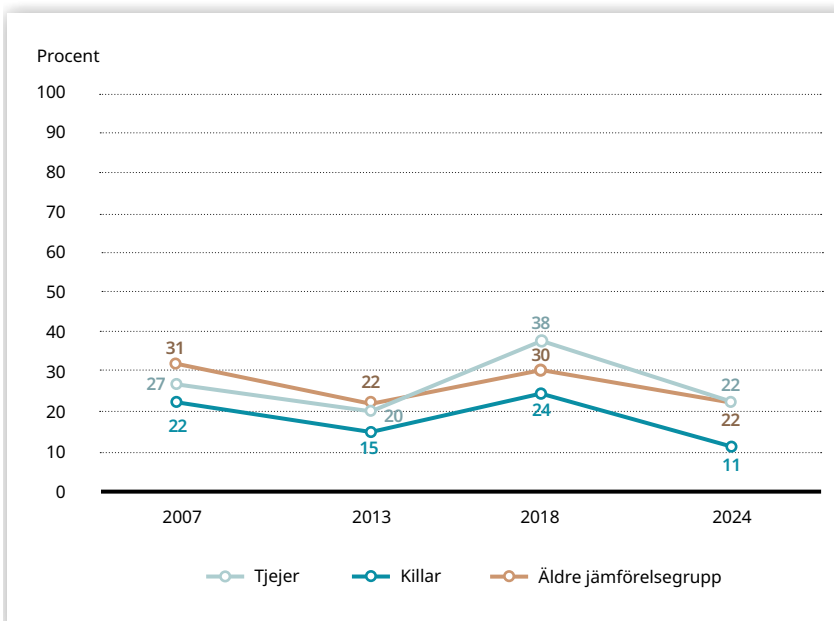
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Vanligare med oro över miljö och klimat bland tjejer

Som beskrivits i tidigare kapitel tycker 29 procent av unga att klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna. Andelen är större bland tjejer än bland killar. Andelen som tycker klimat- och miljöfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna har växelvis ökat och minskat mellan olika undersökningstillfällen. År 2024 är andelen något mindre än den var 2018 då 36 procent av unga tyckte frågan var en av de viktigaste (se figur 3.8).

Även andelen unga som ofta oroar sig för miljön och klimatet i världen har varierat mellan olika undersökningstillfällen.³⁶ År 2024 uppgår 17 procent av unga att de ofta oroar sig för det. Störst var andelen när undersökningen gjordes år 2018, då oroade sig 32 procent av unga ofta (se figur 6.5). Andelen som ofta oroade sig ökade mellan 2013 och 2018. Den ökningen var större bland tjejer än killar, vilket gjorde att skillnaderna mellan könen blev större än de varit tidigare. Mellan 2018 och 2024 har andelen som ofta oroar sig åter minskat, både bland killar och tjejer. År 2024 oroar sig 22 procent bland tjejer och 11 procent bland killar ofta för miljön och klimatet i världen. I den äldre jämförelsegruppen är det en större andel som ofta oroar sig än bland unga år 2024, andelen är 22 procent. Bland unga är andelen större ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. I åldersgruppen 25–29 år oroar sig 21 procent, i åldern 20–24 år är andelen 17 procent och i åldern 16–19 år är andelen 13 procent.

³⁶ Frågan är formulerad ”Ibland oroar vi oss för olika saker. Har du själv under de senaste sex månaderna varit orolig för något av följande...miljön och klimatet i världen”. Svarsalternativen är Ja ofta, då och då eller Nej aldrig. Här redovisas andelen som svarat ”Ja, ofta”.

Figur 6.5. Andelen unga 16–29 år som ofta oroar sig för miljön och klimatet i världen, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013, 2018 och 2024.

Större andel äldre än unga är beredda att ändra sin levnadsstandard för klimatet

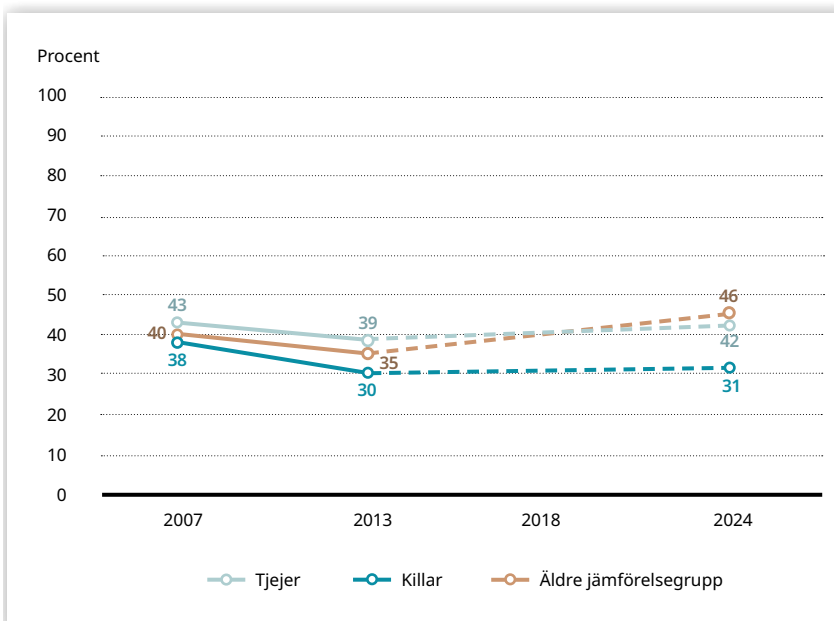
37 procent av unga uppger att de är **beredda att leva med lägre standard i framtiden för att minska klimatförändringar**.³⁷ Det är vanligare att tjejer instämmer än att killar gör det, år 2024 är andelen 42 procent respektive 31 procent. En liknande skillnad finns även mellan

³⁷ Frågan är formulerad ”Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker ... Jag är beredd att leva med en lägre standard i framtiden för att minska klimatförändringar”. Svaren ges på en femgradig skala mellan 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. Svalternativen 4 och 5 är kategoriserade som att instämmer, medan alternativen 1–3 samt ”vet ej” är kategoriserade som att de inte instämmer.

kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen. Mellan 2013 och 2024 har andelen som instämmer i påståendet ökat något bland tjejer, bland killar har däremot ingen förändring skett (se figur 6.6).

Andelen unga som är beredda att ändra sin levnadsstandard är större ju äldre åldersgrupp som undersöks. Bland unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år är andelen 30 procent, i åldern 20–24 år är den 37 procent. Bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år uppger 42 procent att de är villiga att leva med en lägre standard i framtiden för att minska klimatförändringar. I den äldre jämförelsegruppen är andelen ytterligare större, 46 procent. Bland dem har andelen ökat jämfört med har ökat jämfört med 2013, det har fört med sig att det nu är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen instämmer i detta än att unga gör det.

Figur 6.6. Andelen unga 16–29 år som instämmer i att de är beredda att leva med en lägre standard i framtiden för att minska klimatförändringarna, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2007–2024. Procent.

Not: År 2018 saknas i tidsserien eftersom frågan inte ingick i enkäten då. Åren 2007 och 2013 var frågan formulerad "Jag är beredd att ha en lägre standard i framtiden för att minska miljöförstöringen".

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2007, 2013 och 2024.

KAPITEL 7

Ungas intresse för politik och samhällsfrågor

I det här kapitlet beskrivs i vilken utsträckning unga är intresserade av politik och samhällsfrågor, både inom Sverige, i Europa och i världen. Här beskrivs även hur intresset för politik bland unga har förändrats över tid.

Mindre vanligt att unga är intresserade av politik och samhällsfrågor än att äldre är det

60 procent av unga i åldern 16–29 år uppger att de är intresserade av politik eller samhällsfrågor i Sverige år 2024. Ungefär hälften, 51 procent, är intresserade av samhällsfrågor i världen. Andelen som är intresserade av politik och samhällsfrågor i Europa är något mindre, 43 procent (se figur 7.1).³⁸

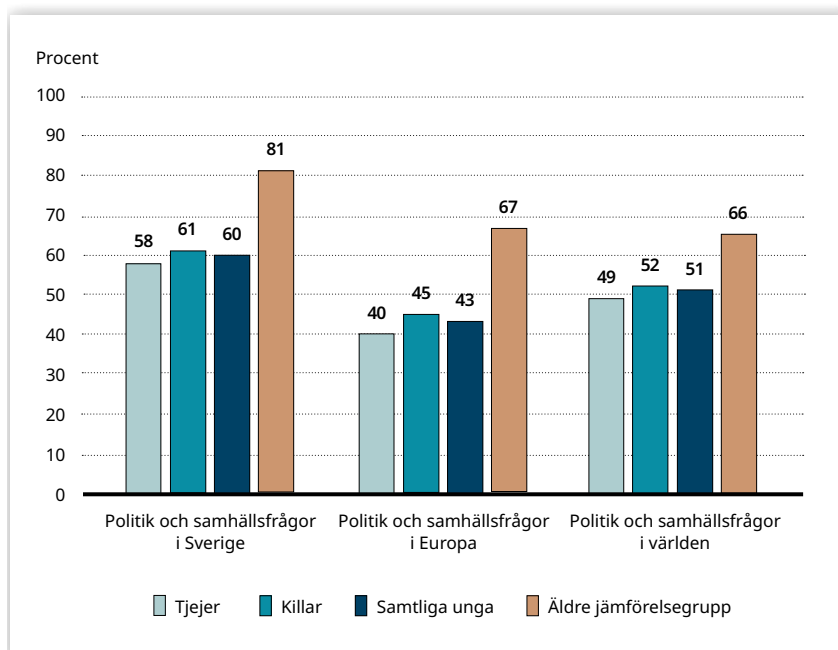
Det är genomgående en större andel bland personer i den äldre jämförelsegruppen som är intresserade av politik och samhällsfrågor än bland unga, oavsett om det gäller Sverige, Europa eller världen. Bland unga är andelen som är intresserade gradvis större ju äldre åldersgrupp som undersöks. Andelen är minst bland de yngsta unga i åldern 16–19 år och störst bland unga i åldern 25–29 år, oavsett om intresset rör Sverige, Europa eller världen. Till exempel är 50 procent av de yngsta unga intresserade av samhällsfrågor och politik

³⁸ Frågan är formulerad ”Hur intresserad är du i allmänhet av politik och samhällsfrågor i Sverige/i Europa/i världen”. Svaren ges på en fyrgradig skala från inte alls intresserad till mycket intresserad. Här redovisas de som svarat ”ganska intresserad” eller ”mycket intresserad”.

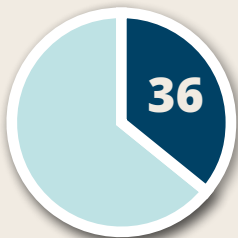
i Sverige, bland unga i åldern 20–24 år är andelen 59 procent och i åldersgruppen 25–29 år är 67 procent intresserade. År 2018 fanns ingen skillnad i andelen unga i olika ålder som var intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige eller världen, däremot fanns ett liknande mönster med en större andel i den äldsta åldersgruppen som var intresserade av politik och samhällsfrågor i Europa.

Det finns skillnader i intresse för politik och samhällsfrågor mellan killar och tjejer. Andelen som är intresserade är större bland killar än bland tjejer, både när det gäller intresse inom Sverige, i Europa och världen. En liknande skillnad, med en något större andel bland män än bland kvinnor som är intresserade av politik och samhällsfrågor finns också i den äldre jämförelsegruppen.

Figur 7.1. Andelen unga 16–29 år som är ganska eller mycket intresserade av politik eller samhällsfrågor i Sverige, Europa eller världen, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

36 procent unga är intresserade av politik och samhällsfrågor i både Sverige, Europa och världen

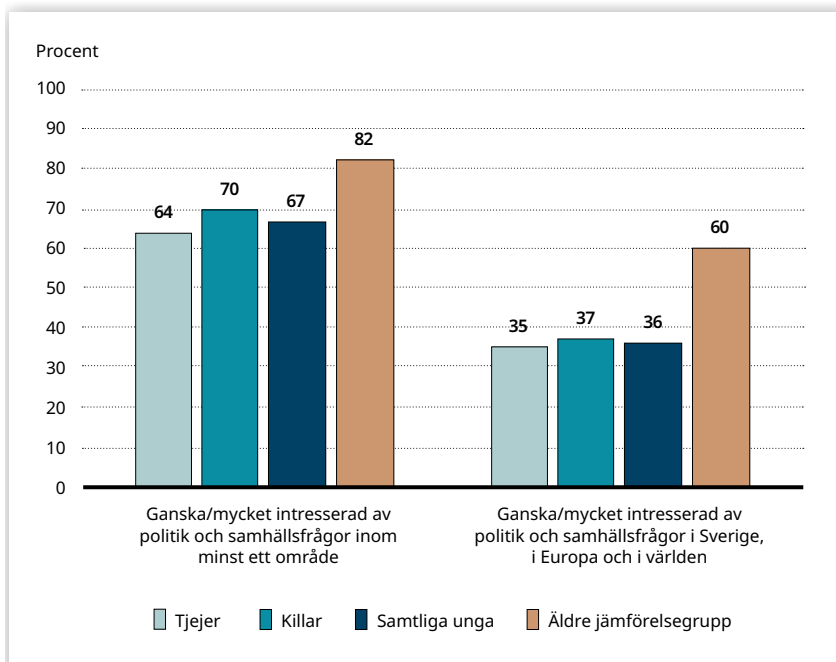
På de tre frågorna om hur intresserade unga är av politik i Sverige, Europa respektive i världen svarar 33 procent av unga att de antingen inte är särskilt intresserade eller inte alls är intresserade inom något av dessa områden. 67 procent uppger att de är ganska eller mycket intresserade av politik och samhällsfrågor inom minst ett av dessa områden. 36 procent av unga är ganska eller mycket intresserade av politik och samhällsfrågor inom samtliga områden – i Sverige, i Europa och i världen (se figur 7.2).

Det är något vanligare att tjejer uppger att de inte är intresserade av politik och samhällsfrågor inom något område, andelen är 36 procent jämfört med 30 bland killar. Det är en mindre andel tjejer som är intresserade inom minst ett område, däremot finns igen skillnad i andelen som är intresserade inom samtliga områden.³⁹

Intresset för politik och samhällsfrågor är, som tidigare beskrivits, större ju äldre åldersgrupp av unga som undersöks. Det syns även för det sammanvägda intresset inom flera områden.⁴⁰ Även skillnaderna mellan unga och personer i den äldre åldersgruppen är tydliga. Till exempel är det en mindre andel, 18 procent, i den äldre jämförelsegruppen som inte är intresserade inom något av områdena, medan en större andel, 60 procent, är intresserade av politik och samhällsfrågor alla tre områdena (se figur 7.2).

³⁹ I den äldre jämförelsegruppen är det en större andel kvinnor än män som inte har ett intresse på någon nivå. Det är också en större andel bland män som är intresserade inom minst ett av områdena och som är intresserade inom både Sverige, Europa och världen.

⁴⁰ Bland unga i åldern 16–19 år är andelen 27 procent, i åldersgruppen 20–24 år är andelen 36 procent och bland unga i åldern 25–29 år är 43 procent intresserade av politik och samhällsfrågor både i Sverige, Europa och världen.

Figur 7.2. Andelen unga 16–29 år som är intresserade av politik och samhällsfrågor, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp 2024. Procent.

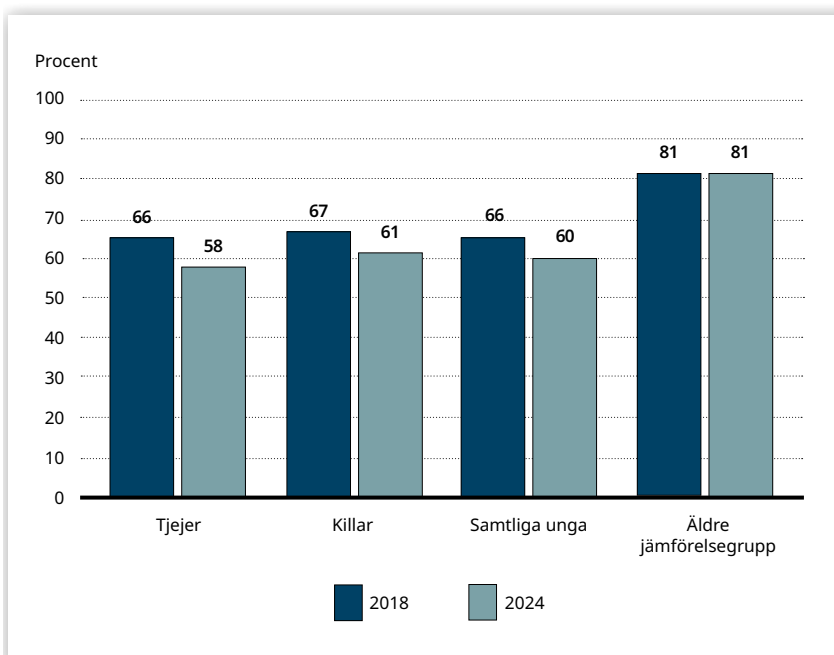
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Minskat intresse för politik och samhällsfrågor bland unga

Frågan om intresse för politik och samhällsfrågor ställdes även då undersökningen gjordes år 2018. Andelen unga som är intresserade av politik och samhällsfrågor har minskat något bland unga mellan 2018 och 2024 – oavsett om det gäller Sverige, Europa eller världen. Till exempel har andelen som är intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige minskat från 66 procent till 60 procent bland unga (se figur 7.3).⁴¹

⁴¹ Andelen unga 16–29 år som är intresserad av politik och samhällsfrågor i Europa har minskat från 47 till 43 procent mellan 2018 och 2024, andelen som är intresserade av politik och samhällsfrågor i världen har minskat från 55 till 51 procent.

Minskningen i intresse har skett både bland killar och tjejer, undantaget är att andelen killar som är intresserade av politik och samhällsfrågor i världen är oförändrad. I den äldre jämförelsegruppen har det däremot inte skett någon förändring i intresset, andelen som är intresserade är lika stor som 2018 både när det gäller intresset inom Sverige, i Europa och i världen som helhet.

Figur 7.3. Andelen unga 16–29 år som är ganska eller mycket intresserade av politik eller samhällsfrågor i Sverige, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

KAPITEL 8

Ungas syn på demokrati

I det här kapitlet beskriver vi hur unga ser på vikten av att leva i ett land som styrs demokratiskt och i vilken utsträckning de är nöjda med hur demokratin i Sverige fungerar. Vi tittar även på hur ungas tillit till andra människor ser ut och har utvecklats över tid.

Nio av tio unga tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt

De allra flesta unga, 93 procent, tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt (se figur 8.1).⁴² Andelen är något mindre än i den äldre jämförelsegruppen där nästan samtliga tycker det, andelen är 98 procent. Bland unga är andelen större bland tjejer än bland killar, 96 jämfört med 91 procent. I den äldre jämförelsegruppen finns det däremot ingen skillnad mellan kvinnor och män. Bland unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år är andelen något mindre än bland unga i äldre åldersgrupper.

93%

av unga tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt

Sju av tio unga är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige

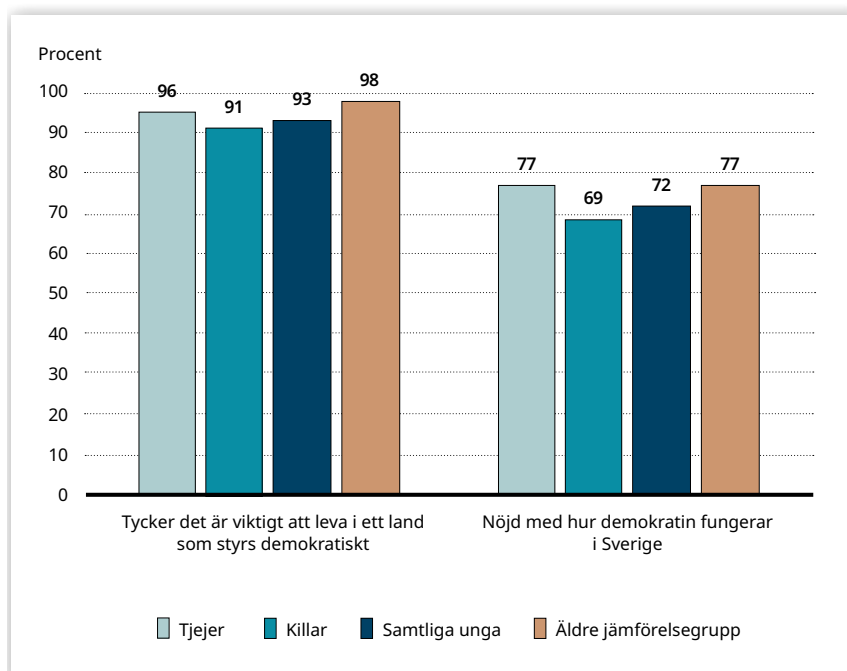
Andelen unga som svarar att de är ganska eller mycket nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige är mindre än andelen som tycker det är viktigt att bo ett land som styrs demokratiskt (se figur 8.1).⁴³ Bland

⁴² Frågan är formulerad "Hur viktigt är det för dig att leva i ett land som styrs demokratiskt?" Den besvaras på en femgradig skala från "mycket viktigt" till "inte alls viktigt", här redovisas andelen som tycker det är ganska eller mycket viktigt.

⁴³ Frågan är formulerad "Allmänt sett, hur nöjd är du med hur demokratin fungerar i Sverige?" Den besvaras på en fyrgradig skala från "mycket nöjd" till "inte nöjd alls". Här redovisas andelen som svarat mycket eller ganska nöjd.

unga i åldern 16–29 år är 72 procent nöjda, vilket är en mindre andel än i den äldre jämförelsegruppen där 77 procent som är nöjda. Det är vanligare att tjejer än killar är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige, 77 procent jämfört med 69 procent. En liknande skillnad finns även mellan kvinnor och män i den äldre jämförelsegruppen. Unga i den yngsta åldersgruppen är i större utsträckning nöjda än unga i de båda äldre åldersgrupperna 20–24 år respektive 25–29 år.

72%
unga är nöjda med
hur demokratin
fungerar i
Sverige

Figur 8.1. Andelen unga 16–29 år som tycker att det är ganska eller mycket viktigt att leva i ett land med demokrati och som är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Ökade skillnader i tilliten till andra mellan killar och tjejer

Tilliten till andra är större i den äldre jämförelsegruppen än den är bland unga. 39 procent av unga i åldern 16–29 år tycker att det i hög grad går att lita på människor i allmänhet, i den äldre jämförelsegruppen är andelen 59 procent. Att andelen som har hög tillit till andra är mindre bland unga än den är bland äldre åldersgrupper i befolkningen ses även i andra undersökningar (Rothstein, B. & Holmberg, S. 2022). Andelen unga som har hög tillit till människor i allmänhet minskade mellan 2013 och 2018, men har sedan åter ökat något till 2024 (se figur 8.2).⁴⁴

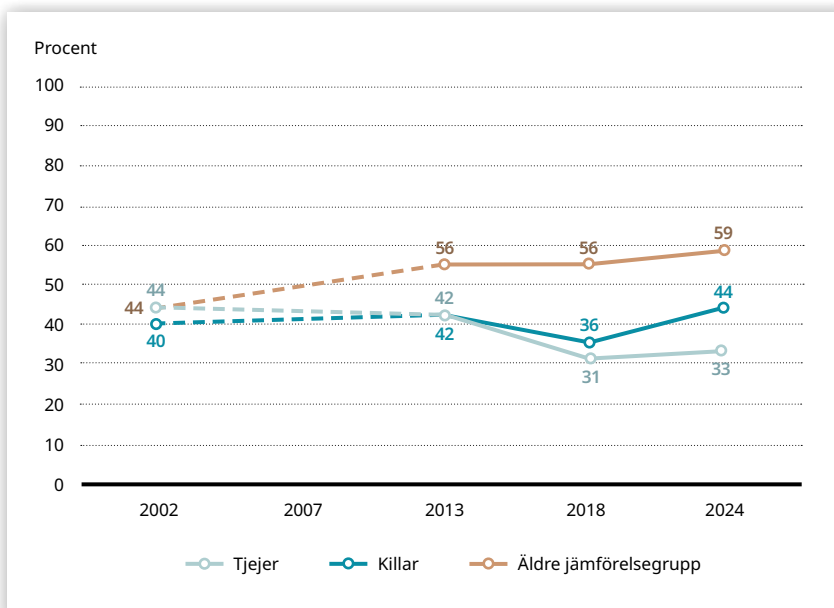
Bland unga är andelen med hög tillit till andra större ju äldre åldersgrupp som undersöks. Bland de yngsta unga som är 16–19 år tycker 30 procent att det går att lita på människor i allmänhet, i åldersgruppen 20–24 år är andelen 37 procent och bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 48 procent. Det är mindre vanligt att tjejer känner hög tillit till andra än att killar gör det. År 2024 är andelen 33 procent respektive 44 procent. Skillnaderna är något större år 2024 än tidigare. Det beror på att mellan 2018 och 2024 har andelen med hög tillit till andra ökat bland killar, medan den varit oförändrad bland tjejer (se figur 8.2). I den äldre jämförelsegruppen finns ingen skillnad mellan kvinnor och män.⁴⁵

39%

av unga tycker det i
hög utsträckning
går att lita på
andra

⁴⁴ Frågan är formulerad ”Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?” Den besvaras på en skala från 1 – det går inte att lita på människor, till 10 – det går att lita på människor. Här redovisas andelen som svarat något av alternativen 7–10.

⁴⁵ Även SOM-undersökningarna som följer mellanmännisklig tillit visar att kvinnor och män har samma nivå av tillit (Rothstein, B. & Holmberg 2022)

Figur 8.2. Andelen unga 16–29 år som instämmer i att det går att lita på människor i allmänhet, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2002–2024. Procent.

Not: Åren 2002 och 2013 var svarsskalan 0–10 istället för 1–10 som använts för övriga år. Svarsvärde 0 har här fått ingå i svarsvärde 1 för de åren. År 2007 var frågan formulerad på ett annat sätt, notera att det året utesluts ur tidsserien.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2002, 2013, 2018 och 2024.

KAPITEL 9

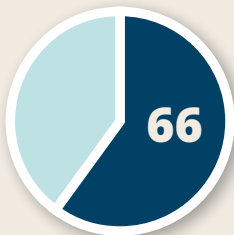
Ungas syn på medborgares ansvar och sin möjlighet att föra fram åsikter

För att en demokrati ska fungera är det avgörande att medborgarna kan göra sin röst hörda och att beslutsfattare är beredda att lyssna. I det här kapitlet beskrivs hur unga ser på medborgares ansvar att sätta sig in i hur landet styrs, hur de ser på sin tilltro till den egna politiska förmågan och på avståndet mellan politiker och medborgare. Här beskrivs också hur unga ser på både sina egna och andras möjligheter att föra fram åsikter till beslutsfattare.

Många unga tycker medborgare har ett ansvar att göra sin röst hörd och att veta hur landet styrs

I attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till ett antal olika påståenden som rör medborgares ansvar i samhället och sin egen politiska kompetens.⁴⁶ Resultaten visar att en majoritet av unga tycker det är viktigt att medborgare vet hur landet styrs. 78 procent av unga instämmer i påståendet **det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr och bestämmer i Sverige** (se figur 9.1). Det finns ingen skillnad mellan killar och tjejer. Däremot finns det skillnader mellan unga i olika ålder. Det är en större andel som instämmer ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år

⁴⁶ Frågan i enkäten är formulerad ”Hur väl håller du med om följande påståenden? Svaren ges på en sjugradig skala från 1 – instämmer inte alls, till 7 – instämmer helt. Här redovisas andelen som svarat 5–7 som att de instämmer.

66 procent unga tycker det är viktigt att stödja det de tycker är rätt och protestera mot det de tycker är fel

instämmer 83 procent, i åldern 20–24 år är andelen 77 procent. Bland unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år är andelen 72 procent. Ett liknande mönster syntes även då undersökningen gjordes år 2013 och 2018.⁴⁷

Många unga tycker också att det är viktigt att uttrycka sina egna åsikter om samhällsfrågor. 66 procent instämmer i påståendet att **det är viktigt att stödja det som jag tycker är rätt i samhället och protestera mot det som jag tycker är fel**. Det är något vanligare att tjejer instämmer i det än att killar gör det, andelen är 69 procent jämfört med 63 procent. Andelen är något större bland unga i åldern 25–29 år jämfört med unga i åldern 20–24 år.

Många unga har också en positiv syn på sin egen politiska kompetens. 71 procent instämmer i påståendet **jag vet vad jag tycker om viktiga samhällsfrågor**. Andelen som tycker det är något större bland killar än bland tjejer, 74 jämfört med 69 procent. Det är också en större

andel som instämmer ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Andelen är störst bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år där andelen är 79 procent, i åldern 20–24 år är andelen 73 procent. Bland unga i den yngsta åldersgruppen 16–19 år vet 58 procent vad de tycker om viktiga samhällsfrågor. Samma mönster fanns även då undersökningen genomfördes åren 2013 och 2018, andelen var större ju äldre åldersgrupp bland unga

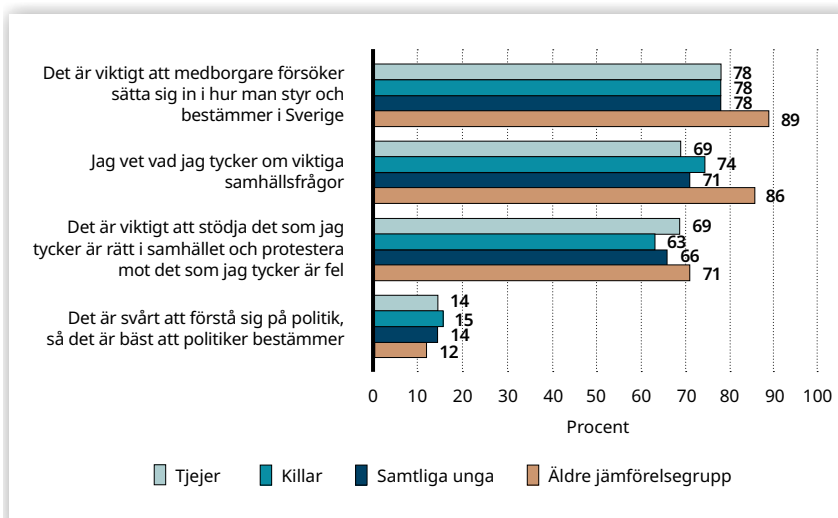
71%

unga vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor

⁴⁷ Vid båda dessa undersökningstillfällen var det en större andel som instämde i den äldsta åldersgruppen 25–29 år jämfört med de båda yngre åldersgrupperna.

som undersöktes. En relativt låg andel unga, 14 procent, uttrycker att **politik är svårt att förstå så det är bäst att politiker bestämmer**. Det finns ingen skillnad mellan killar och tjejer eller mellan unga i olika ålder.

Både synen på medborgares ansvar och den egna politiska kompetensen skiljer sig åt mellan unga och den äldre jämförelsegruppen (se figur 9.1). Det är mindre vanligt att unga tycker att det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr landet än det är bland äldre, 78 procent jämfört med 89 procent. Det är också mindre vanligt att unga uppger att de vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor jämfört med äldre, 71 procent jämfört med 86 procent. Även andelen som tycker det är viktigt att stötta det man tycker är rätt och protestera mot det som är fel i samhället är något mindre bland unga jämfört med de som är äldre och det är något vanligare att unga tycker att det är svårt att förstå sig på politik.

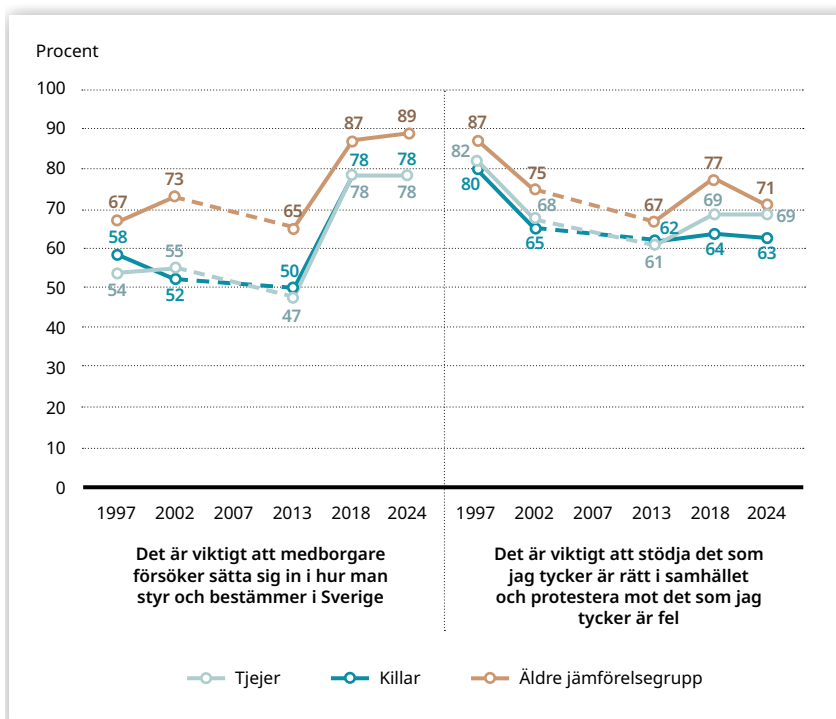
Figur 9.1. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden som rör medborgares ansvar, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Det har blivit vanligare, både bland unga och personer i den äldre jämförelsegruppen, att tycka att det är viktigt att medborgare försöker sätta sig in i hur man styr och bestämmer i Sverige jämfört med tidigare (se figur 9.2). Mellan år 2013 och 2018 ökade andelen som instämmer tydligt, både bland unga och äldre. Fram till år 2024 är nivåerna oförändrat höga.

Synen på det egna ansvaret att uttrycka sin åsikt i samhället har också förändrats. Det har blivit mindre vanligt att tycka att det är viktigt att göra sin röst hörd i samhället genom att uttrycka stöd för det man tycker är rätt eller protestera mot sådant man tycker är fel jämfört med 1997 då frågan ställdes för första gången. Fram till 2013 minskade andelen som tycker så, både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen (se figur 9.2). Bland tjejer ökade sedan andelen mellan 2013 och 2018, för att vara oförändrad till 2024. Bland killar har andelen varit mer stabil och inte förändrats sedan 2002.

Figur 9.2. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden som rör medborgares ansvar, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 1997–2024. Procent.

Not: Åren 1997 till 2013 var första frågan i diagrammet formulerad "Varje medborgare skall försöka sätta sig in i och påverka hur man styr och bestämmer i landet". År 2007 har utesluts ur tidsserien eftersom svarsskalan var konstruerad på annat sätt. Åren 1997 till 2013 var den andra frågan i diagrammet formulerad "Man bör blanda sig i politiken och stödja det rätta och protestera mot det som är fel". År 2007 har utesluts ur tidsserien eftersom svarsskalan var konstruerad på annat sätt.

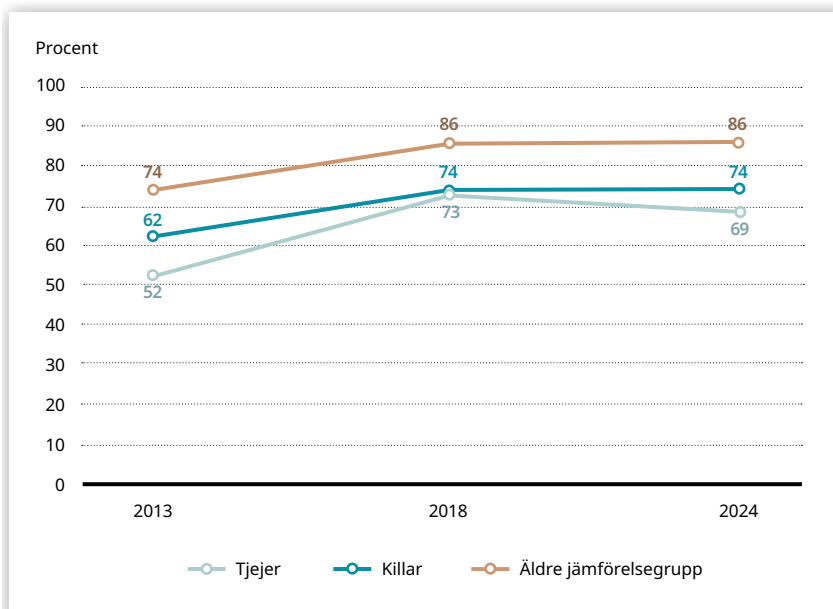
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 1997, 2002, 2013, 2018 och 2024.

Andelen unga som vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor ökade mellan 2013 och 2018, från 57 procent till 73 procent. Därefter har andelen varit stabil. Utvecklingen ser likadan ut både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen (se figur 9.3).⁴⁸ Bland tjejer har andelen

⁴⁸ År 2013 var formuleringen i frågan "Jag vet vad jag vill när det gäller viktiga samhällsfrågor".

som vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor åter minskat något mellan 2018 och 2024, medan ingen förändring har skett bland killar.

Mellan 2018 och 2024 har det blivit något vanligare att unga instämmer i att det är svårt att förstå sig på politik så det är bäst att politiker bestämmer. År 2018 instämde 11 procent av unga i det och 2024 är andelen 14 procent. Ökningen har skett både bland killar och tjejer.

Figur 9.3. Andelen unga 16–29 år som vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2013–2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2013, 2018 och 2024.

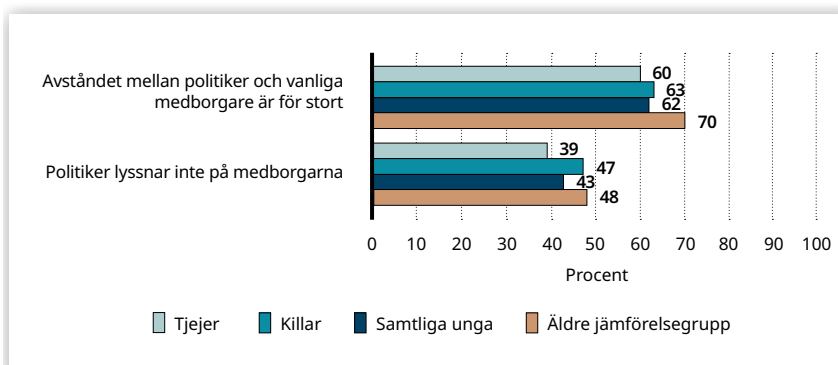
Sex av tio unga tycker avståndet till politiker är för stort

I attityd- och värderingsstudien tar unga ställning till två påståenden som berör hur de ser på avståndet mellan medborgare och politiker. 62 procent av unga instämmer i påståendet **avståndet mellan politiker och vanliga medborgare är för stort** (se figur 9.4). Det är mindre vanligt att unga instämmer i påståendet **politiker lyssnar inte på medborgarna**, 43 procent av unga tycker det.

Det är vanligare att killar tycker att politiker inte lyssnar till medborgarna, 47 procent tycker det jämfört med 39 procent bland tjejer. Det är också något vanligare bland killar än bland tjejer att tycka avståndet mellan politiker och medborgare är för stort, men skillnaderna är inte lika stora. Bland killar är andelen 63 procent och bland tjejer är den 60 procent.

Det är vanligare att personer i den äldre jämförelsegruppen instämmer i båda dessa påståenden. Bland dem tycker 70 procent att avståndet mellan politiker och medborgare är för stort, och 48 procent instämmer i att politiker inte lyssnar på medborgarna. Även i den äldre jämförelsegruppen är det vanligare bland män än bland kvinnor att tycka det är ett för stort avstånd till politiker. Däremot finns ingen skillnad i andelen män och kvinnor som tycker att politiker inte lyssnar på medborgarna.

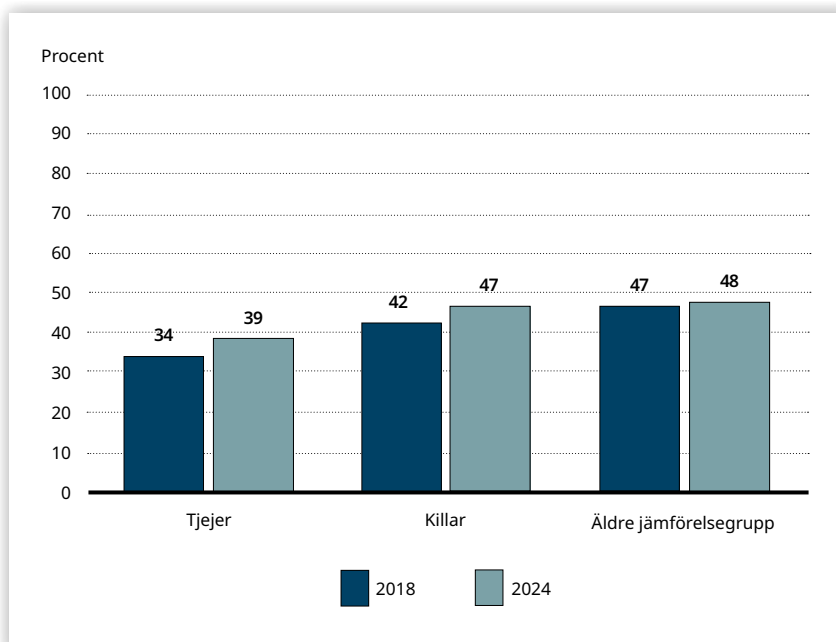
Bland unga är det en större andel som tycker avståndet till politiker är för stort ju äldre åldersgrupp som undersöks. Bland de yngsta unga i åldern 16–19 år instämmer 49 procent, i åldern 20–24 år är andelen 62 procent och bland de äldsta unga i åldern 25–29 år instämmer 71 procent. Även när det gäller andelen som tycker att politiker inte lyssnar på medborgarna är andelen som instämmer mindre bland de yngsta unga i åldern 16–19 år, jämfört med unga i de båda äldre åldersgrupperna. Ett liknande mönster i skillnaderna mellan unga i olika åldersgrupper kunde även ses då undersökningen gjordes år 2018.

Figur 9.4. Andelen unga 16–29 år som instämmer i påståenden som rör avstånd mellan medborgare och politiker, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Jämfört med år 2018 har det skett små förändringar i synen på avståndet till politiker bland unga. Det har skett en ökning i andelen unga som tycker att politiker inte lyssnar på medborgarna från 37 till 43 procent (se figur 9.5). Ökningen syns både bland killar och bland tjejer. Andelen unga som tycker att avståndet mellan politiker och medborgare är för stort har också ökat något, från 59 procent till 62 procent bland unga. I den äldre jämförelsegruppen har ingen förändring skett för något av dessa två påståenden.

Figur 9.5. Andelen unga som instämmer i påståendet "Politiker lyssnar inte på medborgarna", efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2018–2024. Procent.
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2018 och 2024.

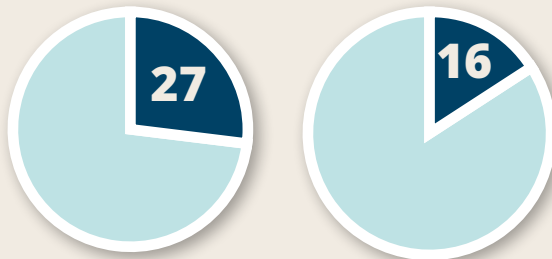

Unga tycker att människor i allmänhet kan påverka beslutsfattare mer än vad de själva kan

I attityd- och värderingsstudien undersöks hur unga ser på dels de egna möjligheterna att föra fram sina åsikter, dels möjligheterna för människor i allmänhet att göra det.

Unga har en mindre positiv syn på sina egna möjligheter att göra sin röst hörd jämfört med möjligheten för människor i allmänhet att göra detsamma. Bland unga i åldern 16–29 år tycker 28 procent att **människor i allmänhet** har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället (se figur 9.6), medan 22 procent av unga tycker att **de själva** har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället.^{49 50}

27 procent killar och 16 procent tjejer tycker att de har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället

⁴⁹ Frågan i enkäten är formulerad "Hur stora möjligheter tror du att människor i allmänhet har att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället?" Den besvaras på en skala från 0 – inga möjligheter, till 10 – Mycket stora möjligheter.

⁵⁰ Frågan i enkäten är formulerad "Hur stora möjligheter tycker du att du själv har att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället?" Den besvaras på en skala från 0 – inga möjligheter, till 10 – Mycket stora möjligheter.

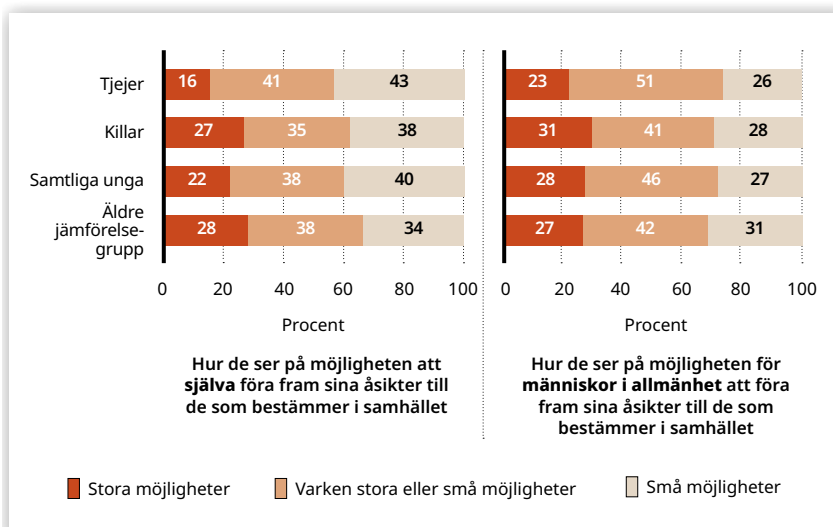
Motsvarande skillnad i synen på de egna och andras möjligheter att föra fram åsikter finns inte i den äldre jämförelsegruppen. Det är mindre vanligt att unga tycker de har stora möjligheter att föra fram sina egna åsikter till beslutsfattare än att äldre tycker det (se figur 9.6). Det är också en större andel bland unga som uttrycker att de har små möjligheter att föra fram sina åsikter, 40 procent tycker det år 2024.

Unga och äldre upplever i lika stor utsträckning att människor i allmänhet har stora möjligheter att föra fram åsikter, men det är något vanligare att unga tycker att människor i allmänhet har små möjligheter.

Killar mer positiva än tjejer till möjligheten att föra fram sina åsikter

Killar har en mer positiv syn än tjejer på möjligheten att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället – både för egen del och för människor i allmänhet. 27 procent av killarna tycker de själva har stora möjligheter. Andelen är lägre bland tjejer, bland dem tycker 16 procent att de har stora möjligheter. 31 procent av killarna tycker människor i allmänhet har stora möjligheter jämfört med 23 procent av tjejerna.

Unga i olika åldersgrupper tycker i lika stor utsträckning att de själva har möjlighet att föra fram sina åsikter. Däremot är andelen som tycker människor i allmänhet har stora möjligheter mindre ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Andelen är 32 procent i den yngsta åldersgruppen 16–19 år, i åldern 20–24 år är andelen 28 procent. Bland unga i den äldsta åldersgruppen 25–29 år tycker 24 procent att människor i allmänhet har goda möjligheter att föra fram sina åsikter.

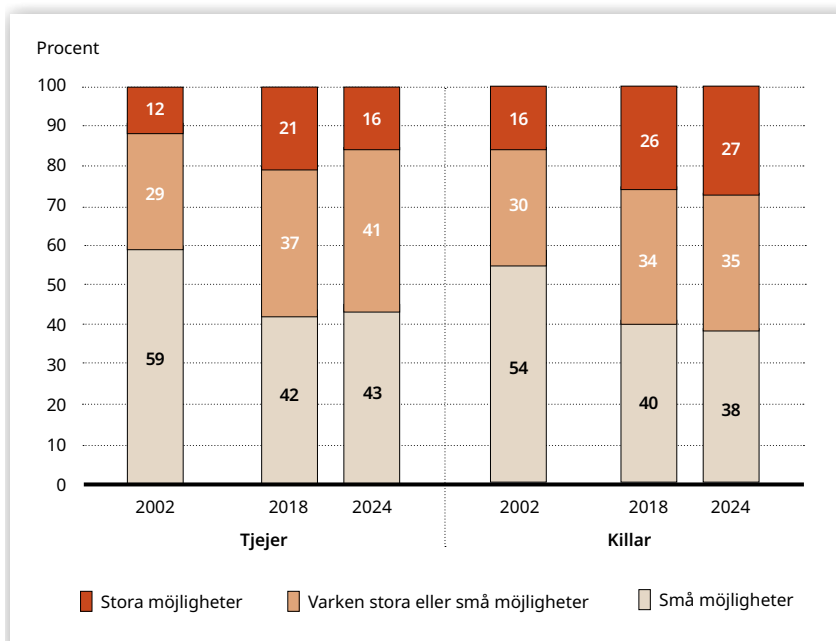
Figur 9.6. Andelen unga 16–29 år utifrån hur de ser på möjligheten att föra fram åsikter till de som bestämmer i samhället, efter kön samt i äldre jämförelsegrupp, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Andelen tjejer som tycker att de kan föra fram sina åsikter har minskat

Mellan den undersökning som genomfördes 2002 och den som gjordes 2018 ökade andelen unga som uppgav att de har stora möjligheter att själva föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället. Både bland killar och tjejer syntes en mer positiv syn på möjligheten att föra fram åsikter. Mellan 2018 och 2024 har synen på möjligheterna att föra fram sina åsikter varit oförändrad bland killar (se figur 9.7). Bland tjejer har däremot andelen som upplever att de har stora möjligheter att föra fram sina egna

åsikter minskat, från 21 procent till 16 procent.^{51 52} Minskningen bland tjejer har fört med sig att det nu är större skillnader i tjejers och killars syn på möjligheten att föra fram åsikter än det varit tidigare. Det syns dock inte någon förändring i andelen tjejer som upplever att de har små möjligheter att föra fram sina åsikter mellan 2018 och 2024.

Figur 9.7. Andelen unga 16–29 år utifrån hur stor möjlighet de upplever att de själva har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället, efter kön, 2002–2024. Procent.

Not: Observera att det är ett stort tidsavstånd mellan observationen år 2002 och 2018.

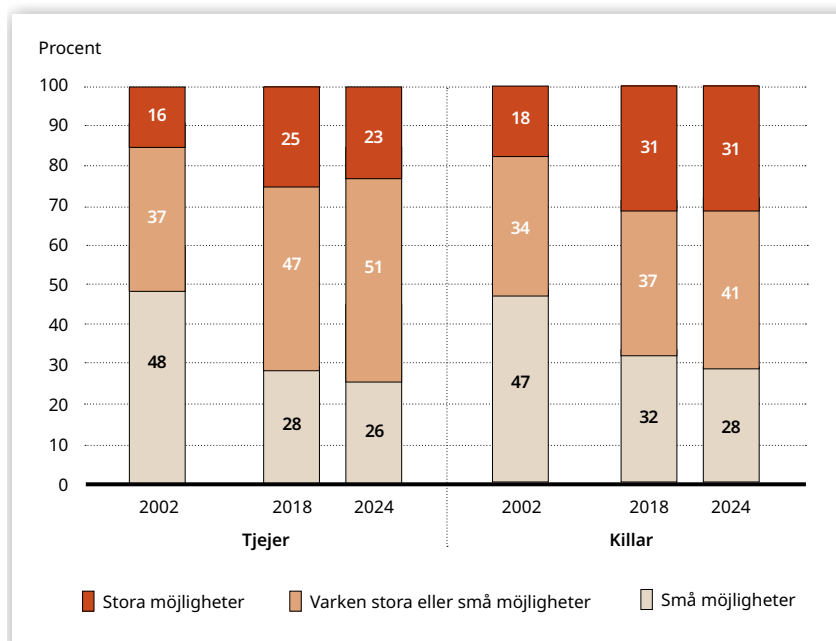
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2002, 2018 och 2024.

⁵¹ Det har inte skett någon förändring i andelen bland tjejer som upplever att möjligheterna att föra fram sina åsikter är små, däremot har andelen som uppger att de har varken små eller stora möjligheter ökat.

⁵² I den äldre jämförelsegruppen ökade andelen som uppgav att de själva hade stora möjligheter att föra fram sina åsikter mellan 2002 och 2018, men har sedan inte förändrats till 2024. Däremot har andelen i den äldre jämförelsegruppen som uppger att de har små möjligheter minskat, både mellan 2002 och 2018 och även fram till 2024

Oförändrad syn på andras möjlighet att föra fram åsikter

Mellan åren 2002 och 2018 ökade andelen unga som uppgav att människor i allmänhet har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället. Utvecklingen såg likadan ut både bland tjejer och killar och även i den äldre jämförelsegruppen. Mellan 2018 och 2024 har andelen inte förändrats, varken bland unga eller i den äldre jämförelsegruppen (se figur 9.8). Andelen som uppger att människor i allmänhet har små möjligheter att föra fram sina åsikter minskade mellan 2002 och 2018 och fram till 2024 har minskningen fortsatt, utvecklingen har sett likadan ut både bland unga och i den äldre jämförelsegruppen.

Figur 9.8. Andelen unga 16–29 år utifrån hur stor möjlighet de upplever att människor i allmänhet har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället, efter kön, 2002–2024. Procent.

Not: Observera att det är ett stort tidsavstånd mellan observationen år 2002 och 2018.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2002, 2018 och 2024.

KAPITEL 10

Syn på demokrati och delaktighet bland unga med utländsk bakgrund

I valet år 2022 minskade valdeltagandet bland unga åldern 18–24 år i valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige för första gången sedan 2002.⁵³ Bland unga med svensk bakgrund var valdeltagandet oförändrat, men inte bland unga med utländsk bakgrund. Bland röstberättigade unga med utländsk bakgrund minskade valdeltagandet med 10 procentenheter mellan valen år 2018 och 2022, från 74 procent till 64 procent (MUCF 2024). Unga med utländsk bakgrund hade redan tidigare ett betydligt lägre valdeltagande än unga med svensk bakgrund. Mot bakgrund av den utvecklingen har vi i det här kapitlet valt att titta på om attityder till demokrati och delaktighet i samhället skiljer sig mellan unga med svensk eller utländsk bakgrund.⁵⁴

⁵³ Utvecklingen har sett ut på liknande sätt även i åldersgruppen 25–29 år. Andelen unga med utländsk bakgrund som röstade minskade från 73 procent år 2018 till 64 procent år 2022.

⁵⁴ Som utländsk bakgrund räknas unga som antingen själva är födda utomlands eller vars båda föräldrar är födda utomlands. Detta följer SCB:s definition av utländsk bakgrund för officiell statistik. Information om födelseland kommer från svar i enkäten. 22,8 procent av unga 16–29 år har utländsk bakgrund.

Vanligt med intresse för politik men lägre valdeltagande bland unga med utländsk bakgrund

Resultaten på frågan i attityd- och värderingsstudien 2024 om röstande i riksdagsvalet 2022 går i linje med andra resultat om ungas valdeltagande.⁵⁵ Unga med utländsk bakgrund uppger i lägre utsträckning att de röstade i riksdagsvalet 2022 jämfört med unga med svensk bakgrund. Särskilt bland killarna är andelen som uppger att de röstade låg, bara drygt hälften av de unga killar med utländsk bakgrund som är födda år 2003 eller tidigare⁵⁶ uppgav att de röstat i riksdagsvalet 2022.

En skillnad när det gäller andelen unga med utländsk bakgrund som röstade i riksdagsvalet jämfört med unga med svensk bakgrund är dock att alla unga med utländsk bakgrund som är över 18 år inte har rösträtt i riksdagsval. Andelen av samtliga unga med utländsk bakgrund som röstade blir därför inte ett mått på i vilken utsträckning unga med utländsk bakgrund vill eller är intresserade av att rösta. I attityd- och värderingsstudien får unga som uppger att de inte röstade i riksdagsvalet också svara på frågan om varför de inte röstade.⁵⁷ Av de unga med utländsk bakgrund som är födda 2003 eller tidigare och som uppgav att de inte röstade år 2022 svarar 53 procent att anledningen var att de inte fick rösta. Räknar man bort dessa unga är det 74 procent som röstade i riksdagsvalet 2022, bland de unga med utländsk bakgrund som hade

⁵⁵ Frågan är formulerad ”Röstade du i riksdagsvalet i september 2022?” och kunde besvaras med Ja eller Nej.

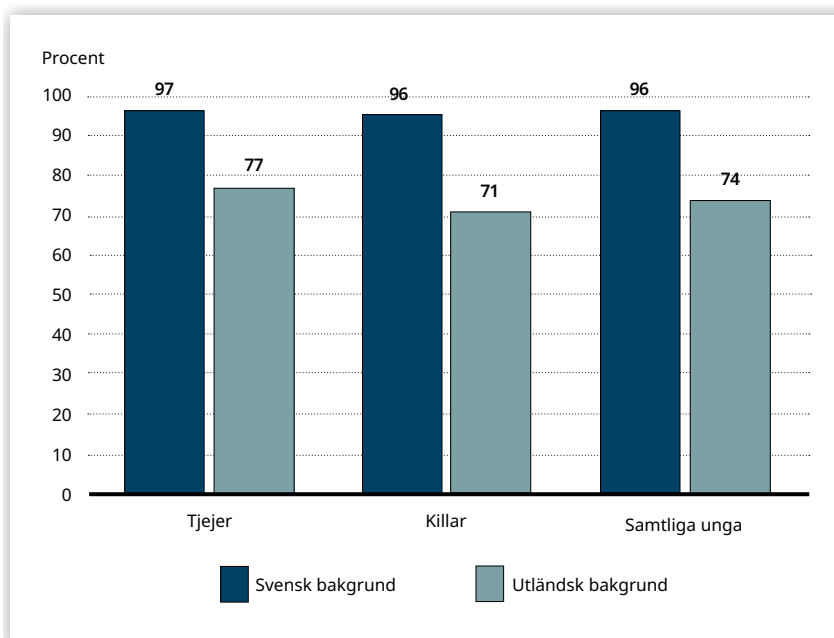
⁵⁶ Unga födda 2003 fyllde 19 år under 2022 och uppfyllde ålderskravet för röstberättigande. Dessa unga fyllde 21 år under undersökningsåret 2024. I attityd- och värderingsstudien finns inte tillgång till födelsemånad vilket innebär att det inte finns information om vilka av de unga som föddes 2004 som hade fyllt 18 år vid tidpunkten för riksdagsvalet 2022. Därför är unga födda 2004 inte inkluderade i analysen av valdeltagande.

⁵⁷ Frågan i enkäten är formulerad ”Varför röstade du inte i riksdagsvalet?” och ställs endast till dem som svarat ”Nej” på frågan om de röstade i riksdagsvalet i september 2022. Frågan besvarades genom att kryssa i max två av svaren Jag fick inte rösta; Jag visste inte att det var val; Jag är inte intresserad av politik; Min röst spelar ingen roll; Inget parti tycker som jag gör eller Annan anledning.

möjlighet att göra det (se figur 10.1). Det är fortfarande mindre andel än bland unga med svensk bakgrund, där 96 procent uppger att de röstade, och det innebär att en fjärdedel av de unga med utländsk bakgrund som var röstberättigade år 2022 inte röstade i riksdagsvalet.⁵⁸ Av dessa uppger ungefär 2 av 10 att det berodde på att det inte finns något parti som tycker som de gör, drygt 1 av 20 är inte intresserade av politik och en nästan lika stor andel visste inte att det var val eller menar att deras röst inte spelar någon roll.⁵⁹ Mer än hälften svarar att de hade någon annan anledning till att inte rösta än de svarsalternativ som erbjöds. Det är en större andel, 12 procent, som anger att de avstod från att rösta på grund av ointresse för politik bland de tjejer med utländsk bakgrund som inte röstade än bland de killar med utländsk bakgrund som inte röstade, 5 procent.

⁵⁸ Andelen unga som svarar att de röstat är större än det faktiska valdeltagandet enligt SCB:s valstatistik för riksdagsvalet 2022, både bland unga med svensk och utländsk bakgrund. Det kan ha flera möjliga orsaker, till exempel att de unga som röstar också i större utsträckning svarar på enkätundersökningar.

⁵⁹ Bland unga med svensk bakgrund var antalet som uppgav att de inte röstat för litet för att analyseras nedbrutet på orsaker.

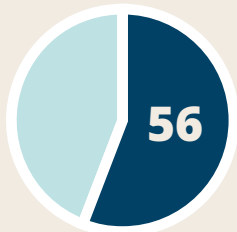
Figur 10.1. Andelen unga 21–29 år med svensk respektive med utländsk bakgrund som angett att de röstade i riksdagsvalet 2022, efter kön. Procent.

Not: Inkluderar inte de unga som angett att de inte röstat på grund av att de inte var röstberättigade.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

På frågorna om hur intresserade de i allmänhet är av politik i Sverige, Europa eller i världen är det 30 procent av unga med utländsk bakgrund som antingen inte är särskilt intresserade eller inte alls är intresserade inom någon av dessa. Det är en något mindre andel än bland unga med svensk bakgrund där andelen är 33 procent.

En majoritet bland unga med utländsk bakgrund, 70 procent, uppger att de är ganska eller mycket intresserade av politik och samhällsfrågor inom minst ett av dessa områden (se figur 10.2). Bland unga med svensk bakgrund är andelen något mindre, 67 procent. Skillnaden finns dock bara bland tjejer. Tjejer med svensk bakgrund sticker ut med lägre intresse för politik och samhällsfrågor än samtliga övriga grupper, 63 procent av tjejer med svensk bakgrund är intresserade inom

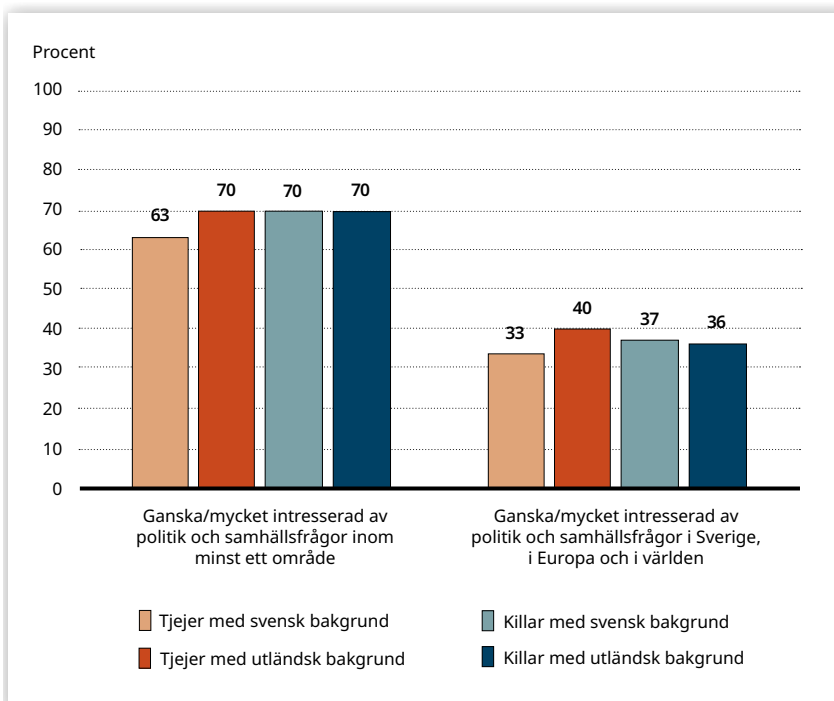

56 procent unga med utländsk bakgrund är intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige

minst ett område medan 37 procent inte är intresserade inom något av områdena.

56 procent av unga med utländsk bakgrund är ganska eller mycket intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige. 49 procent är intresserade av frågorna i Europa och 60 procent är intresserade av politik och samhällsfrågor i världen. Unga med utländsk bakgrund är i lägre utsträckning än unga med svensk bakgrund intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige, men de är i högre utsträckning intresserade av politik och samhällsfrågor i Europa och i världen.

Sammanlagt är det en större andel av unga med utländsk bakgrund än av unga med svensk bakgrund som är brett intresserade av politik och samhällsfrågor. 38 procent av unga med utländsk bakgrund är ganska eller mycket intresserade av politik både i Sverige, i Europa och i världen. Här finns inga skillnader mellan tjejer och killar med utländsk bakgrund. Däremot är andelen mindre bland tjejer med svensk bakgrund jämfört med samtliga övriga grupper (se figur 10.2).

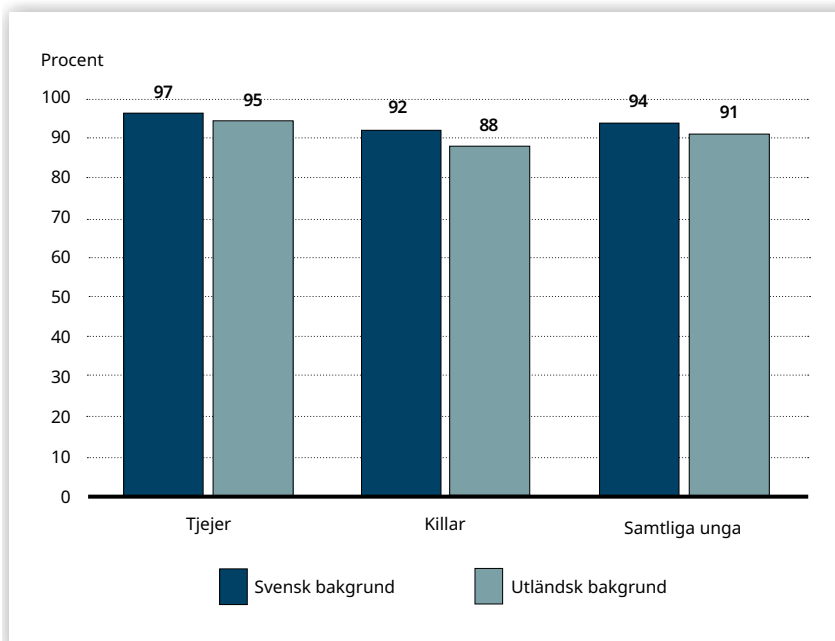

Figur 10.2. Andelen unga 16–29 år med svensk respektive med utländsk bakgrund som är intresserade av politik och samhällsfrågor, efter kön, 2024. Procent.
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Unga med utländsk bakgrund tycker att det är viktigt med demokrati och är nöjda med demokratin i Sverige

De allra flesta unga med utländsk bakgrund, 91 procent, tycker att det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt. Det är en något mindre andel än bland unga med svensk bakgrund där 94 procent tycker att det

är viktigt (se figur 10.3).⁶⁰ Det finns ingen skillnad mellan tjejer utifrån svensk eller utländsk bakgrund. Tjejer tycker att det är viktigare med demokrati än vad killar gör, både bland unga med utländsk bakgrund och bland unga med svensk bakgrund. Däremot är det något mindre andel bland killar med utländsk bakgrund som tycker att demokrati är viktigt, 88 procent, jämfört med bland killar med svensk bakgrund, 92 procent.

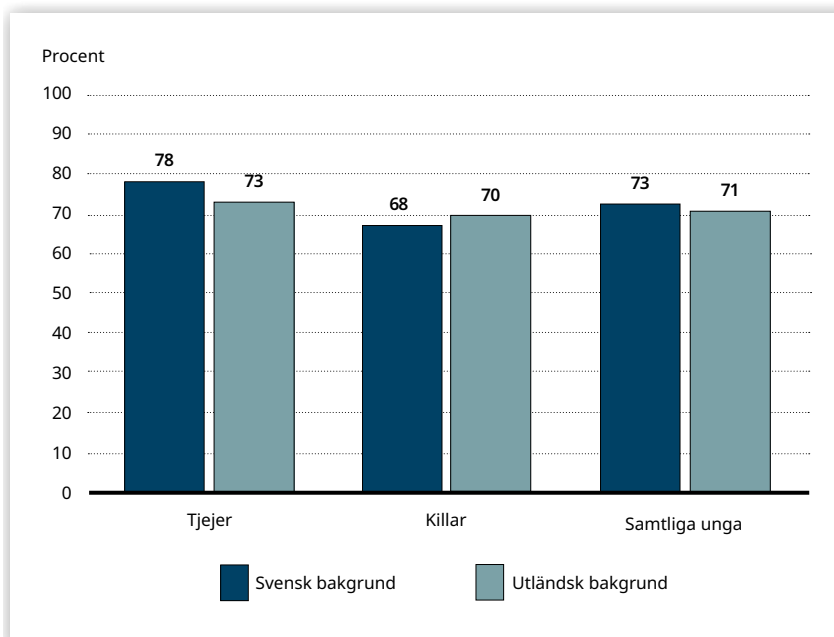

Figur 10.3. Andelen unga 16-29 år med svensk respektive med utländsk bakgrund som tycker att det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt, efter kön, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

⁶⁰ Frågan i enkäten är formulerad "Hur viktigt är det för dig att leva i ett land som styrs demokratiskt?" och besvaras med något av svarsalternativen "Mycket viktigt", "Ganska viktigt", "Varken viktigt eller oviktigt", "Inte särskilt viktigt" eller "Inte alls viktigt". Redovisningen anger andelen unga som besvarat frågan med något av alternativen "Mycket viktigt" eller "Ganska viktigt".

Drygt 70 procent av unga, oavsett bakgrund, är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige (se figur 10.4).⁶¹ De som är allra mest nöjda med demokratin i Sverige är tjejer med svensk bakgrund. De är nöjda i högre utsträckning än både tjejer med utländsk bakgrund och killar med svensk eller med utländsk bakgrund. Killar, oavsett om de har svensk eller utländsk bakgrund, är i lägst utsträckning nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige.

Figur 10.4. Andelen unga 16–29 år med svensk respektive med utländsk bakgrund som är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige, efter kön, 2024. Procent.

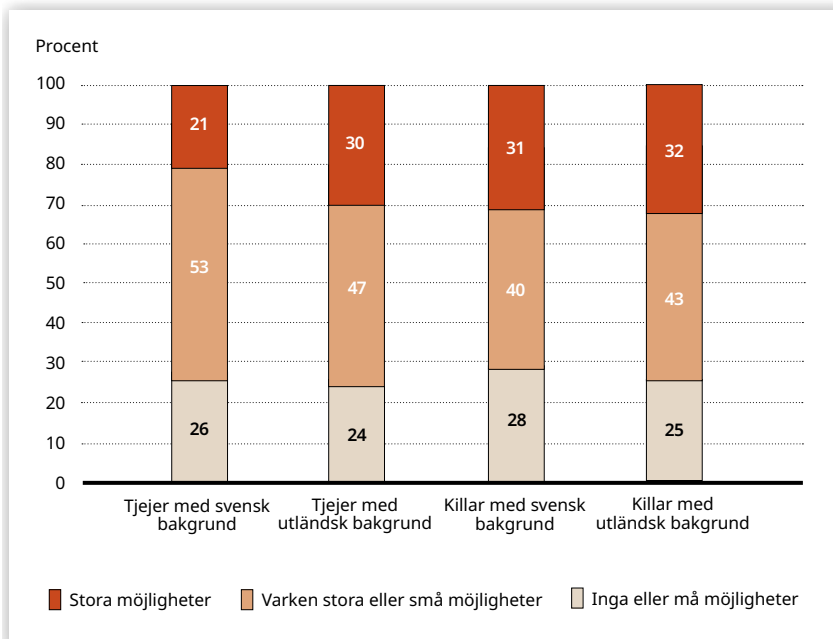
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

⁶¹ Frågan i enkäten är formulerad ”Allmänt sett, hur nöjd är du med hur demokratin fungerar i Sverige?” och besvaras med något av svarsalternativen ”Mycket nöjd”, ”Ganska nöjd”, ”Inte särskilt nöjd” eller ”Inte nöjd alls”. Redovisningen anger andelen unga som besvarat frågan med något av alternativen ”Mycket nöjd” eller ”Ganska nöjd”.

Tjejer med svensk bakgrund har lägre tilltro till möjligheten att föra fram åsikter

Bland unga med utländsk bakgrund tycker drygt 30 procent att människor i allmänhet har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället (se figur 10.5).⁶² Det är något större än andelen bland unga med svensk bakgrund. Skillnaden finns dock bara bland tjejer och beror på att tjejer med svensk bakgrund i lägre utsträckning än övriga unga tycker det. Tjejer med svensk bakgrund tycker i gengäld i högre utsträckning att människor i allmänhet varken har små eller stora möjligheter att föra fram åsikter. Det finns däremot inga skillnader, varken efter utländsk bakgrund eller efter kön, när det gäller att tycka att människor i allmänhet har små möjligheter att föra fram åsikter.

⁶² Frågan i enkäten är formulerad "Hur stor möjlighet tror du att människor i allmänhet har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället?" och besvaras på en skala från 0 (inga möjligheter) till 10 (mycket stora möjligheter). Svaren redovisas uppdelade i kategorierna "Små möjligheter" (0–3), "Varken stora eller små möjligheter" (4–6), "Stora möjligheter" (7–10).

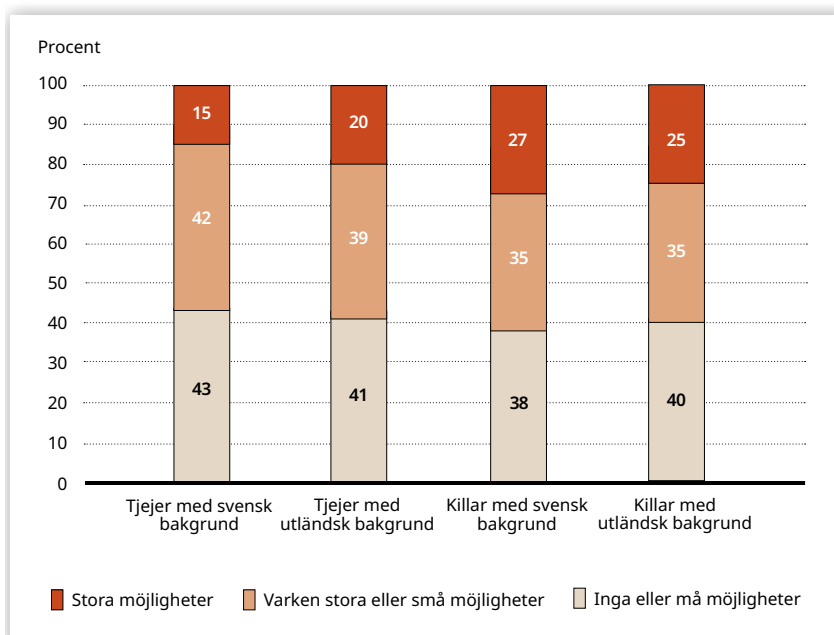
Figur 10.5. Andelen unga 16–29 år, med svensk respektive med utländsk bakgrund, utifrån hur stor möjlighet de upplever att människor i allmänhet har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället, efter kön, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Precis som för gruppen unga i stort är det vanligare bland unga med utländsk bakgrund att tycka att människor i allmänhet kan föra fram åsikter än att tycka att de själva kan det. Det är drygt 20 procent av unga med såväl utländsk som med svensk bakgrund som upplever sig ha stora möjligheter att göra det (se figur 10.6).⁶³ Liknande mönster som för om människor i allmänhet har möjlighet att föra fram åsikter går igen när det gäller om man tycker att man själv har möjlighet att föra fram åsikter.

⁶³ Frågan i enkäten är formulerad "Hur stor möjlighet tycker du att du själv har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället?" och besvaras på en skala från 0 (inga möjligheter) till 10 (mycket stora möjligheter). Svaren redovisas uppdelade i kategorierna "Små möjligheter" (0–3), "Varken stora eller små möjligheter" (4–6), "Stora möjligheter" (7–10).

Det är inga skillnader baserat på utländsk eller svensk bakgrund och den grupp som skiljer ut sig är tjejer med svensk bakgrund, som i lägre utsträckning än övriga unga tycker att de har stora möjligheter att föra fram åsikter.

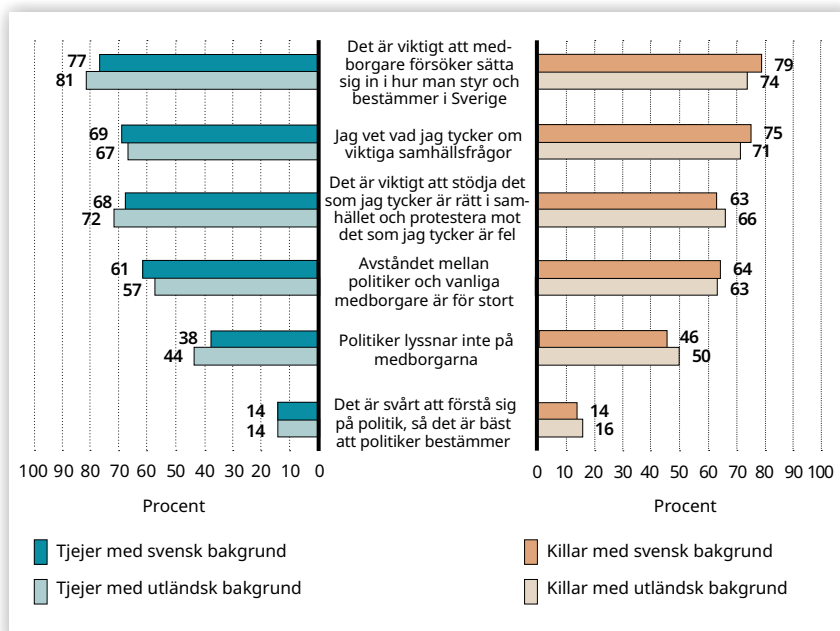
Figur 10.6. Andelen unga 16–29 år, med svensk respektive med utländsk bakgrund, utifrån hur stor möjlighet de upplever att **de själva** har att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället, efter kön, 2024. Procent.

Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

Unga med utländsk bakgrund tycker medborgare har ett ansvar att göra sin röst hörd och att veta hur landet styrs

När det gäller frågor om politiskt deltagande och om relationen mellan politiker och medborgare finns endast små skillnader utifrån svensk eller utländsk bakgrund (se figur 10.7). Det är vanligare bland unga med utländsk bakgrund att tycka att det är viktigt att stödja det man tycker är rätt och protestera mot det man tycker är fel, det är det 69 procent som anser, jämfört med 65 procent av unga med svensk bakgrund. Det är också något vanligare att unga med utländsk bakgrund tycker att politiker inte lyssnar på medborgare än det är bland unga med svensk bakgrund, 47 procent jämfört med 42 procent. För övriga frågor finns ingen skillnad mellan dessa grupper. Unga med olika bakgrund uppger i lika stor utsträckning att det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr landet, att de vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor, att avståndet till politiker är för stort eller att det är svårt att förstå sig på politik.

När unga med olika bakgrund bryts ner även på kön syns att det är något mindre vanligt att killar med utländsk bakgrund tycker att det är viktigt att medborgare försöker sätta sig in i hur man styr och bestämmer i Sverige jämfört med killar med svensk bakgrund, andelen är 74 procent jämfört med 79 procent. Det finns ingen skillnad bland tjejer med olika bakgrund. Det är också en något större andel bland tjejer med utländsk bakgrund som tycker att politiker inte lyssnar på medborgare jämfört med tjejer med svensk bakgrund, andelen är 44 procent respektive 38 procent. Det finns ingen skillnad mellan killar med olika bakgrund.

Figur 10.7. Andel unga 16–29 år med svensk respektive utländsk bakgrund som instämmer i påståenden som rör medborgares ansvar, efter kön, 2024. Procent.
Källa: MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2024.

KAPITEL 11

Diskussion

Den här rapporten beskriver resultat från attityd- och värderingsstudien som rör ungas syn på samhället och sina möjligheter att utöva inflytande över hur samhället utvecklas. I den avslutande diskussionen lyfts några av de viktigaste resultaten fram.

Förändringar i ungas intresse för samhällsfrågor och synen på avståndet till politiker

Attityd- och värderingsstudien 2024 visar att de allra flesta unga tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt. Andelen unga som svarar att de är nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige är mindre, men sju av tio uppger att de är nöjda. SOM-undersökningen visar på liknande resultat gällande ungas syn på demokratin i Sverige (SOM 2024b). Att unga har en positiv syn på demokrati är viktigt, för om förtroendet för demokratin är lågt riskerar engagemanget för deltagande att minska och legitimiteten att skadas. Det finns ett starkt stöd bland unga för att delta aktivt i samhället. En majoritet tycker det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr i Sverige. De flesta vet vad de tycker i viktiga samhällsfrågor och många unga tycker att det är viktigt att stödja det de tycker är rätt i samhället och protestera mot det de tycker är fel.

Men det finns skillnader i hur unga och den äldre befolkningen ser på sina möjligheter att föra fram sina åsikter i samhället och det finns också skillnader i intresset för samhällsfrågor. Det är mindre vanligt att unga är intresserade av politik och samhällsfrågor och att de vet vad de tycker om viktiga samhällsfrågor än det är bland äldre. Ungar upplever inte heller att de har lika goda möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället. Det är också mindre vanligt att unga

tycker det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr landet. I regeringens strategi för en stark demokrati lyfts ett utanförskap hos delar av befolkningen som en av de stora utmaningar som demokratin i Sverige står inför. Om människor upplever att de inte har inflytande finns en risk att de tappar tilltro till demokratin. Det är särskilt allvarligt om det skapar känslor av utanförskap hos barn och unga (Kulturdepartementet 2018). MUCF delar denna syn på vikten av att unga får med sig positiva erfarenheter av att vara inkluderade och delaktiga när de tar stegen in i samhällslivet. Undersökningens resultat pekar på att det krävs fortsatt arbete för att unga ska kunna utöva det inflytande de har rätt till på samma villkor som andra.

I valet år 2022 minskade valdeltagandet bland unga i åldern 18–24 år för första gången på 20 år (MUCF 2024). Eftersom valet inföll mellan attityd- och värderingsstudiens två senaste undersökningstillfällen är det intressant att titta på förändringar i ungas syn på delaktighet mellan dessa tillfällen. Resultaten för flera av de frågor som rör delaktighet och intresse för samhällsfrågor visar på förändringar. En sådan är att andelen unga som är intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige och omvärlden har minskat något mellan 2018 och 2024. I den äldre jämförelsegruppen har det däremot inte skett någon förändring. Även ungas syn på avståndet till politiker har förändrats, det har blivit något vanligare att unga tycker att politiker inte lyssnar på medborgarna och att avståndet mellan politiker och medborgare är för stort. Inte heller när det gäller dessa frågor syns någon förändring i den äldre jämförelsegruppen.

Bland tjejer har det blivit mindre vanligt att tycka att möjligheten att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället är goda. Bland killar har andelen däremot varit oförändrad. Det syns inte någon förändring i andelen unga som tycker det är viktigt att stödja det de tycker är rätt i samhället och protestera mot det de tycker är fel. Ungas syn på möjligheten för människor i allmänhet att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället har inte heller förändrats.

Sammantaget ger attityd- och värderingsstudien en bild av en ungdomsgeneration där många har ett intresse för samhällsfrågor och där många också ser det som viktigt att uttrycka sina åsikter. Men också av att det skett vissa förändringar i negativ riktning jämfört med när

studien gjordes år 2018 – i intresset för politik, i synen på avståndet till politiker och i tjejers syn på möjligheten att göra sin röst hörd. Det är en utveckling som MUCF ser med oro på, och som pekar på hur viktigt det är att fortsätta arbeta för att alla unga ska ha inflytande över samhällsutvecklingen.

Små skillnader i synen på demokrati och deltagande mellan unga med olika bakgrund

I valet till riksdagen 2022 minskade valdeltagandet bland unga med utländsk bakgrund. Därför undersöker vi om det finns skillnader i hur unga med olika bakgrund ser på möjligheten till delaktighet, om intresset för politik och samhällsfrågor ser olika ut eller om det finns skillnader i synen på demokrati.

Resultaten visar att det finns få skillnader i attityder relaterade till demokrati och delaktighet mellan unga med utländsk respektive svensk bakgrund. Det finns ingen skillnad i synen på de egna möjligheterna att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i samhället. Oavsett bakgrund värderar unga demokrati högt. Det är något mindre vanligt att killar med utländsk bakgrund tycker det är viktigt att leva i ett land som styrs demokratiskt och att det är viktigt att medborgare sätter sig in i hur man styr i Sverige, men andelen som tycker det är viktigt är trots det mycket stor. Bland unga tjejer med utländsk bakgrund är det något mindre vanligt att vara nöjd med hur demokratin fungerar. De tycker även i högre utsträckning att politiker inte lyssnar på medborgarna, men skillnaderna jämfört med tjejer med svensk bakgrund är relativt små. Det är något vanligare att unga med utländsk bakgrund tycker det är viktigt att stödja det de tycker är rätt och protestera mot sådant som är fel i samhället. Skillnaderna i det faktiska valdeltagandet är alltså stora, trots att det inte går att se tydliga skillnader i synen på demokrati eller vikten av att uttrycka sin åsikt i samhället.

En möjlig förklaring skulle kunna vara skillnader i intresse för politik och samhällsfrågor. Attityd- och värderingsstudien visar att många unga

med utländsk bakgrund är intresserade av samhällsfrågor, men att det finns vissa skillnader gentemot unga med svensk bakgrund. Unga med utländsk bakgrund har i större utsträckning ett intresse för politik som omfattar både Sverige, Europa och omvärlden. Det är vanligare att unga med utländsk bakgrund är intresserade av politik i Europa och världen i stort än det är bland unga med svensk bakgrund. Det är däremot något mindre vanligt att unga med utländsk bakgrund är intresserade av politik och samhällsfrågor i Sverige. Andra resultat i undersökningen indikerar dock att skillnaderna i intresse har liten betydelse för valet att rösta. En relativt liten andel av de unga med utländsk bakgrund som fick rösta men inte gjorde det i senaste valet uppger att det beror på att de inte är intresserade av politik. Även när det gäller de andra orsaker till att inte rösta som undersöks i attityd- och värderingsstudien är andelen ganska liten, även om de förekommer i någon utsträckning. Till exempel uppger unga med utländsk bakgrund att inget parti representerade deras åsikter, att de inte visste att det var val eller att deras röst inte spelar någon roll. Utifrån resultaten i undersökningen går det inte att se att något av dessa hinder berör många unga med utländsk bakgrund. Därför behövs mer kunskap om vad som ligger bakom skillnaderna i valdeltagande mellan röstberättigade unga med olika bakgrund.

Stabilitet och förändring i ungas syn på viktiga samhällsfrågor

Många unga är intresserade av samhällsfrågor i Sverige och en majoritet vet vad de tycker om viktiga frågor. Men vilka samhällsfrågor är viktiga för dagens unga? Resultaten i attityd- och värderingsstudien år 2024 visar på både stabilitet och förändringar i ungas syn på samhället. Sjukvård är den samhällsfråga som störst andel unga tycker är en av de tre viktigaste frågorna, och en nästan lika stor andel tycker att skola och utbildning är viktigt. Även migrations- och integrationsfrågor, trygghet, lag och ordning samt klimat- och miljöfrågor är samhällsfrågor som många unga tycker är viktiga. Det finns en viss stabilitet i vilka samhällsfrågor som unga tycker är viktiga. Sjukvård, skola och utbildning, migration och integration samt klimatet var frågor som många unga

tyckte var viktiga även då undersökningen genomfördes 2018. Det har skett en minskning i andelen unga som tycker att sjukvård, skola och utbildning, migration och integration, klimat och miljö, jämställdhet samt arbete och sysselsättning är bland de viktigaste samhällsfrågorna. Samtidigt har de senaste årens samhällsfokus på kriminalitet och våld sannolikt gett avtryck i ungas syn på vilka samhällsfrågor som är viktigast just nu. Jämfört med 2018 har andelen som tycker att lag och ordning respektive trygghet är en av de viktigaste samhällsfrågorna ökat. Även SOM-undersökningen visar att lag och ordning blivit viktigt för allt fler i befolkningen i stort under det senaste decenniet (Rönnerstrand, R., Carlander, A., Öhberg, P. & Bergström, A. 2025).

Unga och den äldre jämförelsegruppen har till viss del olika syn på vilka samhällsfrågor som är viktigast. Därför är det viktigt att unga är med och påverkar samhället på samma villkor som den äldre befolkningen. Det är vanligare att unga tycker att trygghet, jämställdhet, diskrimineringsfrågor, migrations- och integrationsfrågor, skatter, internationella frågor och bostadsbyggande är bland de viktigaste samhällsfrågorna än att personer i den äldre jämförelsegruppen gör det. Bland äldre är det vanligare att tycka att sjukvård, skola och utbildning, äldreomsorg och energifrågor är viktiga.

Viktigt att fortsätta följa ungas syn på könsnormer

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet är uppdelat i sex delmål som inkluderar en jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämställd utbildning och hälsa, en jämn fördelning av det obetalda hem- och hushållsarbetet samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Jämställdhetsmyndighetens senaste lägesbild visar att de jämställdhetspolitiska målen inte kan bedömas vara uppfyllda (Jämställdhetsmyndigheten 2025). Hur dagens unga ser på jämställdhet är betydelsefullt eftersom dagens ungdomsgeneration kommer att vara de som driver samhällets utveckling framåt. Ungas syn på jämställdhet kan påverka i vilken utsträckning samhället kommer att sträva mot

lika rättigheter för alla i framtiden. Ungas syn på normer kring kön kan påverka deras val när det gäller exempelvis utbildning, arbete eller föräldraskap.

För att ge en bild av ungas genomsnittliga attityd när det gäller jämställdhet och könsnormer har ett index skapats. Det visar att ungas inställning till jämställdhet kan beskrivas som överlag positiv. Tjejer är dock i större utsträckning positivt inställda till jämställdhet jämfört med killar. Det finns exempelvis tydliga skillnader i synen på vikten av att killar är manliga och tjejer är kvinnliga, det är betydligt vanligare att killar instämmer i detta jämfört med tjejer. Det är också vanligare att killar tycker att jämställdheten har gått för långt. Även om andelen är liten är det vanligare att killar instämmer i att kvinnor bör ta större ansvar än män i hemmet. Även i den äldre jämförelsegruppen finns skillnader i hur män respektive kvinnor ser på vikten av att tjejer är kvinnliga och killar manliga, men skillnaderna är tydligare bland unga än bland äldre. När det gäller påståendet om att kvinnor ska ta större ansvar för sysslor i hemmet finns ingen skillnad i mäns och kvinnors syn. Ett liknande resultat ses i jämställdhetsundersökningen 2022 där Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att skillnaderna i attityder till jämställdhet är större mellan unga killar och tjejer än de är mellan könen i äldre åldersgrupper (Jämställdhetsmyndigheten 2022).

Jämfört med 2018 har ungas genomsnittliga inställning till jämställdhet blivit något mindre positiv. Förändringen bland unga syns både bland tjejer och killar. Det har däremot inte skett någon förändring i den äldre jämförelsegruppens genomsnittliga attityd. Det syns ingen förändring i andelen unga som tycker att jämställdheten har gått för långt i Sverige, andelen är fortsatt mindre än den var vid de undersökningar som gjordes åren 2007 och 2013. Bara en mindre andel bland unga uttrycker alltså ett motstånd mot den nivå på jämställdhet som samhället har idag. Förändringarna syns istället främst i de delfrågor som rör normer kring kön. Andelen som tycker att det är viktigt att killar är manliga och tjejer är kvinnliga har ökat jämfört med 2018. Ökningen har skett både bland killar och tjejer, men är större bland killar. Andelen unga som tycker att homosexuella par är lika bra föräldrar som heterosexuella par har minskat något. Bland killar har det också blivit något vanligare att instämma i att

kvinnor bör ta större ansvar än män när det gäller sysslor i hemmet. Även om synen på könsnormer bland unga har förändrats så är det fortsatt en majoritet av unga som inte instämmer i de påståenden som indikerar en mer traditionell syn på könsnormer. Det är exempelvis fortsatt ovanligt att unga förespråkar en arbetsfördelning i hemmet där kvinnor tar större ansvar än män. Den förändring som ses pekar dock mot en förändring i synen på könsnormer jämfört med 2018 och utvecklingen är viktig att följa eftersom den kan komma att speglas i ungas livsval inom områden som utbildning, arbetsliv eller familjeliv.

Fortsatta skillnader i killar och tjejers syn på invandring och integration

I attityd- och värderingsstudien följs hur ungas attityder till invandring och integration ser ut och utvecklas över tid. En relativt stor andel unga tycker att migrations- och integrationsfrågor är en av de viktigaste samhällsfrågorna idag. Andelen har dock minskat jämfört med 2018, vilket innebär ett trendbrott efter att frågan varit viktig för allt fler unga under flera tidigare undersökningar. Utvecklingen har sett ut på liknande sätt även i den äldre jämförelsegruppen.

Det index som skapats för att ge en bild av attityden till invandring och integration hos unga visar att ungdomsgruppen i genomsnitt placerar sig i mitten mellan att instämma och inte instämma i de påståenden som ingår i indexet. Däremot finns fortsatta skillnader inom ungdomsgruppen mellan killar och tjejer. Skillnaderna i killar och tjejers genomsnittliga attityd blev något större fram till år 2018 och har sedan varit stabila. De syns till exempel i att tjejer i större utsträckning instämmer i att invandrare påverkar det svenska samhället på ett positivt sätt. Killar tycker i större utsträckning att mottagandet av invandrare och flyktingar bör minska, att invandrare bör leva som svenskar, att de skulle ha svårt att bo i ett område med många invandrare och att invandrare har lika stora möjligheter som svenskar i samhället. Det finns ingen skillnad mellan ungas attityder och attityderna hos den äldre jämförelsegruppen.

Jämfört med när attityd- och värderingsstudien gjordes år 2018 är den genomsnittliga inställningen till invandring och integration något

mindre positiv. Förändringen innebär en återgång till nivåer som ligger i linje med tidigare undersökningar. Flera påståenden kring invandring och integration visar på ett liknande mönster – en återgång från år 2018 då en större andel unga hade positiva attityder till invandring och dess påverkan på Sverige. Till exempel minskade andelen unga som tycker att Sverige bör ta emot färre invandrare till 2018 men har sedan ökat igen. Andelen unga som tycker att invandring påverkar Sverige positivt har minskat och andelen som skulle ha svårt att bo i ett område med många invandrare har ökat. Ungas attityder inom området är viktiga att fortsätta följa eftersom de kan komma att påverka hur öppet, inkluderande och socialt hållbart det framtida samhället blir.

Många är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris

Sedan attityd- och värderingsstudien genomfördes 2018 har vår omvärld förändrats. Krig i närområdet, en pandemi och mycket uppmärksamhet kring gängkriminalitet och dess påverkan på tryggheten i Sverige är exempel på omständigheter som påverkat samhällsklimatet. I attityd- och värderingsstudiens senaste resultat märks tendenser som sannolikt har sin grund i denna utveckling. Det syns till exempel en viss ökning i andelen unga och äldre som uppger att de ofta oroar sig för krig eller terrorism. Andelen som tycker att försvaret är en av de viktigaste samhällsfrågorna har ökat, om än från en låg nivå.

För första gången har frågor om villigheten att bidra vid en kris ingått i enkätundersökningen. Vilken typ av kris specificeras inte utan det är möjligt att tolka frågan brett. Resultaten visar att fyra av tio unga är villiga att bidra inom det militära försvaret vid en kris. Det finns tydliga skillnader utifrån kön, både bland unga och i den äldre befolkningen. Det är vanligare att killar respektive män uppger att de är villiga att bidra inom det militära försvaret vid en kris. Det är även vanligare att killar och män tycker att försvaret är en viktig samhällsfråga och att värnplikten i Sverige bör vara obligatorisk.

Viljan att bidra inom civilsamhället är betydligt större än viljan att bidra inom det militära försvaret, både bland unga och i den äldre

jämförelsegruppen. Bland unga uppger en majoritet, sju av tio, att de är villiga att bidra inom civilsamhället vid en kris. Andelen är större ju äldre åldersgrupp bland unga som undersöks. Bland de äldsta i ungdomsgruppen närmar sig andelen den äldre jämförelsegruppen där åtta av tio är villiga att bidra. De skillnader som finns mellan killars och tjejers vilja att bidra inom försvaret finns inte när det gäller viljan att bidra inom civilsamhället vid en kris. Detsamma gäller män och kvinnor, det finns ingen skillnad i villigheten att bidra. Att en så stor andel unga kan tänka sig att bidra inom civilsamhället är positivt, eftersom civilsamhällets organisationer har en viktig roll i att möta framtida kriser. Både flyktingmottagandet 2015 och covid-19-pandemin har gett oss viktiga lärdomar om civilsamhällets roll vid kriser. Civilsamhällesorganisationer kan stödja och skydda utsatta grupper, mobilisera resurser och volontärer, sprida information och kunskap och främja dialog och samverkan mellan olika aktörer. Mer kunskap behövs dock om vilka utmaningar organisationerna möter för att kunna fylla denna viktiga roll, både nationellt och lokalt, under samhällskriser (MUCF 2023).

Referenser

- Anckar, C., Bengtsson, Å., Denk, T. & Karvonen, L. (2013). *Komparativ politik. Institutioner och beteende*. Lund: Studentlitteratur.
- Feldman, S. (2003). *Values, Ideology, and the Structure of Political Attitudes*. I D.O. Sears, L. Huddy & R. Jervis (red): The Oxford handbook of political psychology. New York: Oxford University Press.
- Flanagan, C., Finlay, A., Gallay, L. & Kim, T. (2012). *Political Incorporation and the Protracted Transition to Adulthood: The Need for New Institutional Inventions*. Parliamentary Affairs 65: 29–46.
- Highton, B. & Wolfinger, R. E. (2001). *The first seven years of political life cycle*. American Journal of Political Science 45: 202–209.
- Norris, P. & Inglehart R. (2019) *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Inglehart, R. (1977) *The silent revolution: changing values and political styles among Western publics*. Princeton: Princeton University Press.
- Jämställdhetsmyndigheten (2022) Jämställdhetsundersökningen 2022. Om attityder, omsorg, diskriminering och psykisk hälsa. Rapport 2022:26. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.
- Jämställdhetsmyndigheten (2025) Jämställdheten i Sverige. Lägesbild över de jämställdhetspolitiska målen, april 2025. Rapport 2025:15. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.
- Kulin, J. (2011). *Values and Welfare State Attitudes. The interplay between human values, attitudes and redistributive institutions across national contexts*. Umeå: Umeå universitet.

Kulturdepartementet (2018). *Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara*. Ku18:02.

MUCF (2025) *Så tycker unga 2025 – Hälsa, fritid och framtid. MUCF:s attityd- och värderingsstudie*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2025). *Så tycker unga 2025 – Arbete och utbildning. MUCF:s attityd- och värderingsstudie*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2023:2). *En fördjupad bild av ungas fritid. Ung idag 2023:2*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2023) *Kunskapskonferensen 2023. Forskning som förändrar civilsamhället -krisberedskap, krishantering och samverkan. Konferensrapport*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2021) *Vilja att förändra. Drivkraft, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang. Fokus 21*. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Nuendorf, A., Smets, K. & Garcia-Albacete, G. M. (2013). *Homemade citizens: The development of political interest during adolescence and young adulthood*. *Acta Politica* 1:92–116.

Persson, M. Wass, H & Oscarsson, H. (2013). *Factors Accounting for Generational Effect in Turnout in the Swedish Parliamentary Elections 1960–2010*. *Scandinavian Political Studies*. 26: 249–269.

Phelps, E. (2004). *Young Citizens and Changing Electoral Turnout 1964–2001*. *The Political Quarterly* 75:238–248.

Phelps, E. (2005). *Young Voters at the 2005 British General Election*. *The Political Quarterly* 76:477–482.

Plenty S., Andersson A. B., Hjalmarsson S., Mood C., Rudolphi F., & Treuter G. (2018). *Hur går det för våra unga vuxna? En rapport om sysselsättning och levnadsvillkor*. Stockholm: Institutet för Framtidsstudier & Institutet för Social Forskning, Stockholms universitet.

Regeringsbeslut S2024/01109. *Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor*. Socialdepartementet.

Regeringens skrivelse (2024). Skr 2024/25:77. *Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention*.

Regeringens skrivelse (2020). Skr 2020/21:105. *Ungdomspolitisk skrivelse*.

Regeringens proposition 2013/14:191. *Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande*.

Rothstein, B. & Holmberg, S. (2022) *Social tillit i höglitarlandet Sverige*. SOM-institutets temaserie 2022:1. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Rönnerstrand, R., Carlander, A., Öhberg, P. & Bergström, A. (2025) I rörelse. SOM-undersökningen 2024. SOM-rapport nr 84. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

SOM (2024). *Den nationella SOM-undersökningen 2024 – En metodöversikt*. SOM-rapport 2024:4. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

SOM (2024b) *Svenska demokratitrender 1986–2024*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Verba, S., Schlozman, K.L., & Brady, H. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Cambridge: Harvard University Press.

Wass, H. (2008). *Generations and turnout. Generational effect in electoral participation in Finland*. Acta Politica 35. Helsingfors universitet: Department of Political Science.

BILAGA 1

Attityd- och värderingsstudien

I den här bilagan redovisas mer utförlig information om enkätundersökningen – Attityd- och värderingsstudien 2025.

Om undersökningen

Attityd- och värderingsstudien är en enkätundersökning som genomförs återkommande av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Det är sjunde gången som undersökningen genomförs. Studien genomfördes första gången 1993 av Barn- och ungdomsdelegationen. Sedan dess har MUCF genomfört återkommande enkätundersökningar åren 1997, 2003, 2007, 2013, 2019 och 2024. Den senaste undersökningen genomfördes under våren 2024, enkäten har varit öppen att svara på under perioden 10 april till 23 augusti.

Enkäten som använts finns tillgänglig i sin helhet på MUCF:s webbplats mucf.se. Respondenterna har kunnat besvara enkäten både på webb/mobil och i pappersversion, en övervägande majoritet har besvarat enkäten digitalt. De unga som har besvarat enkäten har fått ett superpresentkort som tack. Institutet för kvalitetsindikatorer har ansvarat för genomförandet av datainsamlingen i samverkan med MUCF.

Urval

Attityd- och värderingsenkäten skickades ut till sammanlagt 15 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 16–74 år under våren 2024. Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att undersöka ungas attityder. För att möjliggöra jämförelser inom ungdomsgruppen skickades flest enkäter ut till unga. Till gruppen unga i åldern 16–29 år skickades 12 000 enkäter ut. Till den äldre jämförelsegruppen i åldern 30–74 år

skickades 3 000 enkäter. Urvalet har dragits som ett obundet slumpmässigt urval från Skatteverkets folkbokföringstjänst Navet. Urvalet drogs 2024-03-27.

Förändringar i storlek på urval bland unga

I attityd- och värderingsstudien används ett representativt urval av svenska befolkningen i åldern 16–74 år. Attityd- och värderingsstudien 2024 har en svarsfrekvens på 37,2 procent. Svarsfrekvensen har minskat något jämfört med den undersökning som gjordes år 2018, då var svarsfrekvensen 41 procent.

Tabell 1. Antal personer i urval och svarsfrekvens för tidigare omgångar av attityd- och värderingsstudien.

År	1997	2002	2007	2013	2018	2024
Antal i urvalet	6 000	6 500	7 500	9 000	9 000	15 000
Svarsfrekvens (procent)	67	57	53	57	41	37

Svarsfrekvensen i enkätundersökningar sjunker generellt både i världen och i Sverige (SOM 2024). Det gör att olika jämförelsegrupper blir mindre och det blir svårare att uttala sig om skillnader mellan dem. Både 2013 och 2018 års studie ingick 9 000 personer i hela urvalet, men år 2024 har urvalet utökats till 15 000 personer. Ökningen har gjorts i åldersgruppen 16–29 år, där har antalet i urvalet ökat från 6 000 till 12 000 personer. I åldrarna 30–74 år är däremot antalet i urvalet oförändrat jämfört med 2018. Förändringen gör det fortsatt möjligt att redovisa statistiska skillnader inom gruppen unga utifrån kön och uppdelat på åldersgrupperna 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år. För den äldre jämförelsegruppen presenteras endast resultat nedbrutna på kön där det är möjligt och relevant. Det görs inte någon uppdelning på ålder i den äldre jämförelsegruppen.

Svarsfrekvens

Sammanlagt svarade 5 575 personer på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 37,2 procent. 4 508 personer bland unga 15–29 år svarade på enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 37,6 procent. I den äldre jämförelsegruppen besvarade 1 067 personer enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 35,6 procent.

Svarsbortfallet varierar med kön och ålder. Unga i yngre åldrar har svarat i större utsträckning än unga i äldre åldrar och tjejer har svarat i högre utsträckning än killar. Resultaten som redovisas i rapporten har viktats för juridiskt kön (kvinna eller man) och ålder (16–19 år, 20–24 år, 25–29 år, 30–54 och år 55–74 år).

Tabell 2. Svarsfrekvens i olika grupper, efter ålder och kön. 2024. Antal samt procent.

Alder och kön	Antal i urvalet	Antal svar	Svarsfrekvens (procent)
Totalt 16–74 år	15 000	5 575	37,2
16–29 år	12 000	4 508	37,6
16–19 år	3 476	1 707	49,1
20–24 år	4 187	1 441	34,4
25–29 år	4 337	1 360	31,4
30–74 år	3 000	1 067	35,6
30–54 år	1 739	484	27,8
55–74 år	1 261	583	46,2
Tjejer/Kvinnor	7 177	2 984	41,6
Killar/Män	7 823	2 591	33,1

Skevheter i bortfall och viktning

Ett problem i alla former av enkätundersökningar är svarsbortfall i det representativa urvalet. Bortfallet blir särskilt problematiskt om det är ojämnt fördelat mellan olika grupper. Skevhet i bortfallet gör att resultaten från de statistiska skattningarna riskerar att bli missvisande

och inte på korrekt sätt återspeglar hela befolkningens attityder och värderingar. För att kompensera för överrepresentationen används det i attityd- och värderingsstudien 2024 enbart viktade skattningar för de siffror som redovisas i texter, figurer och tabeller.

Vikterna tar hänsyn till skevhet i kategorierna juridiskt kön och ålder. Som underlag för viktningen har Statistiska centralbyråns statistik över totalbefolkningen i november 2023 använts. Kategorierna som använts för viktning av datamaterialet när både unga och den äldre jämförelsegruppen studeras, utgörs av:

- Kön: Kvinnor och män
- Åldersgrupper: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år för unga, samt åldersgrupperna 30–54 år och 55–74 år för den äldre jämförelsegruppen.

Redovisning av resultat

I den här rapporten studeras skillnader mellan olika grupper i befolkningen. Unga i åldrarna 16–29 år står i fokus. Resultat redovisas även för en äldre jämförelsegrupp bestående av personer i åldersgruppen 30–74 år. Eftersom undersökningen gjordes 2024 används det som referensår när resultaten rapporteras, även för rapporter som sammanställts under 2025.

När resultat redovisas uppdelat på kön används den könsidentitet som respondenterna själva uppger att de identifierar sig med. Unga som identifierar sig med en annan könsidentitet eller som är osäkra på sin könsidentitet redovisas inte i den könsuppdelade statistiken, men ingår alltid i resultat för hela gruppen unga. Samma princip används för den äldre jämförelsegruppen. Som utländsk bakgrund räknas unga som antingen själva är födda utomlands eller vars båda föräldrar är födda utomlands, informationen om födelseland kommer från ungas egna svar i enkäten.

Samtliga resultat i rapporten som berör unga i åldern 16–29 år har kontrollerats för skillnader utifrån angiven könsidentitet. Resultaten i studien har också kontrollerats för eventuella skillnader mellan unga i tre åldersgrupper; 16–19 år, 20–24 år samt 25–29 år samt för skillnader mellan unga och den äldre jämförelsegruppen 30–74 år.

Resultat i rapporten som visar skillnader mellan grupper och/eller över tid diskuteras i löptext enbart om skillnaderna är statistisk signifikanta på 95-procentsnivå. I rapportens figurer och tabeller redovisas däremot både statistiskt säkerställda och ej statistiskt säkerställda skillnader.

Kodningen av enkätfrågorna har gjorts på samma sätt genom hela rapporten. Svaren har delats upp i respondenter som angett eller inte angett ett visst svarsalternativ, som instämmer eller inte instämmer i en fråga eller som rankar någonting som positivt eller inte. En principiell hållning i framtagandet av resultat har varit att respondenter som instämmer helt eller delvis i ett påstående eller som rankat någonting på den övre halvan av skalan har kategoriserats som att de instämmer eller att de rankat företeelsen som positiv. Neutrala mittenalternativ har tolkats som att respondenterna inte instämmer eller att företeelsen inte rankats som positiv.

Konstruktion av index för frågor om jämställdhet och invandring

I rapporten redovisas resultat som rör ungas attityder till jämställdhet respektive invandring och integration i form av ett index. Dessa index har konstruerats utifrån två frågor i attityd- och värderingsstudien.

Det index som rör ungas **attityder till jämställdhet och könsnormer** utgår ifrån en fråga som är formulerad "Hur väl överensstämmer följande påståenden med vad du tycker?" Fem av de sex påståenden om jämställdhet och könsnormer som ingår i frågan har slagits samman till ett index som speglar en genomsnittlig attityd. Påståendet "Kvinnor bör kvoterats in i till exempel företagsstyrelser" har uteslutits då det inte mäter samma underliggande attityd som övriga sex påståenden.⁶⁴ Svar ges på en femgradig skala som går från 1 – instämmer inte alls till 5 – instämmer helt. De påståenden i enkäten som formulerats i förhållande till en

⁶⁴ Innan konstruktionen av indexet testades de sex frågorna statistiskt mot varandra genom en oroterad faktoranalys som resulterade i en sammanhängande faktor (eigenvalue >1) där fem av frågorna visar god samstämmighet (factor loadings >0.553). En av frågorna hade lågt faktorvärde (0.201) och uteslöts därför ur indexet. Det resulterande indexet visar god intern konsistens (Chronbach's alpha=0.813).

negativ attityd har fått den omvända svarsskalan mellan 1-instämmer helt och 5-instämmer inte alls. Med en negativ inställning avses här att unga till exempel i hög grad instämmer i att det är viktigt att leva efter normer som rör att killar och tjejer ska vara på ett visst sätt eller att jämställdheten i Sverige har gått för långt. Indexet presenteras med en skala från 1–5, där höga värden på indexet speglar en positiv attityd till jämställdhet.

Det index som rör ungas **attityder till invandrare och invandring** är konstruerat på samma sätt. Sex av de sju påståendena om invandring som ingår i frågan har slagits samman till ett index som speglar en genomsnittlig attityd till invandrare och invandring. Påståendet ”Invandrare har lika stora möjligheter som svenskar att lyckas i samhället” har uteslutits då det inte mäter samma underliggande attityd som övriga sex påståenden.⁶⁵ De påståenden i enkäten som formulerats i förhållande till en negativ attityd har fått den omvända svarsskalan mellan 1 – instämmer helt och 5 – instämmer inte alls. Med en negativ inställning avses här att unga till exempel i låg grad instämmer i att invandring har påverkat Sverige positivt eller att de i hög grad instämmer i att invandrare bör försöka leva som svenskar när det gäller kulturella seder, att de skulle ha svårt att flytta till ett område där det bor många invandrare eller att Sverige bör ta emot färre invandrare eller flyktingar. Indexet presenteras på en skala från 1–5, där höga värden på indexet speglar en positiv attityd.

⁶⁵ Innan konstruktionen av indexet testades de sex frågorna statistiskt mot varandra genom en oroterad faktoranalys som resulterade i en sammanhängande faktor (eigenvalue >1) där sex av frågorna visar god samstämmighet (factor loadings >0.688). En av frågorna hade lågt faktorvärde (0.216) och uteslöts därför ur indexet. Det resulterande indexet visar god intern konsistens (Chronbach's alpha=0.863).

Skanna koden för att ladda ner rapportens
tabellbilaga samt enkätundersökningen Attityd-
och värderingsstudien 2025 i sin helhet.

HÄR VÄXER KUNSKAP FRAM

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

